

Benim Adım

Lucy

"Lucy Barton artık
edebiyatın ölümsüz
karakterlerinden."
BOOKER JÜRİSİ

Barton

PULITZER ÖDÜLLÜ

Elizabeth

Strout

Çeviri: Elif Ersavcı

domingo

YILIN EN İYİ KİTABI

Time • Washington Post • New York Times
NPR BookPage • LibraryReads • Guardian
Kirkus Reviews

Dışarıda ıslıl ıslıl Chrysler Binası, içeride, hastane odasında ise Lucy Barton ve beklenmedik ziyaretçisi. İki kadın beş gün beş gece boyunca aralıksız konuşuyor. Biri geçmişe tutunmak isterken, diğeri her şeyden uzaklaşmak istiyor. Birinin yüzünde çocukluk yıllarından kalma bir gölge, ötekinin ellerinde alışkanlıkla sakladığı bir suçluluk var. Her şey ne kadar anlatılırsa anlatılsın, bir parça hep eksik kalıyor; ne kadar yaklaştırmaya çalışsalar da, aralarındaki mesafe bir türlü kısalıyor. Beş günün sonunda sabahın ilk ışıkları Manhattan'a vururken, odadan çıkınca ikisi de başka hayatlara, başka yalnızlıklara dönecek. Ama bu iki kadının, Lucy ve annesinin paylaştıkları, konuştuklarından çok konuşamadıklarının yüküyle hatırlanacak.

Pulitzer Ödüllü Elizabeth Strout'un incelikli kaleminden dökülen bu roman, anneler ve kızları arasındaki karmaşık bağları, sınıf ayrımının derin izlerini, hepimizin hayatımızın bir noktasında hissettiği yalnızlığı ve sanatın iyileştirici gücünü ustalıkla ele alan, Lucy'nin keskin gözlem yeteneği ve derin insanlığıyla örülen, iz bırakacak bir anlatı.

"İçten ve sarsıcı... *Benim Adım Lucy Barton*, Strout'un insan ilişkilerinin inceliklerinde ustalaşmış güçlü bir anlatıcı olduğunu bir kez daha kanıtıyor; aile dediğimiz o karmaşık dokuyu şefkat, bilgelik ve keskin bir sezgiyle örüyor."

— GUARDIAN

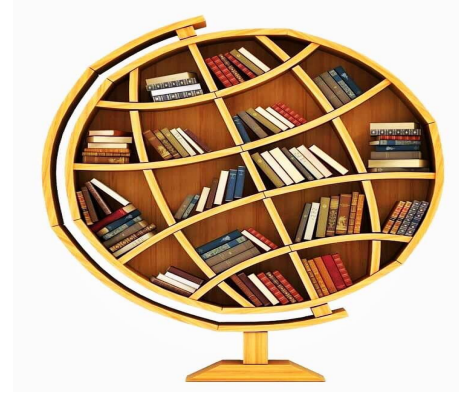
"Âdeta bir şiirin yoğunluğunu taşıyor... Strout'un insan ruhunun karmaşasını sezmedeki keskinliği kusursuz."

— KIRKUS

978-605-198-383-7

Benim Adım Lucy Barton

Düzenleme
Ny.ozlem

YAZAR HAKKINDA

Elizabeth Strout, Portland, Maine’de doğdu. Gençliğini kütüphanelerde roman kulelerinin arasında geçirdi. 1977 yılında Bates College’dan mezun oldu, ardından eğitimine Syracuse University College of Law’da devam etti. 2009 yılında *Olive Kitteridge* ile Pulitzer Ödülü’nün sahibi oldu. Amgash serisinin ilk kitabı *Benim Adım Lucy Barton*, tüm dünyada ilgiyle karşılandı, *New York Times* çoksatanlar listesinin zirvesine yerleşti. Serinin üçüncü kitabı *Oh William!*, Booker Ödülü için aday gösterildi. Strout, Maine’de yaşamaktadır.

Benim Adım Lucy Barton

ELIZABETH STROUT

Çeviri: Elif Ersavcı

 domingo

BENİM ADIM LUCY BARTON ELIZABETH STROUT

Özgün ismi: My Name is Lucy Barton

© 2016 Elizabeth Strout

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Ajansı aracılığıyla Penguin Random House LLC'nin yan markası olan Random House'dan alınmıştır.

© 2025 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Sertifika No: 46105

Çeviri: Elif Ersavcı

Editör: Buse Olçay

Son okuma: Tuğçe Nida Gökırmak

Kapak tasarım: Hamdi Akçay

Sayfa uygulama: Özkan Köse

ISBN: 978 605 198 383 7

Baskı: Mayıs 2025

Çınar Matbaacılık ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.

Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No: 34 Kat: 4-5 Bağcılar, İstanbul

Tel: (212) 628 96 00 • Sertifika No: 45103

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Harbiye Mah. Cumhuriyet Cad. Pak Apt. No: 30

Kat: 1 Daire: 3 Şişli İstanbul – Tel: (212) 245 08 39

e-posta: ^{*}domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Arkadaşım
Kathy Chamberlain'e

Bir dönem, ki üstünden çok seneler geçti, dokuz haftaya yakın bir süre hastanede kalmam gerekti. Hastane New York City'deydi, geceleri yattığım yerden ışıklarının geometrik parıltısıyla Chrysler Binası'nı görüyordum. Gün içinde binanın güzelliği yavaş yavaş azalıyor, mavi göğe uzanan diğer büyük yapılara karışıyordu; mesafeli, sessiz, uzak görünüyordu şehrin tüm binaları. Aylardan mayıstı, sonra da haziran ve ayağa kalkıp pencereden aşağıdaki kaldırıma baktığımı, üstlerinde bahar kıyafetleriyle öğle arasına çıkmış genç –akranım– kadınları izlediğimi hatırlıyorum şimdi; sohbet ederken kımıldayan başlarını, meltemde dalgalanan bluzlarını gördüğümü hatırlıyorum. Hastaneden çıkınca bir daha asla o insanlardan biri olduğuma şükretmeden

kaldırımda yürümeyeceğimi düşünüyordum ve yıllarca yaptım bunu – hastane penceresinden görünen manzarayı hatırlayıp üstünde yürüdüğüm kaldırıma sevindim.*

En başta basit bir hikâyeydi bu: Hastaneye apandisimi aldirmek için gitmiştim. İki gün sonra yemek verdiler ama yemeği içimde tutamadım. Derken ateşim çıktı. Kimse ne bir bakteri tespit etti ne de sorunun ne olduğunu anlayabildi. Hâlâ da anlaşılmış değil. Bir damar yolundan sıvı alıyordum, ötekenden antibiyotik veriliyordu. Bunlar yanımda sürükleyip durduğum, dingildeyen tekerlerin üstündeki metal bir direğe bağlıydı ama çok çabuk yoruluyordum. Nasıl bir illete yakalandıysam temmuz başına doğru geçti gitti. Fakat o zamana kadar çok tuhaf bir haldeydim –kelimenin tam manasıyla ateşimin başıma vurduğu bir bekleyiş hali– ve acı çekiyordum. Evde kocam ve iki küçük kızım vardı; kızlarımı feci özlemiştim ve onlar için öyle çok endişeleniyordum ki bu endişenin beni daha da hasta etmesinden korkuyordum. Gönülden bağlandığım doktorum –ki kendisi omuzlarında alabildiğine zarif bir keder taşıyan, hemşireye söylediklerine kulak misafiri olduğum kadarıyla büyükannesi, büyükbabası ve üç teyzesi kamplarda öldürülmüş, eşiyle dört yetişkin torunu burada, New York City’de olan gıdılı, Yahudi

bir adamdı– bu tatlı adam sanırım bana acıdı ve bir hastalıkları yoksa kızlarımın –beş ve altı yaşındalardı– ziyaretime gelmesini sağladı. Bir aile dostumuz kızları odama getirdi, minicik yüzlerinin ve saçlarının ne kadar kirli olduğunu görünce onları serum askımla birlikte duşa sürükledim ama “Anneciğim, ne kadar sıskasın!” diye bağışıp durdular. Gerçekten korkmuşlardı. Ben saçlarını havluyla kurularken yatakta yanımda oturdular, sonra da resim yaptılar, ama tedirgin tedirgin, yani dakika başı durup, “Anneciğim, anneciğim, bu nasıl olmuş? Anneciğim, periler prensesimin elbisesine bak!” demediler. Çok az konuştular, özellikle de küçük olan hiç konuşamıyormuş gibiydi, sarıldığımda altdudağının sarktığını, çenesinin titrediğini gördüm; o ufacık haliyle ne kadar çok uğraşıyordu cesur olmak için. Çıktıklarında, onları getiren ve kendi çocuğu olmayan arkadaşımınla birlikte yürüyüp gitmelerini izlemek için pencereden bakmadım.

Kocam doğal olarak hem evi çekip çevirmekle hem de kendi işleriyle meşguldü, beni ziyaret etme fırsatı pek olmuyordu. Tanıştığımızda hastanelerden nefret ettiğini söylemişti –babası o on dört yaşındayken hastanede ölmüş– meğer ciddiymiş. Beni yatırdıkları ilk odada yanımdaki yatakta yaşlı bir kadın can çekişiyordu; yardım istiyordu durmadan

– kadın ölüyorum, diye haykırırken hemşirelerin umursamazlığı beni çok şaşırtmıştı. Kocam buna dayanamadı –demek istediğim, beni orada ziyaret etmeye katlanamadı– ve beni tek kişilik bir odaya çıkardı. Sağlık sigortamız bu lüksü kapsamıyordu, her geçen gün birikimlerimizden gidiyordu. Zavallı kadıncağızın feryatlarını duymadığıma memnundum ama yalnızlığımın boyutunu bilen olsa utanırdım muhtemelen. Ne zaman bir hemşire ateşimi ölçmeye gelse birkaç dakika daha kalsın diye uğraşıyordum ama hemşireler meşgullerdi, çene çalarak vakit öldüremezlerdi.

Yatışımdan üç hafta kadar sonra bir ikindi vakti gözlerimi pencereden çevirdiğimde karşımda yatağımın ayakucunda bir sandalyede oturan annemi buldum. “Anne?” dedim.

“Merhaba, Lucy,” dedi. Sesi çekingen ama telaşlıydı. Öne eğilip çarşafın üstünden ayağımı sıktı. “Selam, Bızdık,” dedi. Annemi yıllardır görmemiştim, gözlerimi ayırmadan baktım; neden bu kadar farklı görüldüğünü çözemiyordum.

“Anne, nasıl geldin buraya?” diye sordum.

“Eh, uçağa bindim.” Parmaklarını oynattı el salları gibi, bu kadar duygunun bizim için fazla olduğunu anladım. Ben de el sallayıp sırtüstü yattım. “İyileşeceksin bence,” diye ekledi aynı çekingen ama telaşlı sesle. “Hiç rüya görmedim.”

Orada olması, bana bin yıldır duymadığım lakabımla seslenmesi içimi ısıttı, içim sıvıyla dolmuş gibiydi, yaşadığım tüm gerilim önceden katı bir şeydi de şimdi erimişti sanki. Genellikle gecenin bir yarısı uyanır, sonra kesik kesik uyuklar ya da gözümü bile kırpmadan şehrin ışıklarına bakardım. Ama o gece deliksiz uyudum, sabah uyandığımda annem önceki gün oturduğu yerdeydi hâlâ. “Dert değil,” dedi sorduğumda. “Bilirsin, ben çok uyumam zaten.”

Hemşireler portatif yatak getirmeyi teklif etti ama o başını sallayıp reddetti. Ne zaman bir hemşire ona portatif yatak getirmeyi teklif etse başını sallayıp reddetti. Bir süre sonra hemşireler de sormayı bıraktı. Annem beş gece kaldı yanımda, sandalyesinden başka yerde uyumadı.

Birlikte geçirdiğimiz ilk tam gün boyunca bir konuşup bir sustuk; sanırım ikimiz de ne yapacağımızı pek bilemiyorduk. Bana kızlarımla ilgili bir iki soru sordu, ben de sıcak basan suratımla cevapladım. “Muhteşemler,” dedim. “İnanılmazlar gerçekten.” Kocam hakkında hiçbir şey sormadı, oysa –bunları telefonda kocam anlatmıştı– annemi o aramış, gelip yanımda olmasını istemiş, uçak parasını ödemiş ve onu havalimanından almayı teklif etmişti – annem daha önce hiç uçağa binmemişti. Annem taksiye bineceğini söylese de, onunla yüz

yüze görüşmeyi reddetse de, kocam anneme yanıma gelebilmesi için gerekli bilgileri ve parayı vermişti. Şimdi, yatağımın ayakucundaki sandalyede otururken, babam hakkında da hiçbir şey söylemedi annem, ben de bir şey söylemedim bu yüzden. “Baban da geçmiş olsun dedi,” demesini dileyip durdum ama demedi.

“Taksiye binince korktun mu, anne?”

Duraksadı, gözlerinde uçaktan iner inmez kapıldığı dehşeti gördüm gibi geldi. Ama, “Dilim dönüyor çok şükür, anlattım derdimi,” dedi.

“Gelmene çok sevindim,” dedim kısa bir sessizlikten sonra.

Hızlıca gülümseyip pencereden yana baktı.

1980’lerin ortalarındaydık, cep telefonlarından önceydi, yatağımın yanındaki bej telefon çaldığında ve arayan kocam olduğunda –acınası bir sesle “Selam” dememden annemin kimin aradığını anladığından emindim– annem sandalyesinden usulca kalkıp odadan çıkıyordu. Bu aralarda kafeteryada bir şeyler atıştırıyor ya da koridordaki ankesörlü telefondan babamı arıyordu herhalde, çünkü onu hiç yemek yerken görmüyordum ve çünkü babam güvenliğinden endişe ediyor olmalıydı –anladığım kadarıyla araları gayet iyiydi– ben iki çocuğumla da konuşup ahizeyi yüz kez öptükten ve kafamı yeniden yastığa koyup gözlerimi kapadıktan sonra

annem odaya geri süzülüyor, gözlerimi açtığımda orada oluyordu.

İlk gün biz üç kardeşin en büyüğü, otuz altı yaşında olmasına rağmen annem ve babamla yaşayan bekâr abimden ve otuz dört yaşındaki, kocası ve beş çocuğuyla birlikte annemlerden on beş kilometre uzakta yaşayan ablamdan bahsettik. Abimin işi olup olmadığını sordum. “Yok,” dedi annem. “Gecelerini ertesi gün öldürülecek hayvanlarla geçiriyor.” Ne, diye sordum, o da söylediklerini tekrar etti. “Pederson’ların ahırına gidip ertesi gün mezbahaya yollanacak domuzlarla uyuyor,” diye ekledi. Bunu duyduğuma şaşırdım, şaşırdığımı söyledim, annem omuz silkti.

Sonra annemle birlikte hemşirelerden bahsettik, annem hepsine bir isim takmıştı hemen: Sert tavırlı ve sıska olan “Kıtır Kurabiye”, dertli ve daha yaşlı olan “Diş Ağrısı”, ikimizin de hoşuna giden Hintli kadınsa “Ciddi Çocuk”.

Ama yorulmuştum, bu yüzden annem yıllar öncesinden tanıdığı insanların hikâyelerini anlatmaya koyuldu. Anımsamadığım bir şekilde konuşuyordu, içi yıllardır bastırıldığı hisler, kelimeler ve gözlemlerle dolmuştu sanki, sesi nefes nefese ve yapmacıklıktan uzaktı. Ara ara uyuyakalıyor, uyandığımda konuşmaya devam etmesi için yalvarıyordum. Ama o, “Yapma Bızdıkçık, dinlenmen lazım,” diyordu.

“Dinleniyorum zaten! Lütfen, anne. Bir şeyler anlat. Ne olursa. Kathie Nicely’yi anlatsana. İsmi hep çok sevmişimdir.”

“Ah o Kathie Nicely. Bak onun sonu çok kötü oldu işte.”

Biz ailecek gariptik, hem de Amgash, Illinois'daki, yıkık dökük, boyasız, panjurları, bahçesi, gözün görebileceği hiçbir güzelliği olmayan başka evlerin de bulunduğu o küçük taşra kasabası için bile. Kasaba dediğimiz yer bu evlerin kümелendiğı yerdı ama bizim ev onlara yakın değildi. Çocukların içlerinde bulundukları koşulları normal kabul ettiğı söyle-nirdi, ne var ki Vicky'yle ben farklı olduğumuzu anlamıştık. Parkta diğer çocuklar bize, “Tüm aile pis kokuyorsunuz,” demiş, sonra burunlarını tıkayıp koşa koşa uzaklaşmışlardı; ikinci sınıfta öğretmeni ablama –bütün sınıfın önünde– fakir olmanın kulaklarının arkasındaki kir için mazeret sayılmadığını, kimsenin bir kalıp sabun alamayacak kadar fakir olmadığını söylemişti. Babam tarım makineleri

tamir ediyordu, patronuna karşı çıktığı için kovulup dursa da sanırım işini iyi yaptığı ve ona ihtiyaç duydukları için tekrar işe alınıyordu. Annem evde dikiş dikiyordu: Bizim eve inen yolun anayolla birleştiği yerde, elle boyanmış bir tabelada DİKİŞ VE TADİLÂT yazıyordu. Ve babam geceleri dua ederken yeterince yiyeceğimiz olduğu için Tanrı'ya şükrettirse de genellikle açlıktan kıvranıyordum, çoğu gece de akşam yemeği niyetine pekmezli ekmek yiyorduk. Yalan söylemek ve nimeti israf etmek ceza gerektiren kabahatlerdi her zaman. Bunun dışında, ara ara, bazı insanların cildimizdeki morlukları ve asık suratlarımızı görünce bundan şüphelenmiş olacağı üzere, annemle babam –genellikle annemdi bu ve genellikle babamın gözünün önünde gerçekleşirdi– bizi hiç uyarmadan, fevri bir şekilde, şevkle döverdi.

Bir de yalnızlık, yalıtılmışlık vardı.

Sauk Valley bölgesinde, etrafta tarlalarla çevirili bir iki evden başka bir şey görmeden epey bir yol alabileceğiniz bir yerde yaşıyorduk ve dediğim gibi, bizim yakınımızda ev yoktu. Ufka uzanan mısır ve soya tarlalarıyla birlikte yaşıyorduk ama ufkun ardında Pederson'ların domuz çiftliği vardı. Mısır tarlalarının ortasında da tek bir ağaç; ağacın ıssızlığı insanı çarpıyordu. Uzun yıllar boyunca o ağacın arkadaşım olduğunu düşündüm; arkadaşımı

da. Evimiz Rock Nehri'nin uzağında kalmayan çok uzun bir toprak yolun aşağısında, mısır tarlaları için rüzgârlık görevi gören ağaçların yanındaydı. Yani komşumuz yoktu. Evde televizyonumuz yoktu, gazetelerimiz, dergilerimiz kitaplarımız da yoktu. Annem evliliğinin ilk senesinde kasabadaki bir kütüphanede çalışmıştı ve anlaşılan, kitapları seviyordu; bunu bana abim söylemişti daha sonra. Ama sonra kütüphane anneme yönetmeliğin değiştiğini, işe ancak gerekli eğitimi almış birini alabileceklerini söylemişti. Annem onlara inanmamıştı asla. Okumayı bırakmıştı ve başka bir kasabadaki başka bir kütüphaneye gidip eve yeniden kitap getirene kadar seneler geçmişti. Bundan bahsetme sebebim, çocukların dünyanın ne olduğunun ve bu dünyada nasıl davranacaklarının nasıl farkına vardıkları meselesi.

Bir çifte neden çocukları olmadığını sormanın kabalık olduğunu nasıl öğrenirsiniz mesela? Bir sofrayı nasıl kurarsınız? Kimse söylememişse lokmanızı ağzınız açık çiğnediğinizi nereden bilirsiniz? Evdeki tek ayna mutfak lavabosunun tepesindeki minik bir aynaysa ya da tek kişiden bile güzel olduğunuzu duymadıysanız, aksine memeleriniz çıkmaya başlayınca anneniz sizi Pederson'ların ahırındaki ineklere benzettiye, nasıl görüldüğünüzü nereden bilebilirsiniz?

Vicky nasıl idare etti, bugün bile bilmiyorum. Sanılabileceği kadar yakın değildik; eşit derecede arkadaşsızdık, eşit derecede aşağılanıyorduk ve dünyanın geri kalanını süzdüğümüz şüpheyile süzüyorduk birbirimizi. Şimdi şimdi, ki hayatım tamamıyla değişti, o ilk yıllara bakıp da kendimi şöyle düşünürken bulduğum zamanlar oluyor: O kadar da kötü değildi. Belki o kadar da kötü değildi. Ama –hiç beklemediğim bir anda– güneşli bir kaldırımda yürürken ya da bir ağacın tepesinin rüzgârda eğilmesini izlerken veya kasım göğünün East River’ın üstüne kapanışını izlerken birden öylesine derin bir karanlığın bilgisiyle doluveririm ki ağzımdan bir çığlık kaçıverebilir, böyle zamanlarda en yakın kıyafet dükkânına girip tanımadığım biriyle yeni gelen kazakların şekli şemali hakkında konuşurum. Çoğumuz dünyada böyle yol alıyor olmalı, kısmen bilerek, kısmen bilmeyerek, gerçek olamayacak anıların konukluğunda. Ama kaldırımda kendinden emin bir şekilde, dehşetten büsbütün azadeymişçesine yürüyen başkalarını gördüğümde, ötekilerin nasıl olduğunu bilmediğimi anlıyorum. Hayat büyük ölçüde spekülasyondan ibaret gibi.

“Kathie biraz şey biriydi,” dedi annem, “Kathie öyle biriydi ki...” Annem sandalyesinde öne eğilmiş, elini çenesine dayayıp başını yana eğmişti. Yavaş yavaş onu son görüşümün üzerinden geçen yıllarda hatlarını yumuşatmaya yetecek kadar kilo aldığını fark ettim; gözlüğü de siyah değil, bejdi ve yüzünü çevreleyen saçların rengi açılmış ama ağarmamıştı, dolayısıyla gençliğinin birazcık daha geniş ve puslu bir hali gibiydi.

“Kathie hoş biriydi,” dedim.

“Bilmiyorum,” dedi annem. “Ne kadar hoş olduğunu bilemeyeceğim.” Elinde klipsli kâğıt altlığıyla odaya giren, sonra bileğimi tutup nabzımı ölçen, bu esnada, mavi gözleri uzaklarda, boşluğa bakan Hemşire Kıtır Kurabiye konuşmamızı böldü. Ateşimi

ölçtü, termometreye baktı ve dosyama bir şey yazıp çıktı. Ktır Kurabiye’yi izleyen annem pencereden dışarı bakıyordu şimdi. “Kathie Nicely hep daha fazlasını isterdi. Benimle neden arkadaşlık ettiğini çok düşünmüşümdür –ha, buna arkadaşlık dersin tabii, ben ona dikiş dikiyordum, o da bana para veriyordu– ama neden kalıp benimle konuştuğunu çok düşündüm –eh, belasını bulduğunda beni *kendi* evine de çağırdı gerçi– ama, demeye çalıştığım, onunkin-den çok daha kötü koşullarda yaşamamın *hoşuna gittiğini* düşündüm hep. Benimle ilgili hiçbir şeyi kıskanamazdı. Kathie elinde olmayanı isterdi *her zaman*. Güzelim kızları vardı ama yetmezdi, oğlu olsun istiyordu. Hanston’da çok hoş bir evi vardı ama onun için yeterince hoş değildi, şehre daha yakın bir ev istiyordu. Ama hangi şehre? Böyleydi işte.” Sonra kucağına düşen bir şeyi alıp gözlerini kısarak daha alçak bir sesle ekledi: “Tek çocuktu, bence bununla ilgili, tek çocuklar çok benmerkezci olabiliyor.”

Gafil avlanmanın soğuk-sıcak şokunu hissettim; kocam da tek çocuktu ve annem uzun bir zaman önce kendi tabiriyle böyle bir “vaziyetin” nihayetinde ancak bencilliğe varabileceğini söylemişti.

Annem devam etti: “Eh, kıskançtı işte. *Beni* kıskanmıyordu tabii. Ama Kathie seyahat etmek istiyordu mesela. Ve kocası öyle biri değildi. O istiyordu ki Kathie halinden memnun olsun, evinde

otursun, kazandığı maaşla geçinip gitsinler. Adamın işleri yolundaydı, yemlik mısır çiftliğini çekip çeviriyordu. Gayet hoş bir hayatları vardı ya, kime sorsan onların hayatını isterdi. Daha ne olsun, bir kulübe dans etmeye bile gidiyorlardı! Benim liseden beri dansa gitmişliğim yok. Kathie bana gelip sırf dansa gitmek için yeni elbise diktirirdi. Bazen kızlarını da yanında getirirdi, ne de güzel, terbiyeli şeylerdi. Onları ilk kez getirdiği zamanı hatırlıyorum. ‘Müsaadenle seni Nicely kızlarıyla tanıştırayım,’ demişti. Ben, ‘Aman da ne ciciler,’ diyecek olduğumda, ‘Hayır,’ demişti, ‘okulda, Hanston’da onlara böyle demiyorlar, Güzel Nicely Kızları diyorlar.’ Bunun nasıl bir his olduğunu merak ettim durdum hep. Güzel Nicely Kızı diye tanınmanın yani. Gerçi bir seferinde,” dedi annem telaşlı sesiyle, “kızlardan birini ötekine bizim evin tuhaf kokmasıyla ilgili bir şeyler söylerken yakaladım...”

“Çocuk işte, anne,” dedim. “Çocuklar her yerin tuhaf koktuğunu düşünür.”

Annem gözlüğünü çıkardı, hızlıca hohladı, sonra eteğinin kumaşıyla temizledi iki merceği. Yüzünün ne kadar çıplak görüldüğünü düşündüm o zaman; çıplak görünen yüzüne bakmaktan alamadım kendimi. “Sonra bir gün, biliyorsun, devir değişti. İnsanların altmışlarda tozuttuğunu düşünüyor herkes ama aslında yetmişlerde olan oldu.” Gözlük geri

döndü –yüzü geri döndü– ve sözlerine devam etti annem. “Veya belki değişimlerin bizim otlağı bulması uzun sürmüştür. Ama bir gün Kathie oturmayaya geldi, kıkır kıkır, bir tuhaf – anlarsın ya, genç kız gibi. Sen gitmiştin çoktan. Şeye yani...” Annem kolunu kaldırıp parmaklarını oynattı. “Okumaya,” demedi. “Üniversiteye,” demedi. Ben de söylemedim bu kelimeleri. “Kathie birine tutulmuştu, açık açık söylemese de bu kadarını anlamıştım. Orada oturup ona bakarken olacaklar göründü bana – *geldiler* de diyebiliriz. Gördüm ve içimden dedim ki: Eyvah eyvah, Kathie’nin başı belada.”

“Ve beladaydı,” dedim.

“Aynen öyleydi,” dedi.

Kathie Nicely çocuklarından birinin –üç çocuğu da lisedeydi o sırada– öğretmenine âşık olmuş ve bu adamla gizli gizli görüşmeye başlamıştı. Sonra kocasına potansiyelini daha çok ortaya çıkarması gerektiğini ve bunu evin içindeki zincirlerine tutsak kalarak yapamayacağını söylemişti. Böylece taşınmış, kocasını, kızlarını, evini terk etmişti. Ağlaya ağlaya annemi arayana kadar annem detayları öğrenmemişti. Öğrenince de kalkıp Kathie’yi bulmaya gitmişti. Kathie küçük bir daire tutmuştu, eskisinden çok daha sıskaydı, puf koltukta oturup anneme o adama âşık olduğunu, ama evinden taşınır taşınmaz adamın onu terk ettiğini itiraf etmişti.

Bu ilişkiye devam edemeyeceğini söylemişti adam. Annem hikâyenin bu noktasına gelince kaşlarını kaldırdı, bu durum onu çok şaşırtmışsa da sürpriz hoşuna gitmiş gibiydi. “Neyse, kocası çok öfkeliydi, aşağılanmıştı, eve dönmesini kabul *etmiyordu*.”

Kocasını onu bir daha kabul etmemişti. On yıldan uzun bir süre boyunca onunla konuşmayı bile reddetmişti. En büyük kızları Linda liseden sonra apar topar evlendiğinde Kathie annemle babamı düğüne davet etmişti, çünkü –annemin tahminince– düğünde onunla konuşacak başka kimse yoktu. “O kız *fazla* çabuk evlendi,” dedi annem, şimdi kendisi de çabuk çabuk konuşarak, “herkes hamile olduğunu düşündü ama *benim* duyduğum kadarıyla sonra çocuk filan gelmedi, bir sene sonra da adamı boşadı ve Beloit’a gitti, bana sorarsan niyeti zengin koca bulmaktı, duyduğum kadarıyla buldu da.” Annem Kathie’nin düğünde oradan oraya koşturup durduğunu, aşırı gergin olduğunu söyledi. “Acıklı bir sahneydi. Biz kimsecikleri tanımıyorduk tabii, bizi orada durmamız için tuttuğu belliydi. Sandalyelerimizde oturuyorduk öylece –mekânın bir duvarında, Kulüp’teydik, hani Hanston’daki şu saçma sapan şık yerde, bir camekâna yerlilerin kullandığı ok uçlarından koymuşlardı bir sürü, neden ki, diye düşündüm, *bütün* bu ok uçları kimin umurundaki– Kathie de birileriyle konuşmaya çalışıp sonra

hemen yanımıza dönüyordu. Beyazlar giyinip kuşanmış Linda bile, bu gelin kız bile –ki Kathie elbiseyi bana diktirmemişti, kız kendisi çıkıp almıştı– annesine pek yüz vermiyordu. Kathie kocasının, tabii şimdi eski kocasının, evine üç beş kilometre mesafede küçücük bir evde yaşıyor on beş yıldır. Bir başına. Kızlar babalarına sadık kaldı. Düşününce Kathie’nin düğüne gelmesine *izin vermelerine* bile şaşıyorum aslında. Neyse, adam da biriyle olmadı bir daha.”

“Kathie’nin dönmesine izin vermeliydi,” dedim gözümde yaşlarla.

“Gururu kırılmıştı herhalde.” Annem omuz silkti.

“Eh, adam yalnız, kadın yalnız ve günün birinde ikisi de ölüp gidecek.”

“Doğru,” dedi annem.

O gün annem yatağımın ayakucunda otururken ben Kathie Nicely’nin kaderini düşünene düşünene perişan oldum. En azından öyle hatırlıyorum. Anneme –boğazım düğümlenir ve gözüme yaşlar dolarken– Kathie’nin kocasının Kathie’yi geri alması gerektiğini söylediğimden şüphem yok ama. “Yaz bir kenara bak, pişman olacak,” dediğime eminim.

Annem de, “Pişman olan Kathie, bana sorarsan,” demişti.

Ya da öyle dememişti belki.

Ben on bir yaşıma gelene kadar bir garajda yaşadık. Garaj, bitişliğimizdeki evde yaşayan büyük amcama aitti ve derme çatma bir lavabodan yalnızca damla damla soğuk su akardı. Duvara çakılı yalıtımın dolgu maddesi pembe pamuk şekerlere benziyordu ama aslında camyünü olduğu ve etimizi kesebileceği söylenmişti bize. Çok şaşırmıştım, dokunmamam gereken bu güzel pembe şeye bakıyordum habire ve buna “cam” denmesine şaşıırıyordum; bunun, her dakikamızı yanı başında geçirdiğimiz bu güzelim pëmbelik ve tehlikeli camyünü muammasının aklımı ne kadar çok meşgul ettiğini düşününce garip geliyor şimdi. Ablamla ben ranza şeklindeki portatif bez yataklarda uyuyorduk, metal direkler yatakları üst üste tutuyordu. Annemle babam uçsuz

bucaksız mısır tarlalarına bakan pencerenin altında uyuyordu, abimin de karşı köşede portatif yatağı vardı. Geceleri küçük buzdolabının sesini dinliyordum; bir susup bir uğulduyordu. Bazı geceler ay ışığı giriyordu pencereden içeri, diğer geceler zifiri karanlıktı. Kışın öyle soğuk oluyordu ki çoğunlukla uyuyamıyordum, bazen annem ocakta su ısıtıp kırmızı sıcak su torbasına koyuyor, onunla uyumama izin veriyordu.

Büyük amcam öldüğünde eve taşındık, sıcak suyumuz ve sifonlu tuvaletimiz vardı artık, gerçi kışın ev de buz gibi oluyordu. Üşümekten oldum olası nefret etmişimdir. Seçtiğimiz yolları tayin eden unsurlar söz konusu, bunları nadiren keşfeder, nadiren kesinkes işaret edebiliriz, ama zaman zaman aklıma *sırf ısınmak* için sıcak okulda geç vakitlere kadar kaldığım geliyor. Hademe yüzünde şefkatli bir ifadeyle sessiz sessiz kafa sallayıp kaloriferin tıslamaya devam ettiği bir sınıfa girmeme izin verirdi hep, ödevlerimi orada yapardım. Spor salonunda idman yapan ponpon kızların ya da seken basketbol toplarının belli belirsiz yankısını duyardım çok kez ya da müzik odasında prova yapan grupların sesleri gelirdi, ama ben tek başıma sınıfta otururdum, sıcakta, bir işi halletmek için başına geçip yapmaktan başka yol olmadığını o zaman öğrendim. Okuldayken ev ödevlerimin mantığını

evdeyken anlayamadığım bir şekilde anlıyordum. Ödevlerimi bitirince de oradan çıkmak zorunda kalana kadar kitap okuyordum.

İlkokulumuz kütüphanesi olacak kadar büyük değildi ama sınıflarda eve götürüp okuyabileceğimiz kitaplar vardı. Üçüncü sınıftayken okuduğum bir kitaptan sonra ben de kitap yazmak istedim. Bu kitap iki kızla ilgiliydi, bu kızların tatlı bir anneleri vardı, yaz için başka bir kasabaya gitmişlerdi ve mutlu kızlardı. Yeni kasabada Tilly adında –Tilly!– bir kız vardı ve garip, itici bir kızdı, çünkü pis ve fakirdi; kızlar Tilly’ye iyi davranmıyordu ama sonra tatlı anneleri Tilly’ye iyi davranmalarını sağlıyordu. Kitaptan hatırladığım bu: Tilly.

Öğretmenim okumayı sevdiğimi görünce bana kitaplar verdi, aralarından bazıları yetişkin kitaplarıydı hatta, ben de okudum. Sonra lisede de ödevlerimi bitirdikten sonra sıcacık okulda kitap okumaya devam ettim. Ama kitaplar bana bir şeyler getirdi. Anlatmaya çalıştığım bu. Bana kendimi daha az yalnız hissettirdiler. Anlatmaya çalıştığım bu. Ve düşündüm ki: Ben de yazacağım ve insanlar kendilerini o kadar yalnız hissetmeyecek! (Ama bu benim sırrımdı. Kocamla tanıştığım da ona bile hemen söylemedim. Kendimi ciddiye alamıyordum.

Öte yandan alıyordum da. Kendimi –içten içe, gizli gizli– çok ciddiye alıyordum! Yazar *olduğumu* biliyordum. Ama bunun ne kadar zor olacağını bilmiyordum. Zaten bunu kimse bilmez ve önemli de değil.)

Sıcak sınıfta geçirdiğim saatler sayesinde, okuduğum kitaplar sayesinde, hiçbir kısmını atlamadığınız takdirde ev ödevlerinin bir mantığı olduğunu anlamam sayesinde – tüm bunlar sayesinde notlarım mükemmel oldu. Son sene rehberlik öğretmenim odasına çağırıp Şikago’nun hemen dışında bir üniversitenin beni davet ettiğini ve tüm masraflarının karşılanacağını söyledi. Annemle babam muhtemelen notları bırakın mükemmel olmayı, iyi bile sayılamayacak abimle ablamı savunmak için nispeten sessiz kaldı; ablam da abim de okumaya devam etmedi.

Bunaltıcı derecede sıcak bir gün beni üniversiteye götüren de rehberlik öğretmenimdi. Ah, nasıl da görür görmez sevdim orayı, sessiz sedasız, nefesim kesildi neredeyse! Kocaman görünmüştü bana, dört bir yanda binalar –hele o göl dev gibiydi gözümde– insanlar dolaşıyor, sınıflara girip çıkıyordu. Dehşete düşmüştüm ama heyecanım daha büyüktü. İnsanları taklit etmeyi, popüler kültür konusundaki bilgi eksikliğimi fark ettirmemeye çalışmayı çabucak öğrendim; gerçi pek kolay olmadı bu kısım.

Ama şunu hatırlıyorum: Şükran Günü için eve döndüğümde gece uyuyamadım, üniversite hayatımı rüyamda görmüş olmaktan korktum çünkü. Uyanıp da kendimi yine bu evde yaşarken bulmaktan ve sonsuza dek burada kalmaktan korktum; dayanılmaz geliyordu bana bu. Düşünüp durdum: *Hayır*. Uzun süre bunu düşündüm, uyuyakalana kadar.

Üniversitenin yakınlarında iş buldum, ikinci el dükkânından kendime kıyafetler aldım; yetmişlerin ortalarıydı, bu tür kıyafetler fakir olmasanız bile makbuldü. Bildiğim kadarıyla kılık kıyafetimden bahseden olmadı; sadece bir seferinde, kocamla tanışmadan önce, hocalardan birine çok âşık oldum ve kısa bir ilişki yaşadık. Ressamdı, anlamadığımı bilsem de resimlerini beğeniyordum, ama sevdiğim *oydu* aslında, haşinliğini, zekâsını, sahip olabileceği hayata sahip olmak için birtakım şeylerden vazgeçilmesi gerektiğine dair farkındalığını seviyordum – çocuklar gibi mesela, çocuklardan vazgeçilmişti. Ama şu anda bunları kayda geçmekte tek bir amacım var: Gençliğimde kıyafetlerimden bahsettiğini hatırladığım tek kişi o, üstelik beni kendi bölümünden, pahalı kıyafetler giyen ve –benim aksime– cüsseli bir kadın olan hocayla karşılaştırarak yapmıştı bunu. “Sende cevher var ama Irene’in tarzı iyi,” demişti. Ben de, “İyi de tarz cevherdir *zaten*,”

demıştim. Bunun doğru olup olmadığını bilmiyordum; bir gün Shakespeare dersinde bu cümleyi defterime not etmiştim çünkü Shakespeare dersini veren hoca böyle demişti ve kulağıma doğru gelmişti. Ressam cevap vermişti, “Öyleyse Irene’in cevheri daha iyi.” Benim tarzım olmadığını düşündüğü için onun adına utanmıştım biraz, çünkü giydiğim kıyafetler *bendim* zaten ve ikinci el dükkânlarından alınmışlarsa ve sıradan kıyafetler değilse bunun bir anlam ifade edebileceği aklımın ucundan bile geçmemişti, bunu düşünen kişi sıg biri değilse tabii. Sonra bir gün, “Bu gömleği beğendin mi?” diye sormuştu. “New York’tayken Bloomingdale’s’tan almıştım. Ne zaman giysem bunu düşünüp etkileniyorum.” Utanmıştım yine. Çünkü bunun önemli olduğunu düşünüyor gibiydi, onun bundan daha derin, daha zeki biri olduğunu sanmıştım oysa; sanatçıydı bir kere! (Onu çok seviyordum.) Toplumsal sınıfımı merak ettiğini hatırladığım ilk kişi de o –o zamanlar toplumsal sınıf tabirini bilmiyordum muhtemelen– çünkü beni mahalle mahalle gezdirip, “Sizin ev de böyle miydi?” diye soruyordu. Ve gösterdiği evlerden hiçbirisi benim ev bildiğim yere benzemiyordu, büyük evler olduklarından değil, büyüdüğüm garajla uzaktan yakından alakaları yoktu sadece, ki garajdan bahsetmiştim ona, ayrıca büyük amcamın evine de hiç benzemiyorlardı.

Garaj meselesi beni üzmüyordu –tahminimce onun beklediği şekilde üzülüyordum– ama o üzülmem gerektiğini düşünüyor gibiydi. Yine de seviyordum onu. Bir gün ben büyürken neler yediğimizi sordu. “Ekmeğe pekmez sürüyorduk genelde,” demedim. “Kuru fasulye yerdik sık sık,” dedim. “Sonra ne yapıyordunuz, osura osura dolaşıyor muydunuz?” dedi. Onunla asla evlenmeyeceğimi o anda anladım. Böyle bir şeyi bu kadar küçük bir detayla anlamak ne tuhaf. İnsan hep istemesine rağmen çocuk sahibi olmaktan vazgeçmeyi göze alabiliyor, geçmişiyile ya da kıyafetleriyle ilgili yorumlara göğüs germeye hazır olabiliyor, ama sonra şuncacık bir lafla ruh sönüveriyor ve diyor ki: Ah.

O zamandan beri pek çok erkek ve kadınla arkadaş oldum, hep aynı şeyi söylediler: Her şeyi ele veren o detay. Demek istediğim, bir tek kadının hikâyesi değil bu. Pek çoğumuzun başına geliyor, o detayı duyup kulak kesilecek kadar şanslıysak tabii.

Geriye dönüp bakınca çok tuhaf kaçtığımı, fazla yüksek sesle konuştuğumu, popüler kültürden bahsedildiğinde ağzımı açmadığımı tahmin ediyorum; yabancısı olduğum sıradan mizah türlerine de garip tepkiler veriyordum muhtemelen. İroni kavramını da hiç anlamıyordum sanırım, bu da insanların kafasını karıştırıyordu. Kocam William’la tanıştıgımda içimdeki bir şeyi sahiden anladığını

hissettim, bu da benim için büyük bir sürprizdi. İkinci senemde aldığım biyoloji dersinin hocasının laboratuvar asistanıydı ve dünyaya dair kendine has, yalnız bir bakış açısı vardı. Kocam Massachusetts'liydi ve Maine'deki patates tarlalarında çalışmaya yollanan Alman bir savaş esirinin oğluydu. Yarı aç yarı tok yaşayan bu adam, ki genellikle durumları buydu, çiftçinin karısının kalbini çalmış, savaştan sonra Almanya'ya geri döndüğünde kadını düşünüp durmuş, sonra ona mektup yazıp Almanya'dan da, bütün yaptıklarından da tiksindiğini söylemişti. Sonra Maine'e dönmüştü, çiftçinin karısıyla kaçıp Massachusetts'e gitmişlerdi; adam orada inşaat mühendisliği eğitimi almıştı. Evliliklerinin bedeli kadın için büyük olmuştu tabii. Kocamda babasının fotoğraflarında gördüğüm sarışın Alman tipi vardı. William'ın büyüme yıllarında babası bol bol Almanca konuşurmuş ama William on dördündeysen adam ölmüş. Annesiyle babasının mektuplaşmalarından geriye kalan olmamış; babası Almanya'dan gerçekten tiksiniyor muydu, bilmiyorum. William öyle olduğuna inanıyor, ben de yıllarca inandım buna.

Dul kalan annesinin muhtaç ve talepkâr hallerinden kaçan William okumaya Ortabatı'ya gitmiş ama onunla tanıştıgımda fırsatını bulur bulmaz Doğu'ya dönmeye can atar haldeydi. Yine de

ailemle tanışmak istedi. Onun fikriydi bu, birlikte Amgash'e gidecektik, William onlara evleneceğimizi ve sonra bir üniversitede doktora sonrası araştırma programına katılacağı New York'a taşınacağımızı açıklayacaktı. Doğrusunu söylemek gerekirse endişelenmek aklıma gelmemiştir; bir şeylere sırt çevirme düşüncesi bana yabancıydı. Âşıktım, hayat akıp gidiyordu ve bu bana doğal geliyordu. Dönüm dönüm soya ve mısır tarlasından geçtik; haziran başlarıydı ve bir tarafta soya fasulyeleri vardı, güzelliğiyle hafif eğimli tarlaları aydınlatan capcanlı bir yeşil, diğer yanda henüz diz hizama gelmeyen mısırlar, ilerleyen haftalarda kararacak parlak bir yeşil, yaprakları şimdi körpe, sonradan güçlenecek. (Ey gençliğimin mısırı, dostumdun sen benim! Sıra sıra mısırların arasında koştukça koşarken, ancak tek çocukların, yazları, bir başlarına koşabileceği gibi koşarken, mısır tarlasının ortasındaki o ıssız ağaca koşarken...) Hatırladığım haliyle biz arabada yol alırken gökyüzü griydi ve yükseliyor gibiydi, açık değil ama yüksek ve giderek yükselip hafiflediği hissi, griye çalınan o azıcık mavi, yeşil yapraklarıyla yüklü o ağaçlar çok güzeldi.

Kocamın evimizin bu kadar küçük olmasını beklemediğini söylediğini hatırlıyorum.

*

Bütün günü ailemle geçirmedi. Babamın üstünde tamirci tulumu vardı, William’a baktı ve tokalaşırlarken babamın yüzünün enikonu çarpıldığını gördüm, çocukken –kendime kendime– O Şey dediğim, ki babamın büyük bir endişeye kapılıp kontrolünü kaybetmesi demekti bu, olaydan önce genellikle böyle olurdu. Sanırım ondan sonra babam bir daha William’ın yüzüne bakmadı ama emin olamıyorum. William annemi, babamı, abimi ve ablamı kasabada onların istediği bir yerde akşam yemeğine götürmeyi teklif etti. Bunu duyunca yüzüm domates gibi kızardı; daha önce ailecek bir restoranda yemek yememiştik hiç. Babam, “Senin paran burada geçmez,” dedi, William şaşkın bir ifadeyle bana baktı, ben başımı hafifçe iki yana salladım; gitmemiz gerektiğini mırıldandım. Ben arabanın başında yalnızken annem yanıma gelip, “Babanın Almanlarla derdi var,” dedi. “Bize baştan söylemen gerekirdi.”

“Neyi?”

“Babanın savaşa gittiğini biliyorsun. Bazı Almanlar onu öldürmeye çalışmış. William’ı gördüğü andan beri perişan halde.”

“Savaşa gittiğini biliyorum,” dedim. “Ama bundan hiç bahsetmezdi.”

“Savaş anıları söz konusu olunca erkekler ikiye ayrılır,” dedi annem. “Bir konuşanlar vardır, bir de konuşmayanlar. Baban ikinci gruptan.”

“Niye peki?”

“Ayıp çünkü,” dedi annem. Sonra ekledi, “Seni kim böyle yetiştirdi Tanrı aşkına?”

Babamın bir Alman kasabasında iki delikanlıyla karşılaşp ürktüğünü ve onları sırtlarından vurduğunu uzun yıllar sonra abimden öğrendim; onları asker sanmamıştı, asker gibi giyinmemişlerdi, ama onları vurmuştu ve birini tekmeleyip çevirince ne kadar genç olduğunu görmüştu. William’ın babamın gözüne bu kişinin daha yaşlı hali gibi göründüğünü söyledi abim, ona sataşmaya, kızını alıp götürmeye gelmiş genç bir adam. Babam iki Alman oğlanı öldürmüştü ve kendisi ölüm döşegindeyken abime onları düşünmediğı, onların hayatına karşılık kendi canını alması gerektiğini hissetmediğı tek gün geçirmediğini söylemişti. Savaşta başına başka ne geldi, bilmiyorum ama Ardenler Taarruzu’nda ve Hürtgen Ormanı’nda savaştığını biliyorum, bunlar da o savaşta olup olabileceğiniz en berbat yerler.

Ailem düğünüme katılmadı, düğün hiç olmamış gibi davrandı, ama ilk kızım doğduğunda New York’tan annemle babamı aradım, annem bunu rüyasında gördüğünü, dolayısıyla küçük bir kızım olduğunu zaten bildiğini ama adını bilmediğini söyledi, sonra adından, Christina’dan memnun kalmış gibiydi. Ondan sonra onları doğum günlerinde, bayramlarda ve diğer kızım Becka doğduğunda

aradım. Kibar kibar konuştuk ama her zaman, huzursuzluk hissiyle ve ta ki annem penceresinden Chrysler Binası'nın parladığı hastane odamdaki yatağımın ayakucunda boy gösterene dek ailemden hiç kimseyi bir daha görmedim.

Karanlıkta, anneme uyanık olup olmadığını sordum usulca.

Ya, evet, diye cevap verdi. Usulca. Penceresinde Chrysler Binası parlayan bu hastane odasında sadece ikimiz olsak da biri rahatsız olacakmış gibi fısıldıyorduk.

“Sence Kathie’nin âşık olduğu adam Kathie kocasını bırakınca neden ilişkilerine devam edemeyeceğini söylemiş? Korkmuş mu?”

Annem bir an durup, “Bilmem ki,” dedi. “Ama Kathie onun homo olduğunu itiraf ettiğini söyledi.”

“Eşcinsel mi?” Doğrulup ayakucumdaki anneme baktım. “Adam Kathie’ye *eşcinsel* olduğunu mu söylemiş?”

“Artık böyle diyorlar herhalde. O zamanlar ‘homo’ diyorduk biz. Adam da ‘homo’ demiş. Ya da Kathie öyle dedi. Kim ‘homo’ dedi, bilmiyorum. Ama öyleymiş işte.”

“Anne, anne ya, güldürmesene,” dedim ve “Aman, Bızdık, nesi komik bunun?” dese de onun da gülmeye başladığını duyuyordum.

“Sensin komik.” Gülmekten gözümde yaş aktı. “Hikâye komik. *Korkunç* bir hikâyeymiş!”

Annem bir yandan gülerken bir yandan da –gün boyunca konuştuğu bastırılmış ama telaşlı sesle– dedi ki, “Kendine tam bir erkek buldun sanırken, kocanı homo eşcinsel bir insan için terk edip sonra da bunu öğrenmenin nesi komik, anlamadım doğrusu.”

“Anne, sus, öleceğim gülmekten.” Yeniden uzandım yerime.

“Belki eşcinsel *değildi* diye düşündüğüm de oldu,” dedi annem düşüncelere dalıp. “Belki de Kathie bütün hayatını onun için geride bırakarak korkutmuştu onu. Belki de adam bunu uydurmuştu.”

Düşündüm. “O zamanlar bir erkek kendisi için böyle bir şey uydurur muydu, bilemiyorum.”

“Eh,” dedi annem. “Doğru diyorsun sanırım. Adam hakkında gerçekten bir şey bilmiyorum. Gitti mi kaldı mı, hiç haberim yok.”

“Sence şey *yapmışlar* mıdır?”

“Bilmem,” diye cevap verdi annem. “Nereden bileyim? Ne yapmışlar mıdır? Cinsel münasebetten mi bahsediyorsun? Ben nereden bileyim yahu?”

“Cinsel münasebete girmişlerdir herhalde,” dedim, çünkü hem demesi komik geliyordu hem de dediğime inanıyordum. “Sırf birine *tutuldu*n diye üç kızını ve kocanı bırakıp gitmezsin.”

“Belki de gidersin.”

“Tamam. Belki de gidersin.” Sonra sordum. “Peki Kathie’nin kocası –Bay Nicely– o zamandan beri kimseyle birlikte olmadı mı sahiden?”

“Eski kocası. Şipşak boşanıverdi Kathie’den. Neyse, hayatına birinin girdiğini sanmıyorum. Hiçbir emare görmedik en azından. Ama bu işler hiç belli olmaz derler.”

Kapının aralığından giren soluk ışığın sızdığı karanlık ve hemen yanımızdaki muhteşem Chrysler Binası’nın takımyıldızlarını andıran ışıkları sayesinde böyle, daha önce hiç konuşmadığımız gibi konuştuk belki de.

“İnsan işte,” dedim.

“İnsan işte,” dedi annem.

Çok mutluydum. Ah, annemle böyle konuştuğumuz için öyle mutluydum ki!

O günlerde –dediğim gibi, 1980’lerin ortalarıydı– William’la West Village’da, nehre yakın küçük bir dairede yaşıyorduk. Asansör yoktu, az buz bir eksik değildi bu, hele iki küçük çocukla, binanın amaşırhane si de yokken, bir de üstüne köpeğimiz varken. Küçüğü bebek taşıma çantasıyla sırtıma asıp –sonra büyüyüp sığmaz oldu tabii– köpeği gezdiriyor, tehlikeli bir şekilde eğilip kakasını yerden poşetle alıyordum, tabelalar böyle buyuruyordu: KÖPEĞİ-NİZİN DIşKISINI TOPLAYINIZ. Büyük kızıma seslenip beni beklemesini, kaldırım dan inmemesini söylüyordum habire. *Bekle, beni bekle!*

İki arkadaşı m vardı, birine inceden âşıktım, Jeremy’ye. Bizim binanın en üst katında yaşıyordu ve neredeyse, ama tam değil, babam yaşı ndaydı.

Fransa'dan gelmişti aslen, aristokrat bir ailedendi, genç bir adamken Amerika'da olmak için her şeyden vazgeçmişti. “Farklı herkes New York'ta olmak istiyordu o zamanlar,” demişti bana. “Gelinecek yer burasıydı. Hâlâ da öyle sanırım.” Jeremy hayatının ortalarında psikanalist olmaya karar vermişti, biz tanıştığımızda bir iki hastası vardı hâlâ, ama psikanalist olmanın nasıl bir şey olduğunu anlatmıyordu bana. New School'un karşısında ofisi vardı ve haftada üç gün oraya gidiyordu. Sokakta karşılaşıyorduk, onu her gördüğümde –uzun ince bir endamı, koyu renk saçları, koyu renk takımları ve içli bir yüzü vardı– kalbim çarpıyordu. “Jeremy!” diyor-dum, gülümsüyor ve kibar, eski moda ve Avrupalı bir edayla –bana öyle geliyordu– şapkasını kaldırıp selam veriyordu.

Evinin içini yalnızca bir kez görmüştüm, kapıda kaldığım ve kapıcının gelmesini beklemem gerektiği zaman. Jeremy beni köpek ve iki çocukla birlikte evin önündeki basamaklarda bulmuştu, telaştan çılgına dönmüştüm, beni içeri davet etmişti. Çocuklar eve girer girmez suspus olup terbiyelerini takınmışlardı, sanki oraya asla çocuk uğramadığını biliyorlardı, gerçekten de Jeremy'nin evine çocuk girdiğini hiç görmemiştim. Bir iki adama denk gelmiştim sadece, ara ara da bir kadına. Evi temiz, eşyası azdı: Beyaz bir duvarın önündeki cam vazoda

bir sap mor süsen, duvarlarda Jeremy'yle aramızda dağlar kadar fark olduğunu anlamamı sağlayan resimler vardı. Resimleri anlamadığım için böyle diyorum; karanlık ve boyu eninden fazla eserlerdi bunlar, soyut sayılabilirlerdi ama tam olarak kurgu oldukları da söylenemezdi, anladığım tek şey bunların benim asla anlayamayacağım sofistike bir dünyanın alametleri olduğuydu. Jeremy evinde ailemi ağırlamaktan rahatsızdı, bunu sezebiliyordum, ama dört dörtlük bir beyefendiydi ve onu bu yüzden bu kadar çok seviyordum.

Jeremy hakkında üç şey:

Bir gün evin önündeki basamaklarda dikiliyordum, o binadan çıkarken dedim ki, “Jeremy, bazen burada böyle dururken gerçekten New York'ta olduğuma inanamıyorum. Durup düşünüyorum: Kimin aklına gelirdi ki? Benim New York'ta yaşayacağım kimin aklına gelirdi?”

Yüzünden bir bakış geçti –çok hızlı, çok istemsiz– gerçek bir tiksinti ifadesiydi. O sıralar kentlilerin gerçek taşralılara duyduğu tiksintinin derinliğini henüz öğrenmemiştim.

Jeremy hakkında ikinci şey: İlk hikâyem ben New York’a taşındıktan hemen sonra yayımlandı, sonra biraz zaman geçti ve ikincisi yayımlandı. Bir gün Chrissie merdivende bunu Jeremy’ye söyledi. “Annemin hikâyesi dergide çıktı!” Jeremy dönüp bana baktı; gözümün içine baktı, gözlerimi kaçırmak zorunda kaldım. “Hayır, hayır,” dedim. “Saçma sapan, küçük bir edebiyat dergisi sadece.” Bana, “Demek yazarsın,” dedi. “Sanatçısın. Ben sanatçılarla çalışıyorum, bilirim. Sanırım sanatçı olduğumu biliyordum başından beri.”

Başımı iki yana salladım. Üniversitedeki ressamı, kendine dair bildiklerini, çocukları elinin tersiyle itebilmesini düşündüm.

Jeremy basamaklarda yanıma oturdu. “Sanatçılar diğer insanlardan farklıdır.”

“Hayır. Değildir.” Kıpırmızı kesildim. Hep farklı olmuştum ben; daha fazla farklı olmak istemiyordum!

“Öyledir.” Hafifçe dizime vurdu. “İnsafsız olman gerek, Lucy.”

Chrissie zıp zıp zıplıyordu. “Üzücü bir hikâye,” dedi. “Ben daha okuyamıyorum –*bazı* kelimeleri okuyabiliyorum sadece– ama üzücü bir hikâye.”

“Ben de okuyabilir miyim?” Jeremy sordu bunu. Olmaz, dedim.

Beğenmezse buna dayanamayacağımı söyledim. Kafa sallayıp, “Peki, bir daha sormam. Ama Lucy,” dedi, “benimle bir hayli konuşuyorsun, senin yazdığın bir şeyi okuyup beğenmeyeceğimi hayal bile edemiyorum.”

“İnsafsız” dediğini net bir şekilde hatırlıyorum. O insafsız görünmüyordu, ben de insafsız olduğumu ya da olabileceğimi düşünmüyordum. Onu seviyordum; nazikti.

Bana insafsız olmamı söyledi.

Jeremy’yle ilgili bir şey daha: AIDS salgını yeniydi. Bir deri bir kemik, avurdu avurduna geçmiş erkekler sokaklarda yürüyordu, bu ani, Kutsal Kitap’tan fırlamışa benzeyen vebaya yakalandıklarını anlıyordunuz hemen. Ve bir gün Jeremy’yle binanın girişindeki basamaklarda otururken ağzımdan beni şaşırtan bir şey çıktı. Böyle iki adam önümüzden yavaş yavaş yürüyüp gittikten sonra, “Biliyorum, çok ayıp ama onları kiskaniyorum neredeyse. Çünkü birbirlerine sahip çıkıyorlar, gerçek bir cemaatte birbirlerine sımsıkı bağlılar.” Dönüp baktı bana, yüzünde sahici bir şefkat vardı, benim fark etmediğimi onun fark ettiğini anlıyorum şimdi: Çokluğuma rağmen yalnızdım ben. Yalnızlık hayatta tattığım ilk şeydi ve oradaydı hep, ağzımın içindeki

gediklerde gizliydi, hatırlatıyordu kendini. Jeremy o gün bunu gördü sanırım. Ve şefkat gösterdi. “Evet,” dedi sadece. “Manyak mısın sen, adamlar ölüyor!” da diyebilirdi. Ama öyle demedi, çünkü bendeki bu yalnızlığı anlamıştı. Böyle düşünmek istiyorum. Böyle düşünüyorum.

New York'un meşhur kıyafet dükkânlarından birinde, hani şu şahsa ait ve Chelsea'deki sanat galerilerine benzeyen butiklerden birinde, beni çok etkileyecek ve belki de –tam anlamadığım bir şekilde– bu kitabı yazmama sebep olacak bir kadınla karşılaştım. Üstünden çok yıllar geçti, kızlarım on bir ve on iki yaşındaydılar belki. Her halükârda bu kadını o mağazada gördüm ve onun beni görmediğinden gayet emindim. Kadınlarda artık pek görmediğimiz türden savruk bir havası vardı, bu haliyle çok çekici görünüyor, tarzını taşımayı biliyordu, ellisine merdiven dayamıştı tahminimce. Pek çok açıdan çekiciydi, şıktı ve saçları –o günlerde kül rengi dediğimiz renkti– çok başarılıydı, demek istediğim, rengin bir şişeden değil, kuaförlük eğitimi

almış birinin elinden çıktığını anlamıştım. Ama asıl yüzü çekmişti beni. Siyah bir ceket denerken aynadan izlediğim yüzü çekmişti, sonra dedim ki, “Sizce bu oldu mu?” Birinin ona kıyafetler hakkında fikir sorabileceği aklının ucundan bile geçmezmiş gibi şaşkın şaşkın baktı. “Şey, ben burada çalışmıyorum, üzgünüm,” dedi. Farkında olduğumu, sadece fikrini sorduğumu söyledim. Giyim tarzının hoşuma gittiğini söyledim.

“Aa, öyle mi? Tamam. Vay canına, teşekkür ederim. Eh, peki. Tabii,” –sorduğum ceketin yakasını çekiştirirken beni görmüş olmalıydı– “güzelmış, güzelmiş *aslında*, bu etekle mi giyeceksiniz?” Etek üzerine konuştuk, daha uzun bir eteğim olup olmadığını konuştuk, dediği gibi, ne olur ne olmazdı, topukluyla da giymek isteyebilirdim, “biraz hava katmak için hani.”

Kendisi de yüzü kadar güzel, diye düşündüm, New York’u hediye ettiği bu sonsuz karşılaşmalar için seviyordum. Kadının içindeki hüznü de görmüştüm belki. Eve dönünce yüzü aklımdan geçtiğinde böyle hissettim; o sırada gördüğünüzü fark etmeyeceğiniz bir şeydi bu; çünkü çok gülümsüyordu ve gülümsedikçe yüzü ışıldıyordu. Etrafında hâlâ ona âşık erkekler olan bir kadın gibi görünüyordu.

“Neyle meşgulsünüz?” diye sordum.

“İş anlamında mı?”

“Evet,” dedim. “Enteresan bir işiniz varmış gibi görünüyorsunuz. Oyuncu musunuz?” Ceketini askıya geri astım; öyle bir şey almaya yetecek param yoktu.

Yo, yo, dedi, ve sonra, ki o esnada yüzünün kızardığını gördüğüme yemin edebilirim, “Yalnızca bir yazarım. O kadar,” dedi. İtirafıta bulunuyor gibiydi, çünkü –bana öyle geldi– daha önce de yakalanmıştı sanki. Belki de “yalnızca bir yazar” olmak o kadardı gözünde. Ne yazdığını sordum, o zaman yüzünü iyice ateş bastı, elini sallayıp, “Yani işte kitap, kurmaca, öyle şeyler, önemli değil gerçekten,” dedi.

Adını sormam lazımdı, onu çok utandırdığımı hissettim yine –tek nefeste cevap verdi: “Sarah Payne”– daha fazla utandırmak istemediğimden tavsiyesi için teşekkür ettim, rahatlamış göründü ve en iyi ayakkabıların nerelerde satıldığını konuştuk –ayağında siyah rugandan yüksek topuklular vardı– ve bu onu mutlu etti, bana öyle geldi, sonra ayrıldık, tanıştığımıza ne kadar memnun olduğumuzu söyledik ikimiz de.

Eve dönünce –Brooklyn Heights’a taşınmıştık– çocuklar evde koşturup saç kurutma makinesi nerede, kirli sepetine koyduğum bluz nerede, diye

bağrışırken kitap raflarımıza baktım ve Sarah Payne’in kitabının arka kapağındaki fotoğrafına çok az benzediğini gördüm; kitaplarını okumuştum. Sonra gittiğim bir partide onu tanıyan bir adam olduğunu hatırladım. Payne’in eserlerinden bahsetmişti, onun iyi bir yazar olduğunu, ama kendini adamın içini kaldıran, eserlerini zayıflattığını düşündüğü “merhamet yumuşaklığına” kapılmaktan alıkoyamadığını söylemişti. Ben yine de seviyordum kitaplarını. Hakiki bir şey söylemeye çalışan yazarları seviyorum. Kitaplarını Payne, New Hampshire’ın küçük bir kasabasında, harap haldeki bir elma bahçesinde büyüdüğü için, eyaletin kırsal kesimleri hakkında yazdığı için, çok çalışan, acı çeken ve başlarına iyi şeyler de gelen insanlar hakkında yazdığı için de seviyordum. Sonra, kitaplarında bile *tam olarak* hakikati söylemediğini, hep bir şeyden kaçındığını fark ettim. Daha adını bile zar zor söylüyordu! Bunu da anladığımı hissettim.

Hastanedeki ertesi sabah –ki üstünden çok seneler geçti– anneme uyumamasının beni endişelendirdiğini söyledim, o da bana uyumadığı için endişelenmememi, nasıl ömrü boyunca tavşan uykusu uyuyabileceğini öğrendiğini söyledi. O zaman, bir kez daha, o sabah birden çocukluğundan, çocukluğunda da tavşan uykusu uyuduğundan bahsetmeye başladığında, o hafif kelime akını, o his tazyiki boy gösterdi yeniden. “Kendini güvende hissetmeyince öğreniyorsun,” dedi. “Oturarak tavşan uykusu uyuyabilirsin her zaman.”

Annemin çocukluğu hakkında çok az şey biliyorum. Bir bakıma bu, anne babamızın çocuklukları hakkında çok az şey bilmemiz, alışılmadık bir durum değil. *Belli bir açıdan* yani. Şu sıralar soy

sopa büyük ilgi var, bu da isimler, yerler, fotoğraflar, mahkeme kayıtları demek, ama hayatın gündelik dokusunu nereden bileceğiz? Demek istediğim, bunları umursadığımız zaman geldiğinde nereden bileceğiz? Başka kültürlerde gördüğüm aksine, benim atalarımın Püritenliği sohbetten bir haz kaynağı olarak faydalanmamış. Ama hastanedeki o sabah annem bir çiftlikte kalmaya gittiği yazları anlatmaktan memnun görünüyordu – bu çiftlikten geçmişte de bahsetmişti. Her nedense annem çocukken çoğu yazını Celia Teyze’sinin çiftliğinde geçirirmiş, hatırımda Celia Teyze’nin ince, soluk benizli biri olduğu, bir de abim ve ablamla birlikte ona “*Seal*” Teyze” dediğimiz kalmış sadece – benim kafamda adı buydu en azından, “Seal Teyze” ve bu biraz kafa karıştırıcıydı, çünkü çocuklar her şeyi düz anlamıyla anlar ve dolayısıyla benim de teyze-me niçin hiç görmediğim bir okyanus hayvanının isminin verildiğine dair en ufak bir fikrim yoktu. Celia Teyze, Roy Enişte’yle evliydi, bildiğim kadarıyla iyi bir adamdı kendisi. Annemin kuzeni Harriet tek çocuklarıydı ve gençliğimde sıklıkla bahsi geçen tek kişiydi.

“Şimdi düşündüm de,” dedi annem o yumuşak, aceleci sesiyle, “bir sabah, ah, ufacıktık herhalde,

* (İng.) Fok balığı. (ç.n.)

ben beştim belki, Harriet da üç, Celia Teyze'nin ahırın yanında biten limon zambaklarının kuru kısımlarını almasına yardım etmeye karar vermiştik. Ama Harriet ufacıktı tabii, büyük tomurcukları ölü sandı, Celia Teyze çıkınca bir baktı, Harriet pıt pıt koparıyor hepsini."

"Celia Teyze çok kızdı mı?" diye sordum.

"Yok. Onu hatırlamıyorum. Ama ben çok kızdım," dedi annem. "Ona tomurcuk nedir, ne değildir anlatmaya çalışmıştım çünkü. Aptal çocuk."

"Harriet'm aptal olduğunu bilmiyordum, aptal olduğunu söylemedin hiç."

"Eh, değildi belki de. Muhtemelen değildi. Ama her şeyden korkardı, hele şimşekten *nasıl* korkardı. Yatağın altına saklanır, ağlayıp sızlardı," dedi annem. "Hiç anlamazdım. Yılandan da ödü kopardı. Ne salak kızdı sahiden."

"Anne. *Lütfen* o kelimeyi tekrar söyleme. N'olur." Doğrulup ayaklarımı havaya kaldırmaya çalışıyordum. Şimdi bile o kelimeyi duyar duymaz ayaklarımı görebileceğim bir şekilde kaldırma ihtiyacı duyuyorum.

"Hangi kelimeyi? Yılanı mı?"

"*Anne.*"

"Üstüme iyilik sağlık, ben – Ay, tamam. Tamam." Elini salladı, hafifçe omuz silkti dönüp pencereden bakarken. "Sen de bana Harriet'ı hatırlatırdın hep,"

dedi. “Şu saçma sapan korkun yüzünden. Bir de önüne çıkan herkese, ele güne acıdığın için.”

Hâlâ, bugün bile, acıdığım elin gülün kim olduğunu veya ne zaman önüme çıktıklarını bilmiyorum. “Ama dinlemek istiyorum,” dedim. Sesini duymak, farklı, telaşlı sesini duymak istiyordum.

Hemşire Diş Ağrısı odaya girdi; ateşimi ölçtü, ama Kıtır Kurabiye gibi boşluğa bakmadı. Diş Ağrısı onun yerine bana baktı dikkatlice, sonra dereceye baktı, sonra da ateşimin önceki günle aynı olduğunu söyledi. Anneme bir şey isteyip istemediğini sordu, annem başını iki yana salladı çabuk çabuk. Diş Ağrısı bir an öylece durdu, dertli yüzünde şaşkın bir ifade belirdi. Sonra tansiyonumu ölçtü, ki tansiyonum hep iyidir, o sabah da iyi çıktı. “Peki öyleyse,” dedi Diş Ağrısı, annemle birlikte ona teşekkür ettik. Dosyama bir iki şey yazdı, sonra kapıda bize dönüp doktorun kısa bir süre içinde geleceğini söyledi.

“Doktor hoş bir adama benziyordu,” dedi annem, pencereye hitaben. “Dün gece öyle geldi.”

Diş Ağrısı çıkarken bana şöyle bir baktı.

Kısa bir süre sonra, “Anne, Harriet’tan bahsetse-ne biraz daha,” dedim.

“Eh, Harriet’ın başına gelenleri biliyorsun işte.” Annem odaya, bana döndü.

“Ama onu *severdin*, değil mi?” dedim.

“Tabii, Harriet’in sevilmeyecek bir yanı yoktu ki. Kızcağızın yüzü o evlilikte *hiç* gülmedi. Üç beş kasaba öteden, dansta tanıştığı bir adamla evlendi, insanlar da onun adına seviniverdi, çünkü gençliğinin baharında bile dönüp bakılacak bir tip değildi pek.”

“Nesi vardı ki?” diye sordum.

“Bir şeyi yoktu. Ama somurtkandı hep, genç kızken bile, bir de tavşan dişliydi. Sigara içtiği için nefesi kokardı hem. Ama iyi kızdı, hakkını vereyim, kimseye bir kötülüğü dokunmamıştır, iki de çocuğu oldu sonra, Abel’la Dottie...”

“Ah, Abel’ı çok severdim çocukken,” dedim.

“Evet, Abel harika biriydi başından beri. Tuhaf iş, oluyor bazen, hiç yoktan güçlü bir ağaç yükseliyor işte, o da öyleydi. Neyse, Harriet’in kocası bir gün ona sigara almaya diye çıktı ve...”

“Bir daha geri dönmedi,” diye bitirdim cümleyi.

“Dönmedi ya. Sahiden de dönmedi geri. Sokağın ortasında küt diye öldü, Harriet devlet çocukları elinden almasın diye akla karayı seçti resmen. Adam ona metelik bırakmamış, zavallı kadıncağız, gerçi adam da öyle pattadak ölmeyi beklemiyordu herhalde. O sıralar Rockford’da yaşıyorlardı – var ya hani, bir saat uzakta, Harriet orada kaldı, niye anlamadım hiç. Ama çocukları her yaz birkaç haftalığına bize gönderirdi, biz eve geçtikten sonra yani.

Ah, ne üzgün görünürdü o çocuklar. Dottie'yi eve yeni bir elbiseyle göndereyim diye uğraşırdım hep.”

Abel Blaine. Hatırlıyorum, pantolonunun paçaları kısaydı, bileklerinin üstünde kalırdı, kasabaya indiğimizde çocuklar onunla alay eder, Abel ise bunlar hiç önemli değilmiş gibi gülümserdi hep. Dişleri çarpık çurpuk ve çürüktü, ama bunun dışında hoş çocuktı; hoş görüldüğünü biliyordu belki de. Bence gerçekten iyi kalpli biriydi. Chatwin'in Pasta Evi'nin arkasındaki çöp kutusunda yiyecek aramayı bana o öğretmişti. Şaşırtıcı yanı, konteynırın içinde durup aradığını –önceki günlerden kalan bayat pastaları, börek çörekleri– bulana kadar kutuları bir kenara fırlatırken gizlisi saklısı olmamasıydı. Dottie de, ablamla abim de yanımızda olmazdı, neredeydiler, bilmiyorum. Amgash'e birkaç ziyaretinden sonra bir daha gelmedi Abel; yaşadığı yerdeki bir tiyatroda yer gösterici olarak iş buldu. Bana bir mektup gönderdi, zarfta tiyatronun lobisini gösteren bir broşür vardı; hatırlıyorum, rengârenk karo fayanslarıyla çok güzel, süslü ve göz kamaştırıcıydı.

“Abel dört ayak üstüne düştü,” dedi annem.

“Bir daha anlat,” dedim.

“Yanında çalıştığı adamın kızıyla evlenmeyi becerdi, tipik patronun kızı hikâyesi sanırım. Yıllardır Şikago'da yaşıyor,” dedi annem. “Karısı burnu

havalarda bir tip, kocası üç beş yıl önce başkasıyla kaçan zavallı Dottie’ciğimle alakası yok. Adam Doğuluydu zaten, Dottie’nin kocası yani. Anlarsın ya.”

“Anlamadım.”

“Eh.” Annem iç çekti. “Öyleydi. Buralardan, Doğu Kıyısı’ndan bir yerlerden gelmişti...” Annem Dottie’nin kocasının oradan geldiğini işaret edercesine kafasını pencereye doğru salladı hafifçe. “Muhtemelen kendisini Dottie’den bir gıdım daha yukarıda görüyordu. Bızdık, gökyüzü olmadan nasıl yaşıyorsun böyle?”

“Gökyüzü var ya.” Sonra ekledim, “Ne demek istediğini anlıyorum ama.”

“Peki nasıl yaşıyorsun gökyüzü olmadan?”

“Onun yerine insan var burada da”, dedim. “Sebebini anlatsana.”

“Neyin sebebini?”

“Dottie’nin kocası niye kaçmış?”

“Ben nereden bileyim? Ha, aslında biliyorum galiba. Safrakesesini aldırırken kasabanın hastanesinde bir kadınla tanışmış. Bak, aynı senin gibi neredeyse!”

“Benim gibi mi? Ben Kıtır Kurabiye ya da Ciddi Çocuk’la kaçarmıyım sence?”

“İnsanların birbirinde ne bulacağı hiç belli olmaz,” diye cevap verdi annem. “Ama bence Dottie’nin kocası da Diş Ağrısı’yla kaçmamıştır.”

Annem başını kapıdan yana eğdi. “Bir çocukla kaçmış olabilir tabii ama *ciddi* bir çocukla kaçmadığına da eminim, yani...” Annem öne eğilip fısıldadı, “Koyu tenli ya da bizimkilere ne diyorsak işte, Kızılderili.” Annem yerine oturdu yeniden. “Gerçi kaçtığı kadının Dottie’den daha genç ve alımlı olduğuna hiç şüphem yok. Oturdukları evi Dottie’ye bıraktı, Dottie de evi pansiyona çevirdi. Bildiğim kadarıyla durumu fena değil. Abel’in da Şikago’da rahatı yerinde, yani zavallı Harriet bir aferini hak ediyor. Eh, Dottie için endişelenmiştir tabii. Gerçi Harriet herkes için endişelenir. Ama şimdi endişelenmiyordur herhalde. Öleli kaç yıl oldu. Bir gece uykusunda öylece gidiverdi. Fena bir yol da değil hani.”

Annemin sesini dinlerken bir uyuyup bir uyan-dım.

Düşündüm ki: İstediğim tek şey bu.

Ama anlaşılan bir şey daha istiyormuşum. Annemin bana hayatımı sormasını istiyormuşum. Ona o günlerde yaşadığım hayatı anlatmak istiyormuşum. Aptal gibi –düpedüz aptallıktı bu– yumurtlayıverdim, “Anne, iki hikâyem yayımlandı.” Ayağımda iki parmak daha çıktığını söylemişim gibi çabucak, sorgular bir bakış attı, sonra pencereden dışarı

baktı ve hiçbir şey demedi. “Saçma sapan şeyler işte,” dedim, “çok küçük dergilerde çıktılar zaten.” Yine bir şey demedi. Sonra dedim ki, “Becka geceleri deliksiz uyumuyor hiç. Belki senden almıştır bu huyunu. Belki o da tavşan uykusu uyuyordur.” Annem pencereden dışarı bakmaya devam etti.

“Ama ben onun kendini güvende hissetmemesini istemiyorum,” diye ekledim. “Anne, sen neden güvende hissetmiyordun?”

Annem bu soru onu uykunun kollarına bırakabilirmiş gibi gözlerini kapadı, ama uyuduğunu bir an olsun düşünmedim.

Epey sonra gözlerini açtı, ona, “Bir arkadaşım var, Jeremy. Eskiden Fransa’da yaşıyormuş ve ailesi aristokratmış,” dedim.

Annem bana baktı, sonra pencereden dışarı baktı ve uzunca bir zaman geçmişti ki, “Yani, o öyle diyor,” dedi, ben de, “Evet, yani, o öyle diyor,” dedim, bu konuyu –ya da benim hayatımı– daha fazla konuşmamıza gerek olmadığını bildiren bir tonla, özür diler gibi.

Tam o anda, odamın kapısından içeri doktor girdi. “Kızlar,” dedi ve başıyla selam verdi. Önceki gün yaptığı gibi gelip annemle tokalaştı yine. “Herkes nasıl bakalım?” Hiç vakit kaybetmeden yatağımın etrafındaki perdeyi çekti ve böylece annemden ayırdı beni. Doktoru sevmemin pek çok sebebi vardı,

ziyaretlerini ikimize özel kılması da bunlardan biriydi. Annemin sandalyesinin hareket ettiğini duydum ve odadan çıktığını anladım. Doktor bileğimi tutup nabzımı ölçtü ve her gün yaptığı gibi yarayı kontrol etmek için hastane önlüğümü usulca kaldırdığında kalın parmaklı, tatlı ellerini izledim, sade altın alyansı ıslıl ıslıl, yara izinin etrafındaki bölgeye hafifçe bastırdı ve yüzüme baktı canımın acıyıp acımadığını anlamak için. Kaşlarını kaldırarak sordu sorusunu, başımı iki yana salladım. Yara güzel güzel iyileşiyordu. “Güzel güzel iyileşiyor,” dedi, ben de, “Evet, biliyorum,” dedim. Ve gülümsedik çünkü bunun bir anlamı varmış gibiydi – iyileşmemem için uğraşan şey yara değildi. Demek istediğim, o gülümseme *bir şeyi* tasdik etmemiz demekti. Bu adamı hiç unutmadım, yıllar boyu o hastaneye onun adına bağış yaptım. “Şifa eli” deyişini çok düşündüm o zamanlar, hâlâ da düşünürüm.

Kamyon. Kimi zaman öyle net hatırlıyorum ki hayret ediyorum. Kirden yol yol pencereleri, ön camın eğimi, gösterge panosunun pisliği, mazot, çürüyen elma ve köpek kokusu. Kaç kez kilitli kalmışımdır o kamyonda, sayıca bilmiyorum. İlk seferi bilmiyorum, son seferi bilmiyorum. Ama çok küçüktüm, son kez kapatıldığımda beş yaşından büyük olamam, çünkü öyle olsa okulda olurdu bütün gün. Ablamla abim okulda olduğu –şimdi böyle düşünüyorum– ve annemle babam da çalıştığı için oraya konuyordum. Diğer zamanlar da ceza niyetine. Korkudan yiyemediğim fıstık ezmeli tuzlu krakerleri hatırlıyorum. Çığlık çığlığa camlara vurduğumu hatırlıyorum. Öleceğimi düşündüğüm-den değil, sanırım hiçbir şey düşünmüyordum, salt

dehşetten, kimsenin beni kurtarmaya gelmeyeceğini anlamamanın, göğün kararmasını izlemenin, soğğun içeri sızdığını hissetmenin dehşetinden. Hiç durmadan çığlık atardım. Nefessiz kalana kadar ağlardım. Şimdi bu New York şehrinde yorgunluktan ağlayan çocuklar görüyorum, ki gerçek bir şey bu, bazen sırf huysuzluktan ağladıklarını görüyorum, bu da gerçek. Ama arada bir de dipsiz bir çaresizlikle ağlayan bir çocuk görüyorum ve bence bu bir çocuğun çıkarabileceği en hakiki seslerden biri. O zaman içimde kendi kalbimin kırılma sesini duyabiliyorum neredeyse, gençliğimde dışarıda, açık havadayken –ve koşullar tamı tamına uygunken– tarlalarda yetişen mısırın sesini duyduğumuz gibi. Mısırın büyüme sesinin duyulamayacağını söyleyen pek çok kişiyle tanıştım, aralarında Ortabatılılar bile vardı, ama yanılıyorlardı. Kalbimin kırılma sesini duyamazsınız, biliyorum, orası doğru, ama benim için ikisi, büyüyen mısırın ve kırılan kalbimin sesi birbirinden ayrı şeyler değil. Bir çocuğun o şekilde ağladığını duymamak için metroda vagon değiştirdiğim oldu.

Kamyonda geçirdiğim o vakitler aklım çok tuhaf yerlere gidiyordu. Bana doğru gelen bir adam gördüğümü sanıyordum, bir canavar gördüğümü sanıyordum, bir seferinde ablamı gördüğümü sandım. Sonra kendimi sakinleştiriyordum, yüksek sesle

diyordum ki kendime, “Merak etme, tatlım. Birazdan çok hoş bir kadın gelecek. Sen de çok iyi, çok uslu bir kızsın, o kadar iyi, o kadar uslu bir kızsın ki, o da annenin bir akrabası ve onun yanında kalmanı istiyor çünkü kadıncağz yalnız ve küçük tatlı bir kızla birlikte yaşamayı diliyor.” Bu fanteziyi kurardım, gözümde çok gerçekti, beni sakinleştirirdi. Üşümediğimi hayal ederdim, temiz çarşaflar, temiz havlular, çalışan bir tuvalet ve güneşli bir mutfak hayal ederdim. Böyle böyle cennete buyur ederdim kendimi. Sonra soğuk içeri sızardı, güneş batardı ve ben yeniden ağlamaya başlardım, önce hafif hafif inleyerek, sonra var gücümle. Sonra babam gelirdi, kapının kilidini açardı ve bazen taşırdı beni. “Ağlayacak bir şey yok,” derdi bazen, başımın arkasına yayılan elinin sıcaklığını hatırlayabiliyorum.

Kederini üstünde şahane bir güzellikle taşıyan doktor, önceki gece beni kontrol etmeye gelmişti. “Başka bir katta hastam vardı,” dedi. “Bakalım sen ne durumdasın.” Hep yaptığı gibi perdeyi etrafıma çekti. Ateşimi dereceyle değil, elini alnıma koyarak ölçtü, sonra da parmaklarıyla bileğimi tutup nabzımı ölçtü. “Pekâlâ,” dedi. “İyi uykular.” Elini yumruk yapıp öptü, sonra perdeyi açıp odadan çıkarken yumruğunu havaya kaldırdı. Yıllarca sevdim bu adamı. Ama bunu söyledim zaten.

Hayatımın o döneminde Village’da Jeremy’den başka tek arkadaşım Molla adlı, uzun boylu, İsveçli bir kadındı; benden en az on yaş büyüktü ama onun da küçük çocukları vardı. Bir gün çocuklarıyla parka giderken kapımızın önünden geçmiş ve çok ama çok kişisel şeylerden damdan düşer gibi söz etmişti. Annesi ona pek iyi davranmamış, sonra ilk bebeği doğduğunda Molla büyük bir üzüntüye kapılmış ve psikiyatri da ona kendi annesinden alamadığı her şeyin yasını tuttuğunu söylemiş filan. Ona inanmadım değil ama asıl ilgimi çeken, hikâyesi değildi. Bana ilginç gelen, tarzı, insanların üzerine konuştuğunu bile bilmediğim şeyleri dosdoğru ortaya dökebilmesiydi. Aslında o da benimle çok ilgilenmiyordu, bu da insanı özgürleştiriyordu. Beni sevmiştii,

bana iyi davranıyordu, buyurgan biriydi ve bana bebeklerimi nasıl tutacağımı, parka nasıl götüreceğimi öğretiyordu, ben de onu seviyordum bu yüzden. Onunlayken film ya da yabancı bir şey izliyormuş gibi hissediyordum kendimi, ki o da yabancıydı zaten. Filmlere atıfta bulunuyordu ve benim neden bahsettiği hakkında hiçbir fikrim olmuyordu. Bunu fark etmiş olmalıydı, kibar davranıyordu bu konuda, Bergman filmlerinden, altmışların televizyon dizilerinden ya da müzikten bahsettiğinde boş boş bakmama inanmıyor da olabilirdi tabii. Dediğim gibi, popüler kültürü hiç bilmiyordum. O sıralar kendim bile bu yanıma pek anlamıyordum. Kocam farkındaydı, etraftaysa yardımına koşuyor, “Ha, karım büyürken fazla film izlememiş, aldırmayın,” gibi şeyler söylüyordu. Ya da, “Eşimin ailesi çok katıymış, televizyon izlemesine asla izin vermiyorlarmış.” Çocukluğumdaki yoksulluğu ele vermiyordu, çünkü yoksul insanların bile televizyonu vardı. Bizim olmadığına kim inanırdı ki?

“Anneciğim,” dedim ertesi gece usulca.

“Efendim?”

“Buraya neden geldin?”

Duraksadı, sandalyede oturuşunu değiştirdi sanki, ama yüzüm pencereye dönüktü.

“Çünkü kocan arayıp gelmemi istedi. Birinin sana göz kulak olması gerektiğini düşündü herhalde.”

Uzun bir sessizlik oldu, belki on dakika, belki bir saate yakın, gerçekten bilmiyorum ama sonunda, “Yine de teşekkür ederim,” dedim, cevap vermedi.

Gecenin bir yarısı, hatırlayamadığım bir kâbustan uyandım. Annemin sesi geldi sessiz sessiz, “Bızdıkçık, uyu. Uyuyamıyorsan da dinlen. Dinlen lütfen, tatlım.”

“Sen hiç uyumuyorsun,” dedim doğrulmaya çalışarak. “Nasıl yaşıyorsun böyle *hiç* uyumadan? Anne, iki gece oldu!”

“Sen beni merak etme,” dedi. Sonra ekledi, “Doktorunu sevdim. Sana mukayyet oluyor. Asistanların bir şey bildiği yok. Gerçi nereden bilsinler? Ama doktorun iyi, iyileşmen için elinden geleni yapacağına eminim.”

“Ben de seviyorum doktorumu,” dedim. “Çok seviyorum.”

Bir iki dakika sonra, “Siz çocukken çok az paramız olduğu için üzgünüm,” dedi. “Ne kadar aşağılayıcı bir şey olduğunu biliyorum.”

Karanlıkta yüzüm alev alev yanmaya başladı. “Önemli değildi bence,” dedim.

“Tabii ki önemliydi.”

“Ama şimdi iyiyiz işte.”

“Bundan o kadar emin değilim.” Dalgın dalgın söyledi bunu. “Abin neredeyse orta yaşa ermiş bir adam ve domuzlarla uyuyup çocuk kitapları okuyor. Vicky’yse bu konuda hâlâ kızgın. Çocuklar okulda sizinle alay ediyormuş. Baban da ben de bilmiyorduk ama bilmemiz gerekirdi sanırım. Vicky hâlâ çok kızgın sahiden.”

“Sana mı?”

“Evet, bana galiba.”

“Çok saçma,” dedim.

“Hayır. Annelerin çocuklarını koruması gerekir.”

Bir süre sonra, “Anne,” dedim, “anneleri tarafından uyuşturucu parası için satılan çocuklar var. Anneleri çekip giden, günlerce bir başına kalan çocuklar var. Hatta...” Sustum. Kulağıma hakiki gelmeyen şeylerden yorulmuştum.

“Sen Vicky’den farklı bir çocuktun. Abinden de. İnsanların ne düşündüğünü o kadar önemsemiyordun.”

“Nereden çıkarıyorsun bunu?” diye sordum.

“Eh, şu hayatına bir bak... Ne yapacaksan gidip *yaptın* işte.”

“Anladım.” Anlamamıştım oysa. Kendimizle ilgili bir şeyi nasıl anlayabiliriz ki? “Küçükken okula gittiğimde,” dedim, ben hastane yatağında sırtüstü yatar, binaların ışıkları camda parlarken, “bütün gün seni özlerdim. Öğretmen benimle konuştuğunda cevap veremezdim çünkü boğazımda bir düğüm olurdu hep. Ne kadar sürdü, bilmiyorum. Ama seni o kadar özlerdim ki tuvalete gidip ağlardım bazen.”

“Abin de kusardı.”

Susup bir an için bekledim. Dakikalar geçip gitti.

Sonunda, “Abin beşinci sınıftayken her sabah okula gitmeden önce kusardı,” dedi. “Nedenini hiç öğrenemedim.”

“Anne,” dedim, “ne tür çocuk kitapları okuyor?”

“Kırlarda gezen küçük bir kızla ilgili kitaplar, öyle bir seri var. Onlara bayılıyor. Kıt akıllı değil aslında, sen de biliyorsun.”

Gözlerimi pencereye çevirdim. Chrysler Binası, insanlığa dair en büyük ve en güzel umutlara, güzelliğe duyulan özlem ve arzuya yol gösteren bir fener gibi, ki öyleydi, parladı. Gördüğümüz bu binayla ilgili anneme bunu söylemek istedim.

“Kamyon geliyor aklıma bazen,” dedim.

“Kamyon mu?” Annemin sesi şaşkındı. “Ne kamyonu?” dedi. “Neden bahsediyorsun, babanın eski Chevy’sinden mi?”

Demek istedim ki – of, hem de çok feci: Kamyonun içinde o uzun, ama gerçekten uzun o kahverengi yılanla kaldığım zamanı da mı hatırlamıyorsun? Ona bunu sormak istedim ama kelimeyi söylemeye katlanamadım, şimdi bile o kelimeyi söylemeye dayanamıyorum, kimseye anlatmaya dayanamıyorum kamyonunda o kadar uzun süre kapalı kaldığımı onunla, o upuzun, kahverengi... Üstelik öylesine hızlı hareket ediyordu ki. Öylesine hızlı.

Altıncı sınıftayken Doğu'dan bir öğretmen geldi. Adı Bay Haley'ydi ve gençten bir adamdı; bize sosyal bilimler öğretiyordu. Hakkında hatırladığım iki şey var: İlkinde, bir gün tuvalete gitmem gerekmişti, ki bundan nefret ederdim çünkü dikkatleri üstüme çekerti. Bay Haley başını sallayıp gülümseyerek izin belgesini vermişti. Sınıfa dönüp izin belgesini –koridorda yürürken sınıftan çıkma izniniz olduğunu göstermek için elimizde tutmamız gereken iri bir tahta parçasıydı bu– geri vermek için yaklaştığımda, izin belgesini uzattığımda, Carol Darr'ın, popüler bir kızdı kendisi, benimle dalga geçtiğini deneyimlerimden anladığım bir el hareketi yaptığını gördüm, hareketi arkadaşları da benimle dalga geçebilsin diye onlara doğru

yapmıştı. Bay Haley'nin yüzünün kıpkırmızı kesildiğini ve şöyle dediğini hatırlıyorum: *Sakın* ola kendinizi başkasından üstün görmeyin, sınıfımda buna müsamaha göstermeyeceğim, burada kimse kimseden üstün değil, biraz önce bazılarınızın yüzünde kendinizi başkalarından üstün sandığınıza işaret eden ifadelere tanık oldum ve sınıfımda buna müsamaha etmeyeceğim, katiyen.

Carol Darr'a baktım. Hatırladığım haliyle fırçasını yemişti, kötü hissediyordu.

Sessiz sedasız, tüm benliğimle, anında âşık oldum bu adama. Nerede olduğuna, hayatta olup olmadığına dair hiçbir fikrim yok ama onu hâlâ seviyorum.

Bay Haley'yle ilgili diğer şey, bize Yerlileri öğretmesiydi. O zamana kadar bu toprakları bir aldatmacayla onların elinden aldığımızı ve Kara Şahin'in bu yüzden isyan ettiğini hiç bilmiyordum. Beyazların onlara viski verdiğini, beyazların Yerli kadınları kendi mısır tarlalarında öldürdüklerini bilmiyordum. Kara Şahin'i de Bay Haley'yi sevdiğim gibi sevdiğimi, ikisinin cesur ve harika adamlar olduğunu hissettim ve Kara Şahin'in esir alındıktan sonra şehir şehir dolaştırıldığına inanamadım. Fırsatını bulur bulmaz otobiyografisini okudum. Okurken şu cümlesini hatırladım: "Beyazların dili öyle kıvrak olmalı ki doğruyu yanlış, yanlış doğru

gösterebiliyorlar.” Bir tercümanın yazıya döktüğü otobiyografisinin de doğru olmayabileceğinden şüphe ettim, bu yüzden meraklandım, Kara Şahin kimdi gerçekte? Kuvvetli ve kafası karışık biri olduğunu sezdim, “Başkanımız ve Yüce Babamız”dan bahsederken hoş ifadeler kullanmıştı, bu üzdü beni.

Diyeceğim, bütün bunlar, bu insanlara dayattığımız onur kırıcı durumlar üzerimde büyük bir etki yarattı. Yerli kadınların bir mısır tarlası ektiğini ve sonra beyaz adamların gelip tarlayı altüst ettiğini öğrendiğim bir gün okuldan döndüğümde annem kısa bir zaman öncesine kadar yaşadığımız garaj-evimizin önündeydi, bir şeyi tamir etmeye çalışıyordu belki, hatırlamıyorum, ama ön kapının önüne çökmüştü ve ona dedim ki, “Anneciğim, Yerlilere neler yaptığımızı biliyor musun?” Bunu yavaş yavaş ve huşu içinde söyledim.

Annem elinin tersiyle saçlarını geriye itti. “Yerlilere ne yaptığımız zerre umurumda değil,” dedi.

Bay Haley yıl sonunda okuldan ayrıldı. Hatırladığım kadarıyla askere gidiyordu, bu da Vietnam olabilir ancak, çünkü o sıralardı. O zamandan sonra Washington D. C.’deki Gaziler Anıtı’nda adına baktım hep, ama orada değil. Hakkında başka bir şey bilmiyorum, ama hatırladığım kadarıyla Carol

Darr o olaydan sonra bana –onun dersinde– kötü davranmadı. Demek istediğim, hepimiz seviyorduk onu. Hepimiz saygı duyuyorduk. On iki yaşındaki çocuklarla dolu bir sınıfta kolay iş değil bu ama o başardı.

Annemin abimin okuduğunu söylediği kitapları yıllarca düşündüm. Onları ben de okumuştum, bana pek tesir etmemişlerdi. Dediğim gibi, kalbim Kara Şahin'leydi, kırlarda yaşayan bu beyazlarla değil. Bu yüzden düşündüm bu kitaplar hakkında: Abim onlarda ne bulmuştu? Serideki aile hoş bir aileydi. Kırlarda dolaşıyorlardı, bazen başları belaya giriyordu ama anne her zaman sevecendi ve babaları da onları çok seviyordu.

Sonra o kitapları kızım Chrissie de sevdi.

Chrissie sekizine bastığında ona benim için çok şey ifade eden Tilly hakkındaki kitabı aldım. Chrissie okumayı severdi; bu kitabın paketini açtığını

görmek beni mutlu etti. Paketi onun için düzenlediğim doğum günü partisinde açtı, babası müzisyen olan arkadaşı da oradaydı. Adam partiden sonra kızını almaya geldiğinde kalıp konuştu biraz, üniversiteden tanıdığım ressamdan bahsetti. Ressam benden kısa bir süre sonra New York’a taşınmıştı. Onu tanıdığımı söyledim. Müzisyen, Sen karısından daha güzelsin, dedi. Hayır, dedi sorduğumda. Ressamın çocuğu yoktu.

Bir iki gün sona Chrissie, Tilly’li kitap hakkında şöyle dedi, “Anne, bu biraz salak bir kitap.”

Ama abimin sevdiği, kırlardaki kızla ilgili kitapları hâlâ seviyor Chrissie.

Annemin yatağımın ayakucunda oturduğu üçüncü gün, yüzündeki yorgunluğu görebiliyordum. Girmesini istemiyordum ama hemşirelerin portatif yatak getirme teklifini kabul edemez gibiydi ve yakında gideceğini hissediyordum. Âdetim olduğu üzere önden dehşete kapılmaya başladım. İlk kez önden dehşete kapılmamın çocukken gittiğimiz dişçiyle alakalı olduğunu hatırlıyorum. Küçükken dişlerimiz çok az bakım gördüğü ve genetik olarak “yumuşak dişlere” sahip olduğumuz düşünüldüğü için dişçiye gitmek dehşet verici bir deneyimdi. Dişçi bize ücretsiz bakıyor, ama bunu olduğumuz şeyden nefret ediyormuşçasına hem zaman hem de tavır açısından hiç de cömert olmayarak yapıyordu ve dişçiye gideceğimi duyar duymaz bunun endişesiyle yatıp

kalkmaya başlıyordum. O kadar sık olmuyordu bu ziyaretler. Ama erken yaşta şunu görmüş oldum: İki kez acı çekerek boşa zaman harcıyorsunuz. Bundan bahsetme sebebim, zihnin kendini ne kadar çok şeyi yapmaya zorlayamadığım göstermek, hem de bunu istese bile.

Ertesi gece bu kez Ciddi Çocuk geldi ve kan testimin sonuçlarının çıktığını ve derhal tomografi çektirmem gerektiğini söyledi. “İyi de gece yarısı oldu,” dedi annem. Ciddi Çocuk gitmek zorunda olduğumu söyledi. Ben de, “Gidelim o zaman,” dedim. Çok geçmeden hastabakıcılar çıkageldi, beni sedyeye aldılar, parmaklarımla anneme el salladım ve beni bir büyük asansörden ötekine taşıdılar. Koridorlar karanlıktı, asansörler de; çok loş görünüyordu her şey. Odamdan gece vakti çıkmamıştım daha önce, hastanede bile gecenin gündüzden farklı olduğunu görmemiştim. Uzun mu uzun bir yolculuktan ve pek çok kez sağa sola döndükten sonra bir odaya soktular beni, biri koluma küçük bir tüp, sonra boğazıma başka bir küçük tüp taktı. Kımıldama, dediler. Başımı bile sallayamadım.

Uzun bir süre sonra –gerçekte ne kadar zamana tekabül ettiğini hiç bilmiyorum– tomografi cihazına sokuldum, bir şeyler tık etti, sonra kesildi. “Siktir,”

dedi arkamdan bir ses. Uzun bir süre daha yattım orada öyle. “Makine bozuldu,” dedi ses, “ama tomografiyi çekmemiz lazım, yoksa doktor canımıza okur.” Uzun uzun yattım orada, üstüne bir de çok üşüyordum. Hastanelerin çoğunlukla soğuk olduğunu öğrendim. Tir tir titriyordum ama kimse farkına varmadı; varsalardı eminim bana bir battaniye getirirlerdi. Tek dertleri makinenin çalışmasıydı, bunu anlayabiliyordum.

Nihayet tekrar içeri sokuldum ve bu kez doğru tık sesleri geldi ve küçük kırmızı ışıklar yanıp söndü ve sonra boğazımdaki tüpü çıkardılar ve koridora götürdüler beni. Sanırım hayatım boyunca hatırlayacağım anı şu: Annem o hastane bodrumunun derinliklerindeki karanlık bekleme alanında, omuzları yorgunluktan hafif çökmüş, ama sanki dünyanın bütün sabrıyla oturuyordu. “Anneciğim,” diye fısıldadım, parmaklarını dalgalandırarak el salladı. “Nasıl buldun beni?”

“Kolay olmadı,” dedi. “Ama dilim dönüyor çok şükür, anlattım derdimi.”

Ertesi sabah Diş Ağrısı testlerin sonuçlarının iyi çıktığı, kanımda görülenlere rağmen tomografide sıkıntı olmadığı ve doktorun daha sonra her şeyi açıklayacağı haberleriyle çıkageldi. Yanında bir de magazin dergisi getirmişti, anneme okumak isteyip istemediğini sordu. Annem başını iki yana salladı çabucak, bir insanın mahrem yerlerini tutması teklif edilmişti sanki. Diş Ağrısı'na elimi uzatıp, “Ben isterim,” dedim, dergiyi verdi, ben de teşekkür ettim. Dergi o sabah boyunca yatağымda durdu. Sonra üstünde telefonun durduğu komodinin çekmece-sine koydum ve bunu –dergiyi saklamıştım– doktor gelirse diye yaptım. Yani, ben de annem gibiydim, ikimiz de okuduğumuz şeyle yargılanmak istemiştik, o böyle bir şeyi okumazdı bile, bense sadece

dergiyle görölmek istememiştim. Bunca yıl sonra çok tuhaf geliyor bu bana. Hastanedeydim, annem de öyleydi; kafa dağıtacak bir şey okumak için bundan iyi bir zaman olabilir miydi? Yatağımın yanında evden getirdiğim birkaç kitap vardı, gerçi annem oradayken hiç okumamıştım, annem de yüzlerine bile bakmamıştı. Ama dergi, dergi doktorumun gözünden düşürmezdi beni, eminim. Ama ikimiz de, annem de, ben de böylesine hassastık işte. Bu dünyada şu muhakeme var mütemadiyen: Kendimizi başkalarından eksik hissetmeyeceğimizden nasıl emin olacağız?

Film yıldızlarıyla ilgili bir dergiydi altı üstü, kızlarım büyüdüğünde oyalanmak istediğimiz zamanlar eğlencesine baktığımız türden ve bu dergide başından sıradışı korkunçlukta bir şey geçmiş sıradan insanların hikâyelerine de yer verirlerdi. O öğleden sonra dergiyi çekmecedен çıkardığımda, bir kadının bir akşam Wisconsin'de kocasını ararken ahıra girdiğini ve orada akıl hastanesinden kaçmış bir adam tarafından kolunun kesildiğini –basbayağı bir baltayla kesiverildiğini– anlatan bir yazı gördüm. At ağılıının yanındaki direğe bağlı kocanın gözünün önünde olmuş hepsi. Adam avaz avaz bağırmış, bunu duyan atlar da avaz avaz kişnemeye başlamış, herhalde kadın da çığlık çığlığa bağırmıştır –bayıldığı yazmıyordu çünkü– ve bu sesler tımarhaneden

firar eden adamı oradan kaçırmış. Kadın arterlerinden kan fışkırdığı için kan kaybından ölebilmemiş pekâlâ ama yardım çağırmayı başarmış, bir komşu yetişmiş hemen, koluna turnike yapmış ve karı kocayla komşu her güne birlikte dua ederek başlamayı alışkanlık haline getirmişler. Wisconsin'deki ahırın kapısında sabahın erken saatlerinde güneşe karşı çekilmiş bir fotoğrafları vardı, dua ediyorlardı. Kadın kalan tek kolu ve eliyle dua ediyordu; yakın zamanda kadına protez taktırmayı umuyorlardı ama para meselesi vardı. Anneme dua eden insanların fotoğraflarını çekmenin yakışıklı bir şey olduğunu söyledim, annem de bütün hikâyenin çok yakışıklı olduğunu söyledi.

“Kadının kocası şanslıymış gerçi,” dedi kısa bir süre sonra. “Haberlerde bir adamın karısının tecavüze uğradığını izlemek zorunda kaldığı programları görüyorum.”

Dergiyi elimden bıraktım. Ayakucumdaki anne-me baktım, yıllardır görmediğim bu kadına. “Cidden mi?” diye sordum.

“Ne cidden mi?”

“Bir adam karısının tecavüze uğramasını mı izlemiş? Ne izlediniz siz öyle anne?” En çok sormak istediğimi eklemedim: Ve ne zamandan beri televizyonunuz var sizin?

“Dedim ya, televizyonda gördüm.”

“Tamam da haberlerde mi, yoksa şu polis dizilerinde mi?”

Bunu düşündüğünü gördüm –en azından gördüm gibi geldi– ve dedi ki, “Haberlerde gördüm bir gece, Vicky’nin evinde. şu korkunç ülkelerin birinde olmuş.” Gözlerini yumdu çabucak.

Dergiyi yeniden elime alıp karıştırdım. “Aa, bak-sana,” dedim, “kadının elbisesi çok güzel. Anne, şu elbisenin güzelliğine bak.” Ama ne cevap verdi ne de gözlerini açtı.

Doktor o gün öyle buldu bizi. “Kızlar,” dedi, sonra annemi gözleri kapalı görünce durdu. Kapıda kaldı öylece, ikimiz de annemi izleyip gerçekten uyuyor mu yoksa gözlerini açacak mı diye anlamaya çalıştık. O an, ikimizin de izleyip anlamaya çalıştığı o an, bana küçükken kasabaya gittiğimizde bir yabancının yanma koşup, “Bana yardım etmelisiniz, lütfen, lütfen, beni buradan götürür müsünüz, kötü şeyler oluyor,” demek için yanıp tutuştuğum zamanları hatırlattı. Bunu hiçbir zaman yapmadım tabii; hiçbir yabancının yardım eli uzatmayacağını, hiçbir yabancının buna cesaret etmeyeceğini ve sonunda böyle bir ihanetin her şeyi daha da berbat hale getireceğini içgüdüsel olarak biliyordum. Bu yüzden annemi izlemeyi bırakıp doktoru izlemeye koyuldum, çünkü aslında beklediğim yabancı oydu ve bana döndü ve yüzümde bir şey gördü herhalde

ve ben de –kısacık bir an için– onun yüzünde bir şey gördüğümü hissettim, sonra yine geleceğini belirtmek için elini havaya kaldırdı ve o çıkınca çok eskiden kalma, bildik ve karanlık bir şeyin içine düşüyormuş gibi hissettim kendimi. Annemin gözleri dakikalarca kapalı kaldı. Uyuyor muydu, yoksa benden mi kaçıyordu, bugün bile bilmiyorum. O anda çocuklarımla konuşmak istedim feci şekilde, ama annem uyuyorsa onu yatağın başındaki telefonla konuşup uyandırmamam gerekirdi, hem kızlar da okulda olmalıydı o saatte.

Bütün gün kızlarımla konuşmak istemiştim, dayanamıyordum artık, serum askımı koridorda sürükleyip hemşirelere onların masasındaki telefondan arama yapıp yapamayacağımı sordum, telefonu bana doğru ittiler ve kocamı aradım. Gözümden yaş akmasın diye uğraşıyordum can havliyle. Kocam isteydi, onu ve çocukları ne kadar özlediğimi duyunca halime üzüldü. “Bakıcıyı arayıp eve döner dönmez seni aramalarını söyleyeceğim. Chrissie’nin bugün oyun buluşması var.”

Demek hayat devam ediyor, diye düşündüm.

(Şimdi de şöyle düşünüyorum: Devam ediyor, etmeyene kadar.)

Ağlamamaya çalışırken hemşire bankosundaki bir sandalyeye oturmak zorunda kaldım. Diş Ağrısı kolunu omzuma attı, şimdi bile seviyorum onu bu yüzden. Tennessee Williams'ın Blanche DuBois için yazdığı “Yabancıların nezaketine hep güvenmişimdir,” repliği beni üzüyor zaman zaman. Yabancıların nezaketi pek çoğumuzun imdadına yetişmiştir çok kez, ama bir süre sonra kulağa tırt geliyor bu, kamyon arkası yazıları gibi. Ben de buna üzülüyorum, böyle güzel ve gerçek bir cümlenin kullanıla kullanıla kulağa kamyon arkası yazıları gibi yüzeysel gelmesine.

Yüzümü çıplak koluma siliyordum ki annem beni bulmaya geldi ve hepimiz –Diş Ağrısı, ben, diğer hemşireler– ona el salladık. “Kestirdiğini sandım,” dedim birlikte odama dönerken. Kestirdiğini söyledi. “Bakıcı arayabilir yakında,” dedim ve Chrissie'nin oyun buluşmasına gittiğinden bahsettim.

“Oyun buluşması da ne?” diye sordu annem.

Neyse ki yalnızdık. “Yani, okuldan sonra birinin evine gidecek.”

“Kiminleymiş buluşması?” diye sordu annem, bunu yüzümdeki ifadeyi, üzüntümü gördükten sonra kendi çapında bir hoşluk yapmak için sorduğunu hissettim.

Hastane koridorunda yürürken anneme Chris-sie'nin arkadaşından, annesinin beşinci sınıf öğretmeni olduğundan, babasının müzisyen ama aynı zamanda dangalağın teki olduğundan, evliliklerinin iyi gitmediğinden ama kızın annesini de babasını da çok seviyormuş gibi görüldüğünden bahsettim, annem de hepsine başını salladı. Odama döndüğümüzde doktor oradaydı. Perdeyi çekip parmağını yara izime bastırırken yüzünde ciddi, profesyonel bir ifade vardı. “Dün geceki telaşı açıklayayım: Kanınızda iltihap görünüyordu, bu yüzden tomografiye ihtiyaç duyduk. Ateşinizi düşürelim, midenize biraz katı yiyecek girsin, sonra sizi evinize göndereceğiz,” dedi ters ters. Sesi öyle farklıydı ki her kelimedede tokatlıyordu sanki beni. “Evet, efendim,” dedim ve bakmadım yüzüne. Şunu öğrendim: İnsan yoruluyor. Zihin ya ruh ya da işte sırf beden olmayan şeye ne diyorsak o yoruluyor ve bu, bu kanaate vardım, genellikle, çoğunlukla, doğanın bize yardım eli. Yoruluyordum. Bana kalırsa –ama bilemiyorum– doktor da yoruluyordu.

Bakıcı aradı. Gencecik bir kızdı, çocukların iyi olduğunu söyledi durmadan. Telefonu Becka'nın kulağına tuttu, ben de, “Anne yakında eve gelecek,” dedim tekrar, tekrar, tekrar ve Becka ağlamadı, ben

de mutlu oldum. “Ne zaman?” diye sordu, ben de yakında deyip durdum, onu sevdiğimi söyledim. “Seni seviyorum, biliyorsun, değil mi?” “Ne?” diye sordu. “Seni seviyorum ve seni özlüyorum ve iyileşmek için burada, sizden uzaktayım ve iyileşeceğim ve çok yakında görüşeceğiz, tamam mı, meleğim?” “Tamam, anneciğim,” dedi.

New York'ta bir sürü basamağıyla Beşinci Cadd'e'ye geniş geniş kurulmuş Metropolitan Sanat Müzesi'nin ilk katında heykel bahçesi dedikleri bir bölüm var, bahsedeceğim heykelin önünden kocamla ve büyüdükçe çocuklarımla, sadece çocukların ne yiyip içeceğini düşünürken ve bakacak bunca şeyin olduğu böyle bir müzede bir insanın ne yapacağına dair hiçbir fikrim yokken pek çok kez geçmiş olmalıyım. Bütün bu ihtiyaçların ve telaşların ortasında bir heykel var işte. Ve daha yenilerde –son birkaç sene içinde– ılık üstüne muhteşem bir şekilde vurmuşken durdum, ona baktım ve dedim ki: Ah.

Yanında çocuklarıyla bir adamın mermerden heykeli bu, adamın yüzünden müthiş bir çaresizlik

akıyor ve çocuklar paçalarına yapışmış, yalvarır gibi, o ise yüzünde ıstırap dolu bir ifade, elleriyle ağzını iki yana çekiştirerek dünyaya bakıyor, ama çocuklar yalnızca ona, babalarına bakıyor ve nihayet bunu gördüğümde dedim ki, Ah.

Eserin yanındaki açıklamayı okuyup bu çocukların, yesin diye kendilerini babalarına sunduğunu öğrendim, baba hapishanede açlıktan ölmek üzere ve bu çocukların tek bir isteği var, babalarının sıkıntısını gidermek. Kendilerini yemesine izin verecekler – ah, hem de mutlu mesut.

Ve düşündüm ki, Demek ki biliyordu adam. Heykeltıraş yani. Biliyordu.

Heykelin neyi gösterdiğini yazan şair de. O da biliyordu.

Birkaç kez yanında bacağına yapışmış çocuklarıyla açlıktan ölen baba-adamımı görmek için müzeye gittim ve gidince ne yapacağımı bilemedim. Adam nasıl hatırlıyorsam öyle görünüyordu, kafam karışık kalakaldım öyle. Sonraları ancak onu görüşümde bir kaçamak olduğunda, mesela başka bir yerde biriyle buluşacaksam ya da müzede biriyleysen ve kaçıp heykele kendi başıma bakmak için tuvalete gideceğimi söylediysem ihtiyacım olanı aldığımı anladım. Müzeye sırf bu korkmuş ve açlıktan

kıvranan baba-adamı görmek için ve tamamen kendi başıma gittiğimde böyle olmuyordu. Ve o hep oradaydı, bir seferinde değildi sadece. Bekçi onun yukarı katta, özel bir sergide olduğunu söylemiş ve bu durum, başkalarının da onu bu kadar görmek istemesi bana kendimi aşağılanmış hissettirmişti!

Yazık bize.

Bu kelimeler sonradan geldi aklıma, bekçinin heykelin yukarı katta olduğunu söylemesi üzerine verdiğim tepkiyi düşünürken. Yazık bize, diye düşündüm. Bu kadar küçük olmak istemiyoruz aslında. Yazık bize – kafamda dönüp duruyor bu. Yazık hepimize.

“*Kim* bu insanlar?” diye sordu annem.

Sırtüstü yatmış, yüzümü pencereye dönmüştüm; akşam olmuştu, şehrin ışıkları yanmaya başlıyordu bir bir. Ne demek istediğini sordum. “Bu aptal dergideki bu aptal insanları diyorum,” diye cevap verdi. “Tekinin bile adını bilmiyorum. Kahve alırken, alışveriş yaparken filan fotoğraf çektirmeyi seviyorlar belli ki...” Dinlemeyi bıraktım. En çok istediğim şey annemin sesiydi; ne dediği önemli değildi. Sesini dinledim ben de, geçtiğimiz bu üç güne kadar sesini duymayalı uzun zaman olmuştu ve farklıydı şimdi. Bellediğimdeki sesi farklıydı belki de, çünkü sinirlerime dokunurdu önceden. Bu ses tam tersiydi oysa – hep bir sıkışmışlık, hep bir telaş hissi.

“Şuna bak,” dedi annem. “Bızdık, şuna bir bak. Üstüme iyilik sağlık,” dedi.

Doğruldu.

Magazin dergisini uzattı. “Gördün mü şunu?”

Dergiyi aldım. “Yok,” dedim. “Yani, gördüm ama önemsemedim.”

“Üstümüze iyilik sağlık, *ben* önemsedim ama. Bu kızın babası eskiden, çok eskiden babanın arkadaşıydı. Elgin Appleby. Yazıyor burada, bak. ‘Anne babası Nora ve Elgin Appleby.’ Ah, ne komik adamdı. Şeytanı bile güldürürverirdi.”

“Eh, Şeytan kolay güler zaten,” dedim ve annem bana baktı. “Babam nereden tanıyormuş onu?” Hatırladığım kadarıyla annemin hastanede yanımda kaldığı süre boyunca ona sadece o zaman kızdım, sebebi de kamyon meselesi hariç babamı hiç anmayıp sonra ondan böyle gelişigüzel bahsetmesiydi.

“Gençken tanışmışlar,” dedi. “Kimbilir, sonra Elgin Maine’e taşınıp orada bir çiftlikte çalışmış, niye taşındığını bilmiyorum. Ama bir bak şu kıza, Annie Appleby’ye bak, Bızdık.” Annem elime tutuşturduğu dergiyi işaret etti. “Şey görünüyor biraz... bilemedim.” Yerine oturdu. “Nasıl görünüyor?”

“Tatlı?” Kız tatlı görünmüyordu bana kalırsa, bir hali vardı ama “tatlı” demezdim.

“Yok, tatlı değil,” dedi annem. “Şey gibi görünüyor. Bir şey gibi.”

Resme tekrar uzun uzun baktım. Yanında erkek arkadaşı vardı, kocamın bazı geceler izlediği bir televizyon dizisinde oynayan bir oyuncu. “Çok şey görmüş biri gibi görünüyor,” dedim nihayet.

“İşte bu,” diye başını salladı annem. “Haklısın, Bızdık. Ben de aynen böyle düşündüm.”

Yazı uzuncaydı ve yanındaki adamdan ziyade Annie Appleby hakkındaydı. Maine’e bağlı Aroostook bölgesinde, St. John Valley’deki bir patates çiftliğinde büyüdüğü, liseyi bitirmediği, bir tiyatro topluluğuna katılmak için yollara düştüğü ve evini özlediği yazıyordu. “Elbette özlüyorum,” cümlesi alıntılanmıştı, “o güzelliği her gün özlüyorum.” Sahne tozu yutmaktansa filmlerde oynamak isteyip istemediği sorulduğunda, “Hiç istemiyorum,” diye cevap vermişti. “İzleyicinin hemen karşımda olmasını çok seviyorum, sahnedeysen onları düşünmüyorum gerçi, neye ihtiyaçları olduğunu biliyorum çünkü, o da oyunculuk işini onlar için layığıyla yerine getirmem.”

Dergiyi elimden bıraktım. “Hoş kadın,” dedim.

“Ben hoş olduğunu düşünmedim,” dedi annem. Bir süre sonra ekledi. “Bence hoş değil sadece. Basbayağı güzel. Meşhur olmak onun için nasıl bir şey acaba?” Annem bunu düşünüp taşınıyor gibiydi.

Belki geldiğinden beri babamın sadece kamyonundan değil, kendisinden ilk kez bahsettiği için,

belki de başka birinin kızına güzel dediği için, “Biri için meşhur olmanın nasıl bir şey olduğunu önemseyeceğin hayatta aklıma gelmezdi,” dedim kinayeli kinayeli. Berbat bir hisse kapıldım anında: Annemdi karşımdaki, daha önceki gece bodrumun yolunu bulan, gece vakti bu kocaman, korkunç hastanede ta bodruma kadar inen, kızının iyi olduğundan emin olmak için onca yol giden annem, bu yüzden, “Ama benim de merak ettiğim oldu, çünkü bir seferinde Central Park’ta” –burada meşhur bir aktrisin adını andım– “ile karşılaştım, kadın yanımda yürüyordu ve ben de, ‘Acaba nasıl bir his?’ diye geçirdim içimden.” Annemin suyuna gitmek için söylemiştim bütün bunları.

Annem pencereden bakarak başını belli belirsiz salladı. “Bilemiyorum,” dedi. Bir iki dakika sonra gözleri kapanmıştı.

Bahsettiğim meşhur aktrisi tanımıyor olabileceği aklıma çok sonra geldi. Yıllar sonra abim bildiği kadarıyla annemin hayatında hiç sinemaya gitmediğini söyledi. Abim de hiç gitmemişti. Vicky’yi sorarsanız, bilmiyorum.

Hastaneden çıktıktan birkaç sene sonra, başka bir ressamın sergi açılışında üniversiteden tanıdığım ressamı gördüm. Evliliğimde kötü bir dönemdi. Gururumu inciten şeyler olmuş, kocam kızlarımı hastaneye getiren ve kendi çocuğu olmayan kadınla fazla yakınlaşmıştı. Kadının bir daha evimize gelmemesini istemiştim, kocam da kabul etmişti. Ama açılışa gittiğimiz akşam kavga ettiğimizden hemen hemen eminim. Üstümü değiştirmediyimi de hatırlıyorum. Mor örgü bir kazak, altına da etek giymiş, çıkarken son anda üstüme kocamın uzun mavi yağmurluğunu geçirmiştik, kocam deri ceketini giymişti herhalde. Ressamı orada gördüğüme şaşır-dığımı hatırlıyorum. O da beni görünce gerilmişti sanki, gözleri mor örgü kazağıma ve denizci mavisi

yağmurluğuma kaymıştı – ikisi de bana yakışmadığı gibi renkleri de birbiriyle uyumlu değildi; bunu eve dönüp aynaya bakana ve onun gördüğünü görene kadar anlamadım. Önemli değildi. Evliliğimdi önemli olan. Ama ressamı görmeyi bunca yıl sonra o uzun mavi yağmurluğu ve rüküş mor kazağımı hâlâ hatırlayacak kadar önemsemişim demek ki. Beni kıyafetlerim hakkında düşündüren yegâne insan oydu hâlâ ve bu da –benim için– çok ilginçti.

Daha önce de dediğim gibi: Kendimizi başka bir insandan, başka bir insan grubundan üstün hissetmenin yollarını arayıp bulmamız bana enteresan geliyor. Her yerde oluyor bu, sürekli. Adını ne koyarsak koyalım, bence kişiliğimizin en aşağı yanı bu, bu aşağılayacak başka birini bulma ihtiyacı.

Kıyafet dükkânında karşılaştığım yazar Sarah Payne, New York Halk Kütüphanesi'ndeki bir panelde konuşacaktı. Onu gördükten birkaç ay sonra gazetede okumuştum bunu. Şaşırmıştım; ortalığa pek çıkmazdı, mahremiyetine çok düşkün biri olduğunu varsayıyordum. Onu ucundan kıyısından tanıyan birine bunu söylediğimde, “Öyle değil aslında,” demişti, “New York onu pek sevmiyor sadece.” Aklıma Payne'in merhamete meyli dışında iyi bir yazar olduğunu söyleyen adam gelmişti. Payne'i görmek için o panele gittim; William benimle gelmedi, çocuklarla evde kalmayı yeğlediğini söyledi. Yaz mevsimiydi ve tahminimden az kişi gelmişti. Hakkında konuşan adam da –şu merhamet meselesi– arka sırada kendi başına oturuyordu. Panel

kurmaca fikriyle ilgiliydi: Kurmaca neydi, böyle şeyler. Sarah Payne'in kitaplarında yazdığı karakterlerden biri, eski bir Amerikan başkanından “karısı astroloji haritalarıyla ülkeyi yöneten yaşlı bunak” diye bahsediyordu. Anlaşılan Sarah Payne bu karakterin başkanlarımızdan birinden bu şekilde bahsettiği bölüme kadar kitabı sevdiğini söyleyen insanlardan nefret mektupları alıyordu. Moderatör bunu duyunca şaşırmış göründü. “Gerçekten mi?” Adam bulundukları kütüphanede çalışan bir kütüphaneciydi. Payne, “Gerçekten,” dedi. “Peki bu tür mektuplara cevap veriyor musunuz?” Kütüphaneci bu soruyu sorarken parmakları dikkatle mikrofonun alt kısmına dokunuyordu. Payne cevaplamadığını söyledi. Şöyle dedi, ki bunları söylerken yüzü dükkânda gördüğüm zamanki gibi ışıltılı değildi, “Okurlara bir şeyin yazarın şahsi görüşü değil, anlatının sesi olduğunu bildirmek benim vazifem değil,” ve sırf bu yüzden bile geldiğime memnun oldum. Kütüphaneci anlayamıyormuş gibiydi. “Ne demek istiyorsunuz?” deyip duruyordu, Payne de daha önce söylediğini tekrarlamakla yetiniyordu. “Kurmaca yazarı olarak vazifeniz *ne* peki?” diye sordu adam. Payne de kurmaca yazarı olarak vazifesinin insanlık durumunu aktarmak, bize kim olduğumuzu, ne düşündüğümüzü ve ne yaptığımızı anlatmak olduğunu söyledi.

İzleyicilerin arasından bir kadın el kaldırıp, “Peki eski başkan hakkında gerçekten böyle düşünüyor musunuz?” dedi.

Saray Payne bir an bekledi, sonra, “Pekâlâ, şu kadarını söyleyeyim,” dedi. “Eğer kurmaca karakteri olarak yazdığım o kadın, o adamın yaşlı ve bunak olduğunu ve ülkeyi astroloji haritalarıyla yöneten bir karısı olduğunu söylüyorsa, derim ki,” –burada başını sertçe sallayıp bekledi– “ben, yani Sarah Payne, bu ülkenin vatandaşı olarak derim ki, *uydurduğum* bu kadın az bile söylemiş.”

New York’ta dinleyiciler çetin ceviz olabilir, ama Payne’in demek istediğini anladılar, başlar sallandı ve insanlar birbirlerine bir şeyler fısıldadı. Dönüp arka sıradaki adama baktım, yüzünden duygu okunmuyordu. Akşamın sonunda onunla konuşmaya gelen bir kadına, “Sahne almayı hep becerir zaten,” dediğini duydum. Bunu hoş bir şekilde söylememiştii, bana öyle geldi. Eve giderken metroya yalnız bindim; uzun zamandır yaşadığım şehri sevdiğim bir gece değildi. Ama sebebine tam olarak parmak basamıyordum. Basacak gibi oluyordum. Ama tam basamıyordum.

Ve böylece, o gece bu hikâyeyi kaydetmeye başladım. Bazı kısımlarını.

Denemeye başladım.

Hastanede, meşhur olmanın nasıl bir his olduğunu hiçbir zaman önemsemediğini sandığımı söyleyerek anneme kaba davrandığımı hissettiğim gece uyku tutmadı. Sıkıntı basmıştı; ağlayasım vardı. Kendi çocuklarım ağladığında içim paramparça olurdu, onları öpüp koklar, sorunun ne olduğunu anlardım. Belki çok fazla yapıyordum bunu. William’la tartışınca ağladığım olurdu, kadınların ağlamasından nefret eden erkeklerden olmadığını erkenden öğrenmiştim, pek çok erkek öyledir çünkü, ama ağlamam onun içindeki buzları eritirdi ve çok ağladığım zamanlar neredeyse her seferinde bana sarılır, “Merak etme, Boncuğum, hallederiz,” derdi. Ama annemin yanında ağlamaya cesaretim yoktu. Annem de babam da ağlanmasından nefret ederdi, fakat ağlayan

bir çocuğun eğer ağlamayı kesmezse her şeyin daha fena olacağını bilerek kendini susmaya zorlaması güçtür. Hiçbir çocuk için kolay bir durum değildir bu. Ve annem –o gece hastane odasında– usul ve telaşlı sesiyle, nispeten yumuşak yüzüyle ne kadar farklı görünürse görünsün, hayatım boyunca sahip olduğum anneydi yine de. Demek istediğim, ağlamamaya çalıştım. Uyanık olduğunu hissediyorum karanlıkta.

Sonra çarşafın üstünden ayağımı sıkıldığını hissettim.

“Anneciğim,” dedim birden dimdik oturup. “Anneciğim, lütfen gitme!”

“Hiçbir yere gitmiyorum, Bızdık,” dedi. “Yanındayım. Merak etme, iyi olacaksın. Hayatında yüzleşmen gereken çok şey olacak ama herkesin var. Bir kısmını gördüm ben, bana göründü ama konu sen olunca...”

Gözlerimi sımsıkı kapadım –*Sakin ağlayayım deme seni küçük salak*– ve bacağımı öyle sert sıkıttım ki acısına inanamadım. Sonra geçti. Yan döndüm. “Konu sen olunca?” dedim. Bunu sakın sakın söyleyebiliyordum şimdi.

“Konu sen olunca ne kadar doğru çıkacaklarından emin olamıyorum. Eskiden sende de doğru çıkarlardı hep.”

“Chrissie’yi bildiğin zaman gibi,” dedim.

“Evet. Ama o zaman da...”

“Adını bilememiştin.” Birlikte bunu konuştuk ve karanlıkta öyle geldi ki, birlikte gülümsedik de. Annem, “Uyu hadi, Bızdık, uykunu alman lazım. Uyuyamasan da dinlen sadece,” dedi.

Sabah doktor geldi, perdeyi etrafıma çekti ve uyluğumdaki kırmızı bereyi gördüğünde dokunmadı, uzunca baktı onun yerine, sonra da bana baktı. Kaşlarını kaldırdı ve sonra, dehşet içinde, gözlerimin kenarlarından yaşlar akmaya başladığını fark ettim. Doktor başını salladı şefkatle ama önce duraksadı bir an için. Ateşimi ölçer misali elini alnıma koydu, gözümünden yaşlar akarken orada tuttu. Bir kez başparmağını oynattı bir damla yaşı siler gibi. Tanrım, ne kadar iyiydi. İyi, çok iyi bir adamdı. Teşekkür kabilinden hafifçe gülümsedim, yüz buruşturmakla karıştırabilecek hafif bir gülümseme, özür dilediğimi göstermek için.

Başını salladı ve dedi ki, “Yakında çocuklarına kavuşacaksın. Kocanla evine göndereceğiz seni. Benim gözetimim altında ölmeyeceksin, sana söz veriyorum.” Sonra elini yumruk yapıp öptü ve salladı bana doğru.

Sarah Payne Arizona’da bir hafta sürecektir bir ders veriyordu, William gitmem için masrafları ödemeyi teklif edince şaşırdım. Bu Payne’i New York Halk Kütüphanesi’nde görüşümden birkaç ay sonraydı. Çocuklardan o kadar uzun süre ayrı kalmak istediğimden emin değildim ama William beni yüreklendirdi. Derse “atölye” deniyordu, neden bilmem, oldum olası sevmemiştir bu kelimeyi: “Atölye.” Sarah Payne verdiği için gittim. Sınıfta onu görünce beni kıyafet dükkânından hatırlayacağını düşünüp ıslıl ıslıl gülümsedim. Ama o baş selamı verdi sadece, beni tanımadığını anlamam üç beş saniyemi aldı. Meşhur insanlardan bizi fark ettiklerine dair küçük bir işaret istediğimiz, bizi görmelerini dilediğimiz doğru belki de.

Sınıfımız bir tepenin üstündeki eksi bir binada toplanıyordu; hava sıcak, pencereler açıktı ve Sarah Payne neredeyse anında yorgunluktan bitip tükendi gözümün önünde. Yüzünde gördüm bunu. Birinci saatin sonunda yüzü soğumamış beyaz kil gibi dağılmaya başlamıştı, görüntü buydu, böyle görünüyordu, yüzü yorgunluktan tuhaf bir şekle bürünmüştü ve üç saatin sonunda daha da bariz bir hal almıştı bu, beyaz kil yüzü tir tir titriyordu sanki. Demek istediğim, o dersi verirken Payne'in canından can gidiyordu. Yüzü yorgunluktan perişandı. Her güne az biraz ısıltıyla başlıyor, yorgunluk dakikalar içinde çöküveriyordu. Ondan önce de, sonra da, bitkinliğini bu kadar belli eden bir yüz görmemişimdir.

Sınıfta yakın zamanda karısını kanserden kaybetmiş bir adam vardı ve Sarah ona iyi davranıyordu, bunu gördüm. Bana öyle geldi ki hepimiz gördük. Bu adamın sınıftan Sarah'nın arkadaşı olan bir öğrenciye âşık olduğunu da gördük. Sıkıntı olmadı. Sarah'nın arkadaşı ona âşık olmasa da düzgün davrandı, bu kadının ve Sarah'nın, karısının ölümü yüzünden acı çeken bu adama davranışlarında çok düzgün bir şey vardı. Bir de İngilizce öğretmeni bir kadın vardı. Sonra pembe yanaklı, Kanadalı bir adam vardı, adamın tavırları çok hoştu; sınıf onun fazla Kanadalı olmasıyla dalga geçiyordu ve adam

bunu çok iyi karşılıyordu. Bir de Kaliforniya'dan gelen psikanalist bir kadın vardı.

Burada bir gün sınıfta olan bir olayı aktarmak istiyorum, olaydan kastım, açık pencereden bir kedinin birden içeri, dosdoğru büyük masaya atlaması. Kedi kocamandı, uzundu da; hatırladığım haliyle küçük bir kaplan bile olabilirmiş pekâlâ. Feci bir korkuyla yerimden sıçradım, Sarah Payne de sıçradı; feci sıçradı, o kadar korkmuştu. Sonra kedi sınıfın kapısından koşup gitti. Kaliforniya'dan gelen psikanalist kadın, ki genellikle çok az konuşuyordu, o gün Sarah Payne'e –bana göre– neredeyse müstehzi bir sesle, “Ne zamandır travma sonrası stresten mustaripsiniz?” dedi.

Hatırladığım şey Sarah'nın yüzündeki bakış. Böyle dediği için kadından nefret etti. Ondan nefret etti. İnsanların bunu Sarah'nın yüzünde görmesine yetecek kadar uzun bir sessizlik oldu, en azından ben böyle düşünüyorum. Sonra karısını kaybeden adam dedi ki, “Eh, kedi gerçekten çok büyüktü.”

Bundan sonra Sarah insanları yargılamak ve sayfanın başına yargısız bir şekilde geçmek üzerine çok konuştu.

Bu atölye ortamında bize teke tek bir görüşme sözü verilmişti ve bu teke tek görüşmeler Sarah'yı çok yordu, eminim. İnsanlar bu atölyelere genellikle keşfedilmek ve kitaplarını yayımlatmak için

gider. Ben de yazdığım romandan kısımlar getirmiştim atölye için, ama Sarah'yla görüşeceğim zaman bunun yerine annemin hastanede ziyaretime geldiği sahnelerin müsveddelerini, Sarah'yı kütüphanede gördükten sonra yazmaya başladığım şeyleri götürdüm; sayfaların kopyalarını önceki gün posta kutusuna atmıştım. Kıyafet dükkânındaki karşılaşmamızdan hiç bahsetmese de, benimle uzun zamandır tanışıyormuşuz gibi konuştuğunu hatırlıyorum. “Bu kadar yorgun olduğum için özür dilerim,” dedi. “Of, sersem gibiyim.” Öne eğildi, dizime dokundu arkasına yaslanmadan önce. “Ciddiyim,” dedi usulca, “son gelen öğrenciyleyken içim dışıma çıkacaktı az kalsın. Kusacaktım basbayağı, bu iş hiç benlik değil.” Sonra dedi ki, “Beni dinle, beni dikkatli dinle. Yazdıkların, yazmak istediklerin,” ve yine öne eğildi, ona verdiğim metnin üstüne vurdu parmağıyla, “bunlar çok iyi ve basılacaklar. Dinle şimdi. İnsanlar yoksullukla istismarı ilişkilendirdiğin için seni hedef alacak. *Ne* aptal bir kelime şu ‘istismar’, ne kadar basmakalıp ve aptal bir kelime, ama insanlar ‘istismarın olmadığı yoksulluk vardır’ diyecekler ve sen asla hiçbir şey söylemeyeceksin. Yazdıklarını savunma sakın. Bu sevgiyle ilgili bir hikâye, biliyorsun. Bu, savaşta yaptıkları yüzünden hayatının her günü eziyet çekmiş bir adamın hikâyesi. Bu, o adamla kalan karısının hikâyesi,

kalmış, çünkü onun kuşağından çoğu kadın böyle yapardı, sonra kalkıp kızının yattığı hastane odasına geliyor ve herkesin kötü giden evliliğini anlatmadan duramıyor ve bundan haberi bile yok, ne yaptığını bilmiyor. Bu hikâye kızını seven bir anne hakkında. Sevgisi kusurlu. Çünkü *hepimizin* sevgisi kusurlu. Ama bunları yazarken birilerini koruduğunu hissedersen, şunu unutma: Koruyorsan yanlış yapıyorsundur.” Arkasına yaslandı, okumam gereken kitapların adlarını yazdı, çoğu klasikti ve ayağa kalktığı anda ben de gitmek için kalkınca aniden, “Bekle,” dedi, sonra bana sarıldı, parmaklarını dudaklarına götürüp öpücük sesi çıkardı ve o iyi kalpli doktoru anımsattı bu bana.

“O kadın sınıfta travma sonrası stres bozukluğundan bahsettiği için üzgünüm. Ben de sıçramıştım,” dedim.

“Biliyorum, gördüm,” dedi. “İnsan aldığı eğitimi karşısındakini böyle aşağılamak için kullanıyorsa – eh, o insan pisliğin önde gidenidir.” Bana göz kıptı, yüzü yorgundu ve arkasını dönüp gitti.

Onu bir daha görmedim.

“Söylesene,” dedi annem. Annemin yatağımın ayakucunda oturuşunun dördüncü günüydü. “Marilyn denen kızı hatırlıyor musun – soyadı neydi, Marilyn Mathews mu, neydi bilmiyorum. Marilyn Falanca. Onu hatırlıyor musun?”

“Hatırlıyorum. Evet,” dedim. “Tabii ki.”

“Neydi soyadı?” diye sordu annem.

“Marilyn Falanca,” dedim.

“Charlie Macauley’yle evlendi o kız. Onu hatırlıyor musun peki? Hatırlıyorsundur. Hayır mı? Carlisle’lıydı ve – eh, yaşı abinin yaşma daha yakındı galiba. Lisede çıkmıyorlardı, Charlie’yle Marilyn yani. Ama evlendiler, ikisi de üniversiteye gitti –Wisconsin’e gittiler galiba, Madison’a– ve...”

“Charlie Macauley mi? Dur bir dakika,” dedim. “Uzun boylu bir çocuktur. Onlar lisedeyken ben hâlâ ortaokuldaydım. Marilyn bizim kiliseye gelip annesinin Şükran Günü Yemeği servisi yapmasına yardım etmişti.”

“Ah, evet. Doğru.” Annem kafasını salladı. “Haklısın. Marilyn çok hoş biriydi. Ve, söyledim ya, yaşı abinin yaşına daha yakındı.”

Birden Marilyn’in bir gün okul dağıldıktan sonra boş koridorda yanımdan geçerken bana gülümsemiş geldi aklıma, hoş bir gülümsemeydi bu, benim için üzülmüş gibi, ama gülümsemesinin küçümseyici görünmemesini istediğini hissetmiştim. Bu yüzden hiç unutmadım Marilyn’i.

“Niye hatırlıyorsun ki sen bu kızı?” dedi annem bana. “Yaşı da büyüktü senden. Şükran Günü yemeklerinden mi?”

“Asıl *sen* neden hatırlıyorsun?” dedim anneme. “Ne geldi başına? Sen nereden biliyorsun?”

“Ha.” Annem derin derin iç çekip başını iki yana salladı. “Geçen gün kütüphaneye bir kadın geldi –bazı günler Hanston’daki kütüphaneye gidiyorum artık– kadın ona pek benziyordu, Marilyn’e yani. Dedim ki, ‘Sizi tanıdığım birine benzettim, çocuklarım yaşındaydı o da.’ Kadın cevap vermedi, ben de buna çok kızarım bilirsin.”

Bilirdim. O hisle yaşamıştım bütün hayatımı. İnsanların varlığımızı tanımak istemediği, bizimle arkadaş olmak istemediği hissiyle. “Anne ya,” dedim bezgin bezgin. “Siktir et onları.”

“*Siktir* mi edeyim?”

“Anladın işte.”

“Bakıyorum da büyük şehirde neler neler öğrenmişsin.”

Tavana bakıp gülümsedim. Dünyada bu diyalogun geçtiğine inanabilecek tek bir kişi tanımıyordum ama basbayağı gerçektir işte. “Anne, ‘siktir et’ demeyi öğrenmek için büyük şehre taşınmama gerek yoktu.”

Annem düşünüp taşınyormuş gibi bir sessizlik oldu. Sonra, “Evet, Pederson’ların ağılına gidip ır-gatlarını dinlemen yeterdi muhtemelen,” dedi.

“Irgatlar ‘siktir’den çok daha fazlasını söylüyorlardı,” dedim ona.

“Söylüyorlardı herhalde,” dedi annem.

İşte bu noktada –bunları kayda geçerken– bir kez daha soruyorum kendime: Neden sordum ona o zaman? Neden, Anne, öğrenmem gereken tüm o kelimeleri ev dediğimiz o *sikik* garajda öğrendim ben, demedim? Sanırım hiçbir şey söylemememin sebebi, hayatımın büyük kısmı boyunca yaptığım şeyi yapmam, kendilerini

utandırdıklarını anlamadıklarında başkalarının hatalarını örtbas etmemdi. Bunu yapmamın sebebi, sanıyorum ki, benim de çoğu kez aynı durumda kalabilecek olmam. Şimdi bile kendimi utandırdığımı belli belirsiz anlıyorum ve çocukluğumdaki o hisse, dünyayla ilgili büyük bilgi parçalarının kayıp olduğu ve bunların yerinin asla doldurulamayacağı hissine bağlanıyor hep bu. Ama yine de –başkalarının benim için yaptığını hissetsem de– ben de başkaları için yapıyorum bunu. Ve o gün bunu ancak annem için yapmış olabilirim gibi geliyor. Başka kim doğrulup da demezdi, Anne, hatırlamıyor musun?

Uzmanlara sordum. İyi kalplilere, o iyi kalpli doktor gibi ve iyi kalpli olmayanlara, kediyi görünce yerinden sıçrayan Sarah Payne’le çok kaba konuşan o kadın gibi. Cevapları dikkatlice düşünmüş olsa da neredeyse hep aynıydı: Annenin ne hatırladığını bilmiyorum. Bu uzmanlardan hoşlanıyorum çünkü hepsi düzgün insanlara benziyor ve çünkü doğru cümleyi duyduğumda tanıyorum artık. Annemin ne hatırladığını bilmiyorlar.

Annemin ne hatırladığını ben de bilmiyorum.

“Ama Marilyn aklıma takıldı,” diye devam etti annem soluk soluğa sesiyle, “ben de o haftanın ilerleyen günlerinde hani şu dükkândaki kadını görünce – vardı ya, Bızdık, hani şu...”

“Chatwin’in Pasta Evi.”

“Orası işte,” dedi annem. “Evet, o kadın hâlâ orada çalışıyor – her şeyden haberi vardır onun.”

“Evelyn.”

“Aynen, Evelyn. Oturup bir dilim pasta yedim, bir fincan da kahve içtim ve ona, ‘Biliyor musun, geçen gün Marilyn Falanca’yı gördüm sanırım,’ dedim, Evelyn de, zaten oldum olası sevmişimdir o kadını...”

“Ben de onu çok severdim,” dedim. Evelyn’i kuzenim Abel’a ve bana iyi davrandığı için, çöpleri karıştırdığımızı gördüğünde tek kelime etmediği için çok seviyordum. Annem onu niye çok sevdiğimi sormadı.

“Tezgâhı silmeyi bırakıp bana dedi ki, ‘Zavallı Marilyn şu Carlisle’lı Charlie Macauley’yle evlendi, hâlâ yakınlarda yaşıyorlar sanırım, ama daha üniversitedeyken evlendi onunla, çocuk da kafası çalışan bir çocuktur. Kafası çalışanları hemen alırlar zaten.’”

“Kim alır?” diye sordum.

“Kim olacak, pis, çürümüş hükümetimiz tabii ki,” diye cevap verdi annem.

Hiçbir şey söylemedim, tavana bakmakla yetindim. Hayatım boyunca edindiğim deneyimlere göre hükümetimizin en çok şey –eğitim, gıda, kira yardımı– verdiği kişiler, bütün bu hükümet fikrinde kusur bulmaya en meyilli olanlar. Bir bakıma anlıyorum da bunu.

“Marilyn’in kafası çalışan kocasını ne için aldılar peki?”

“Eh, subay olması için tabii. Vietnam yıllarıydı. Korkunç bir şeyler yapmak zorunda kalmış herhalde, Evelyn’in dediğine göre bir daha hiç eskisi gibi olmamış. Evliliklerinin çok başında yaşanmış bir de bunlar. Üzücü ki ne üzücü,” dedi annem.

Epey bir bekledim, kalbim çarpa çarpa orada öylece uzanıp bekledim epey bir, o çarpıntıyı, kalbimin küt küt atışını hâlâ hatırlıyorum ve –kendi içimde– hep O Şey dediğim şeyi düşündüm, çocukluğumun en korkunç kısmını. Orada öylece uzanırken ödüm kopuyordu, annemin bunca yıl sonra, bundan hiç bahsetmedikten sonra, konuyu açmasından korkuyordum, en sonunda dedim ki, “Ne yapıyormuş peki o deneyimlerinin sonucunda? Marilyn’e kötü mü davranıyormuş?”

“Bilmem,” dedi annem. Sesi yorgun çıktı birden. “Ne yaptığını bilmiyorum. Belki artık yardım alınıyordur. En azından adı kondu. Savaş yüzünden travma –ya da her neyse işte– yaşayan ilk insanlar onlar değildi herhalde.”

Şimdi hatırladığım haliyle, annemin bilerek ya da bilmeyerek girdiği bu istikametten bizi elimden geldiğince, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde uzaklaştıran bendim.

“Birinin Marilyn’e kötü davrandığını düşünmek bile istemiyorum,” dedim, sonra da doktorun henüz gelmediğini ekledim.

“Bugün cumartesi,” dedi annem.

“Gelir yine de. Hep geliyor.”

“Cumartesileri çalışmıyordur eminim,” dedi annem. “Hem dün sana iyi hafta sonları diledi. Cumartesileri çalışıyormuş gibi gelmedi bana.”

O zaman içimi bir korku sardı. Annemin haklı olmasından korktum. “Anneciğim,” dedim. “Çok yoruludum. İyileşmek istiyorum artık.”

“İyileşeceksin,” dedi annem. “Apaçık gördüm bunu. İyileşecek ve hayatında bazı sıkıntılar yaşayacaksın. Ama önemli olan iyileşecek olman.”

“Emin misin?”

“Eminim.”

“Ne gibi sıkıntılar?” Şakasına sorar gibi sormaya çalıştım bunu, bir iki sıkıntıdan ne olacak canım, der gibi.

“Sıkıntı işte.” Bir süre sustu. “Çoğu insanın ya da bazılarının çektiği türden. Evlilik sorunları. Çocuklar iyi olacak ama.”

“Nereden biliyorsun?”

“Nerden mi biliyorum? Nerden bildiğimi bilmiyorum. Nerden bildiğimi hiçbir zaman bilmedim.”

“Biliyorum,” dedim.

“Dinlen, Lucy.”

Haziran başlarıydı hâlâ, günler upuzundu. Bize şehrin muhteşem manzarasını sunan pencereden gördüğümüz alacakaranlıkta ışıklar daha yeni yeni yanmaya başlıyordu ki kapımda o sesi duydum. “Kızlar,” dedi doktor.

İlk kez Onur Yürüyüşü'ne katıldığım da West Village'da yaşamaya başlayalı birkaç sene olmuştu ve bu yürüyüş Village'da epey büyük bir olaydı. Bu da çok doğaldı tabii. Stonewall'un tarihi vardı bir kere, sonra şu korkunç AIDS dalgası, pek çok insan gelmişti sokaklara dizilip destek olmak, yürüyüşü kutlamak ve hayatını kaybedenlerin yasını tutmak için. Ben Chrissie'nin elini tutuyordum, William da Becka'yı kucaklamıştı. Orada dikilip mor topuklu ayakkabılar giymiş, peruklar takmış, bazıları elbiseli erkeklerin yürüyüşünü izledik, yürüyenlerin arasında anneler de vardı, New York'taki böyle bir etkinlikte göreceğiniz türlü türlü şey.

William bana dönüp yüzümün halini görünce, "Lucy, yok artık," dedi, ben başımı iki yana salladım

ve eve gitmek için arkamı döndüm, sonra yanıma gelip dedi ki, “Of, Boncuk. Şimdi hatırladım.”

Bir tek ona anlatmıştım.

Abim lise birdeydi sanırım. Bir yaş büyük de olabilir, bir yaş küçük de. Ama hâlâ garajda yaşıyorduk, dolayısıyla ben on yaş civarı olmalıyım. Annem di-kişe başladığı için garajın köşesindeki sepette çeşit çeşit topuklu ayakkabı bulunduruyordu. Sepet başka bir kadının bütün gardırobu olabilirdi pekâlâ. İçinde sutyenler, korseler ve bir de jartiyer vardı. Sanırım bunlar tadilat yaptırmak için gelen ama iç-lerine doğru çamaşırları giymeyen kadınlar içindi; tüm kadınların bu tarz şeyler giymesinin normal ol-duğu dönemlerde bile müşteri uğramayacağı müd-detçe annem böyle şeyler giyme zahmetine girmezdi çünkü.

Vicky o gün beni bulmak için çığlık çığlığa okul bahçesine gelmişti, okul günü müydü, Vicky neden yanımda değildi, bilmiyorum, sadece çığlıklarını, insanların toplaşmasını ve kahkahaları hatırlıyo-rum. Babam kasabanın anacaddesinde kamyonu-muzu sürüyor, ayağında sepetten hatırladığım yük-sek topuklularla, tişörtünün üstünde sutyen ve bir sıra sahte inciyle yürürken yüzünden yol yol yaş-lar akan abime avazı çıkardığı kadar bağııyordu.

Babam kamyonla abimin yanı sıra gidiyor, ona ibnenin teki olduğunu ve herkesin bunu bilmesi gerektiğini söylüyordu. Gördüklerime inanamamıştım, en küçük kardeş ben olduğum halde Vicky'nin elini tuttum ve onunla eve kadar yürüdüm. Annem evdeydi, abimizin üstünde annemin kıyafetleriyle yakalandığını, bunun iğrenç bir şey olduğunu, babamın ona dersini verdiğini ve Vicky'nin sesini kesmesi gerektiğini söyledi, ben de Vicky'yi alıp tarlalara götürdüm, hava kararıp karanlıktan evden korktuğumuzdan daha çok korkmaya başlayana kadar durduk orada. Bu anının gerçek olup olmadığından hâlâ emin değilim, ama gerçek olduğunu biliyorum da, sanırım. Yani: Gerçek bu. Bizi tanıyan herkese sorabilirsiniz.

Village'daki Onur Yürüyüşü'nün olduğu o gün bence –ama emin değilim– William'la kavga ettik. “Boncuk, hiç anlamıyorsun, değil mi?” dediğini hatırlıyorum çünkü. Benim de sevinebileceğimi, sevinebilir olduğumu anlamadığımı kastediyordu. Kavga ettiğimizde çok sık söylerdi bunu. Bana “Boncuk” diyen tek erkek oydu. Ama diğer kısmı söyleyen son erkek o olmadı: Hiç anlamıyorsun, değil mi?

Sarah Payne, sayfanın başına yargısız bir şekilde geçmemizi söylediği gün, bir insanı tamamen

anlamanın nasıl bir şey olabileceğini hiç bilmediğimizi, asla da bilemeyeceğimizi hatırlattı. Basit bir düşünce gibi duruyor ama bunu duymaya ihtiyacımız olduğunu yaşlandıkça giderek daha iyi kavırıyorum. Bir insanda bizi onu hor görmeye, kendimizi üstün hissetmeye iten nedir, diye düşünüyoruz, bunu düşünüyoruz hep. Şunu söyleyeyim ki o akşam –bu kısmı biraz önce anlattığım kısımdan daha iyi hatırlıyorum– babam karanlıkta abimin yanına uzanıp onu bebekmiş gibi kucakladı, kucağında salladı ve birinin gözyaşıyla inlemelerini ötekinden ayırt edemedim ben.

“Elvis,” dedi annem. Geceydi; şehrin pencereden sı-
zan ışıkları hariç karanlıktı oda.

“Elvis Presley mi?”

“Başka Elvis tanıyor musun?” diye sordu annem.

“Hayır. ‘Elvis,’ dedin.” Bekledim. “Neden ‘Elvis’
dedin anne?”

“Meşhurdu.”

“Evet. O kadar meşhurdu ki bu yüzden öldü.”

“Uyuşturucudan öldü, Lucy.”

“Ama o da yalnızlıktandır, anne. O kadar meş-
hur olmaktır. Düşünsene: Adam hiçbir yere
gidemiyordu.”

Annem uzunca bir süre hiçbir şey söylemedi.
Bunu gerçekten düşünüyormuş gibi geldi. “İlk şar-
kılarını severdim,” dedi. “Baban onun şeytanın ta

kendisi olduğunu düşünüyordu, sonlarda giydiği o abuk sabuk kıyafetler filan, ama sesini bir duysaydın, Lucy...”

“Anne. Sesini *duydum* zaten. Elvis hakkında bir şey bildiğinden haberim yoktu. Anne, ne zaman dinledin sen Elvis’i?”

Yine uzun bir sessizlik, sonra, “Eh – Tupelo’lu bir çocukcağızmış işte,” dedi annem. “Mississippi’nin Tupelo’sundan gelen, anacığını seven yoksul bir oğlan. Ucuz tiplerin hoşuna gidiyordu. Sevenleri öyleydi, ucuz tiplerdi hep.” Bekledi, sonra sesi ilk kez çocukluğumdan hatırladığım sese döndü gerçekten ve şöyle dedi, “Baban haklıydı. Varoşun teki işte.”

Varoş.

“Ölü bir varoş,” dedim.

“Ne olacaktı başka. Uyuşturucu kullanırsan öyle olur.”

Sonunda, “Biz de varoştuk,” dedim. “Tam olarak buyduk, varoştuk biz de.”

Annem çocukluğumdan kalma sesiyle, “Lucy Barton, seni köpek. Ben ülkenin öbür ucundan buraya bana varoş olduğumuzu söyleyesin diye uçmadım. Benim atalarım ve babanın ataları bu ülkedeki ilk insanlardan biri, Lucy Barton. Ben ülkenin öbür ucundan bana varoş olduğumuzu söyleyesin diye *uçmadım*. İyi ve düzgün insanlardı onlar. Massachusetts’in Provincetown’ında

karaya çıktılar ve balıkçıydılar, *yerleşimciydiler*. Bu ülkeyi biz kurduk, iyi ve cesur olanlar sonradan Ortabatı'ya taşındı ve onlar biziz işte, *sen* busun. Sakın unutayım deme.”

Bir an kalakaldım, “Unutmam,” dedim sonra. Sonra da, “Unutmam, anne. Özür dilerim.”

Sessizdi. Öfkesini hissedebiliyormuşum gibi geldi, bunları dediği için hastanede daha uzun kalacağımı da hissettim sanki; bedenimde hissettim yani. *Evine git*, demek geldi içimden. Evine dön ve insanlara bizim varoş olmadığımızı anlat, atalarının nasıl buraya gelip de tüm Yerlileri öldürdüğünü anlat, anne! Evine git ve hepsini anlat.

Belki de böyle demek istemedim. Belki de şimdi bunları yazarken böyle düşünüyorum sadece.

Tupelo’lu, anacığını seven, yoksul bir oğlan. Amgash’li, anacığını seven, yoksul bir kız bir de.

“Varoş” sözcüğünü annemin o gün hastanede Elvis Presley’den bahsederken kullandığı gibi ben de kullandım. Taburcu olmamın üzerinden uzun bir zaman geçmemişken edindiğim iyi bir arkadaşım ile konuşurken kullandım –kendisi hayatım boyunca edindiğim en iyi kadın arkadaşı– o bana, biz tanıştıktan, annem beni hastanede görmeye geldikten sonra, annesiyle kavga ettiklerini ve birbirlerine vurduklarını söyledi ve ben de, “Amma varoş hareketler,” dedim.

Arkadaşım da, “Eh, biz de varoştuk zaten,” dedi.

Hatırladığım haliyle, sesi savunmacı ve sinirliydi; nasıl olmasındı ki? Nasıl hissettiğimi, öyle diyerek ne kadar ayıp ettiğimi ona hiç söylemedim. Arkadaşımın yaşı benimkinden büyük, o benden daha

çok şey biliyor ve belki bundan bahsetmeyeceğimizi de biliyor – o da Kongregasyonalist cemaatte büyümüş. Unutmuştur belki de. Ama unuttuğunu sanmıyorum.

Bir de bu:

Üniversiteye kabul edildiğimi öğrendikten hemen sonra, yazdığım öykülerden birini lisedeki İngilizce öğretmenime göstermiştim. Aklımda çok az kalmış, ama şunu hatırlıyorum: “Ucuz” kelimesini daire içine almıştı. Cümle, “Kadının üstünde ucuz bir elbise vardı,” gibi bir şeydi. Bu kelimeyi kullanma, demişti adam, hoş bir kelime değil, doğru da değil. Tam olarak böyle mi demişti, emin değilim – ama kelimeyi daire içine almış ve bana bu kelimenin hoş ya da iyi olmadığıyla ilgili bir şeyler söylemişti kibarca ve bunu hep hatırladım.

“Söylesene, Bızdık,” dedi annem.

Sabahın erken saatleriydi. Kıtır Kurabiye gelmiş, ateşimi ölçmüş, meyve suyu isteyip istemediğimi sormuştu. İçmeyi deneyebileceğimi söylemiştim, o da gitmişti. Kızgınlığıma rağmen uyumuştum. Ama annem çok yorgun görünüyordu. Kızgın durmuyordu artık, yorgundu sadece, beni görmek için hastaneye geldiğinden beri olduğu kişiye daha çok benziyordu. “Sana Mississippi Mary’den bahsettiğimi hatırlıyor musun hiç?”

“Hayır. Evet. Dur. Bir dolu Mumford kızı olan Mary Mumford mu?”

“Hah, evet, doğru dedin! Mumford denen o adamla evlenmişti. Evet, bir sürü kızları olmuştu. Chatwin’in Pasta Evi’ndeki Evelyn ondan çok

bahsederdi, akrabalarımıŒ meğer. Evelyn'in kocası Mary'nin kuzeni miymiŒ neymiŒ, hatırlamıyorum. Ama Evelyn ona 'Mississippi Mary' derdi. Meteliğe kurŒun atıyorlarmıŒ. Elvis'ten bahsettikten sonra aklıma o geldi. O da Tupelo'luydu. Ama babası ailesini alıp Illinois'a –Carlisle'a– taŒımıŒ Mary orada büyüümüŒ. Illinois'a ne diye taŒınmıŒlar, bilmiyorum ama babası orada benzin istasyonunda alıŒımıŒ. Hiç Güneyli aksam yoktu kızın. Zavallı Mary'cik. Ama pek Œirin bir Œeydi, ponpon kızların da baŒıydı, sonra futbol takımının kaptanıyla evlenmiŒ zaten, Mumford'ların oğluyla, bak *onun* parası varmıŒ iŒte.”

Annemin sesi aceleliydi yine, sesinde yine o sıkıŒmıŒlık vardı.

“Anne...”

Elini salladı bana doğru. “Dinle, Bızdık. İyi bir hikâye dinlemek istiyorsan kulaklarını aç, *dinle*. Yaz *bunu* hatta. Evelyn anlattı bana da, Œeyi sormaya gittiğimde...”

“Marilyn Falanca'yı.” Bir ağızdan söyledik bunu, annem durup gülümsedi; of, seviyordum onu, annemi çok seviyordum!

“Dinle bak. İŒte Mississippi Mary bu zengin çocukla evlenmiŒ, beŒ altı çocukları olmuŒ, hepsi kızımıŒ galiba, Mary de tatlı kadınımıŒ, kocasının iŒini gücünü yürüttüğü kocaman bir yerde yaŒıyorlarmıŒ.

İş gücü neymiş, bilmiyorum gerçi. Bu arada kocası iş gezilerine çıkıp duruyormuş ama on üç senedir sekreteriyle ilişkisi varmış meğer, sekreter de epey şişmanmış, basbayağı şişkoymuş, sonunda Mary öğrenip kalp krizi geçirmiş.”

“Ölmüş mü?”

“Yok. Hayır, sanmıyorum.” Annem arkasına yaslandı, yorgunluktan bitip tükenmişe benziyordu.

“Anne. Bu çok üzücü.”

“Üzücü tabii ya!”

Bir süre sessiz kaldık. Sonra annem, “Aklıma geliverdi çünkü –Chatwin’deki kuzeni Evelyn’in anlattığına göre– Mary de Elvis’i çok severmiş, o da aynı çöplükten gelmiş ne de olsa.”

“Anne.”

“Ne var, Lucy?” Dönüp bana baktı çabucak.

“Burada olduğun için çok mutluyum,” dedim.

Annem başını sallayıp pencereden dışarı baktı. “Ne tuhaf iş, diye düşündüm ben de. Hem Elvis hem de Mississippi Mary onca yokluktan sonra çok zengin oldu – ama görünüşe bakılırsa ikisi de paranın hayrını görmedi hiç.”

“Yok, görmemiş tabii,” dedim.

Bu şehirde çok zenginlerin gittiği yerlere gitmişliğim var. Biri, bir doktorun muayenehanesi. Burada kadınlar, bir iki de adam, bekleme odasında oturup onları yaşlı, endişeli ya da anneleri gibi görünmekten kurtaracak doktoru bekler. Birkaç yıl önce ben de anneme benzememek için gittim. Doktor neredeyse herkesin oraya ilk gelişlerinde annelerine benzediklerini ve benzemek istemediklerini söylediğini anlattı. Ben yüzümde babamı da görüyordum ve o kadın, yani doktor, evet, bana bu konuda da yardımcı olabileceğini söyledi. İnsanların benzemek istemedikleri kişi genellikle anne ya da babadır, çoğunlukla ikisi birden, dedi, ama daha çok annedir. Ağzımın kenarındaki kırıışıklara küçük iğneler

soktu. Artık güzelsin, dedi. Kendin gibi görünüyorsun. Üç gün sonra bir daha gel, bakayım.

Üç gün sonra gittiğimde bekleme odasında feci yaşlı bir kadın oturuyordu, sırtını destekleyen bir korse takmıştı ama korse neredeyse iki büklüm katlanmıştı. Çok daha genç bir görünüm verilmiş yüzüyle gülümsedi. Cesur olduğunu düşündüm. Yanımda genç bir oğlan vardı, ortaokul öğrencisi olabilecek yaşta, onun yanında da ablası. Annelerini bekliyor olmaları muhtemeldi – kimi beklediklerini bilmiyorum. Ama zenginlerdi. Bu muayenehaneye daha önce gelmemiş ya da bu doktoru daha önce görmemiş olsaydım bile anlardım, insan zamanla böyle şeyleri anlıyor. Oğlanla ablasını izledim. Pips'i aramaktan bahsediyorlardı, kız dedi ki, ben sadece yurtiçi arama yapabiliyorum, bu telefonla yurtdışı numaraları arayamıyorum. Oğlan bu durumu anlayışla karşıladı; Pips'e e-posta atmayı ve kendilerini aramasını söylemeyi teklif etti. Sonra bu oğlanın çok yaşlı hanımı izlemesini izledim, ilgiyle izledi kadını, kadın bu kadar iki büklüm olduğu için çocuğun gözünde farklı bir tür gibiydi tabii. Onun gözünde bu kadar yaşlıydı işte, bunu görebiliyordum; bunu görebildiğimi hissediyordum. Oğlanı ve ablasını sevdim. Sağlıklı, güzel ve iyi görünüyorlardı. Çok yaşlı hanım kalktı sonra, yavaş yavaş. Bastonuna parlak pembe bir kurdele bağlanmıştı.

Oğlan ayağa fırlayıp ona kapı açtı.

Ne müthiş bir şehir. Ama bunu daha önce söyledim zaten.

Hastanedeki o gece, annemin yanımda kaldığı son gece yani –geleli beş gün olmuştu– abimi düşündüm. Okulun yanındaki tarlada bir grup oğlanla karşılaştığım zamanı hatırladım sonra, altı yaş civarı olmalıyım, kavga çıktığını gördüm, bir grup oğlan bir çocuğu dövüyordu. Dövülen çocuk abimdi. Yüzü korkudan felç olmuştu sanki, hiç hareket etmiyor gibiydi hatta, çocuklar ona vururken o çömelmiş duruyordu. Kısacık bir süre gördüm bunu, çünkü arkamı dönüp kaçtım hemen. Hastanedeki o gece, kurada iyi bir numara çıktığı için abimin Vietnam’daki savaşa gitmediğini de düşündüm. Abim bunu öğrenmeden önce annemle babamın gece vakti konuşmalarını duyduğumu hatırlıyorum, babamın, “Askerlik onu öldürür, buna izin

veremeyiz, mahvolur askerde,” dediğini duymuştum. Abimin numarasının iyi olduğunu bundan kısa bir süre sonra öğrendik. Ama babam abimi seviyordu işte! Bunu o gece gördüm.

Sonra da şunu hatırladım: Babam beni bir İşçi Bayramı’nda altmış kilometre kadar uzaktaki Moline’e götürmüştü, yalnızdık – neden yalnızdım onunla, bilmiyorum; yani, ablamlarla abimin o sırada nerede olduğunu bilmiyorum. Herhalde bir işi vardı o tarafta, gerçi bırakın Moline’i, babamın herhangi bir yerde ne gibi bir işi olabileceğini hayal etmek güç ama Kara Şahin Festivali’nde yanında olduğumu hatırlıyorum, Yerlilerin dans etmesini izlemiştik. Yerli kadınlar erkeklerin etrafında daire olmuştu ve erkekler gürültü patırtıyla dans ederken kadınlar yalnızca minik minik adımlar atıyordu. Dansı ve kutlamaları izlemek babamın ilgisini epeyce çekmiş görünüyordu. Elmaşekeri satılıyordu, deli gibi elmaşekeri istiyordum. Daha önce hiç elmaşekeri yememiştim. Babam bana bir tane aldı. Çok şaşırtıcıydı böyle bir şey yapması. Ve elmayı yiyemediğimi hatırlıyorum, küçük dişlerimi kırmızı kabuğa geçirememiştim, perişan olmuştum, babam elmaşekerini elimden alıp yemişti ama kaşları çatılmıştı, ben de başına dert açtığımı düşünmüştüm. Ondan sonra dansçıları izlediğimi hatırlamıyorum, babamın yüzünü izlediğimi hatırlıyorum sadece,

benden çok yukarıda, dudakları mecbur kaldığı için yediğı elmaşekerinden kırmızı kırmızıydı. Hatırladığım haliyle, onu seviyorum bunun için, elmaşekerini yiyemedim diye bana bağıırıp kendimi kötü hissettirmek yerine, elimden alıp hiç zevk almamasına rağmen yediğı için.

Bir de şunu hatırladım: İzlediğı şeyle ilgilenmişti. Düpedüz *ilgisi vardı*. Dans eden o Yerlilerle alakalı ne düşünmüştü acaba?

Şehrin dört bir yanında ışıklar yanmaya başlarken, “Anneciğim, beni seviyor musun?” dedim birden.

Annem başını iki yana salladı, ışıklardan yana baktı. “Bızdık, kes şunu.”

“Hadi, anne, söyle bana.” Gülmeye başladım, o da gülmeye başladı.

“Bızdık, üstüme iyilik sağlık.”

Doğrudum, ellerimi çıırtım çocuk gibi. “Anne! Beni seviyor musun, beni seviyor musun, seviyor musun beni?”

Elini salladı bana doğru, pencereden dışarı bakıyordu hâlâ. “Şapşal kız,” dedi ve başını iki yana salladı. “Seni şapşal kız.”

Yattım yeniden ve gözlerimi kapadım. “Anne, gözlerim kapalı,” dedim.

“Lucy, kes artık şunu.” Sesindeki neşeyi duydum.

“Hadi ama anne. Gözlerim kapalı.”

Sessizlik oldu bir süre. Mutluydum. “Anne?” dedim.

“Gözlerin kapalıyken,” dedi.

“Gözlerim kapalıyken beni seviyor musun?”

“Gözlerin kapalıyken,” dedi. Ve bıraktık oyunu ama öyle mutluydum ki...

Sarah Payne dedi ki, Hikâyenizde bir zayıflık varsa, üstüne gidin, okurun ne olduğunu anlamasına kalmadan ipleri elinize alın ve üstüne gidin. Yetkinliğinizi böyle kazanırsınız, dedi, yorgunluk akan yüzüyle ders verdiği o günlerden birinde. İnsanların annemin seni seviyorum kelimelerini asla söyleyememesini anlamayabileceğini hissediyorum. İnsanların şunu anlamayabileceğini hissediyorum: Önemli değildi bu.

Kıtır Kurabiye bir röntgen daha çektirmem gerektiğini ertesi gün –pazartesi– söyledi; çok basit bir işlem, dedi, birazdan seni almaya gelirler. Bir saate kalmadan odama döndüm. Annem parmaklarını oynatarak el salladı, ben de yatağıma yerleşir yerleşmez ona parmak salladım. “Çocuk oyuncağıymış,” dedim ona. O da, “Sen cesur bir kızsın, Bızdıkçık,” dedi. Pencereden dışarı baktı, ben de pencereden dışarı baktım.

Biraz daha konuştuk muhtemelen, eminim konuşmuşuzdur. Ama sonra doktorum bir telaş gelip, “Seni ameliyata almamız gerekebilir,” dedi. “Bir tıkanıklık olabilir, gördüğüm şey hoşuma gitmedi.”

“*Yapamam,*” dedim doğrularak. “Ameliyat olursam ölürüm. Bir deri bir kemik kaldım, baksanıza!”

Doktorum, “Hastalığın haricinde gayet sağlıklı-sın, ayrıca gençsin de,” diye cevap verdi.

Annem ayağa kalktı. “Benim eve gitme vaktim geldi,” dedi.

“Anneciğim, hayır, gidemezsin!” diye feryat ettim.

“Giderim. Burada yeterince uzun kaldım ve eve gitme vaktim geldi.”

Doktorum annemin sözlerine hiçbir tepki vermedi. Ameliyat olmam gerekip gerekmediğini anlamak için beni bir sonraki teste sokma konusundaki kararlılığını hatırlıyorum yalnızca. Ve hastanede kalmaya devam ettiğim sonraki beş hafta boyunca bana annem hakkında hiçbir şey sormadı, onu özleyip özlemediğimi sormadı, yanıma gelmesinin ne kadar hoş olduğunu söylemedi hiç, onun hakkında hiçbir şey demedi. Dolayısıyla ben de böyle bir doktora annemi feci özlediğimi, buraya gelişinin ne kadar – eh, ne kadar ne olduğunu söyleyemezdim. Ve hiçbir şey söylemedim.

Annem o gün gitti. Nasıl taksi bulacağını düşünüp korkuyordu. Hemşirelerden birinden ona yardım etmesini istedim, ama Birinci Cadde’ye vardı mı hiçbir hemşirenin ona yardım edemeyeceğini biliyordum. İki erkek hastabakıcı sedyeyi odama getirmiş, yatağın korkuluğunu indirmişlerdi bile. Anneme elini nasıl havaya kaldıracağını, nasıl zaten

hep diyormuş gibi “La Guardia” diyeceğini anlat-
tım. Ama dehşete düştüğünü görebiliyordum, ben
de dehşete düşmüştüm. Bana veda ederken beni
öpüp öpmediğine dair hiçbir fikrim yok ama öp-
tüğünü düşünemiyorum. Annemin beni öptüğünü
hatırlamıyorum hiç. Tabii öpmüş de olabilir; belki
yanılıyorumdur.

Bahsettiğim dönemde AIDS hastalığının korkunç bir şey olduğunu söylemiştim. Hâlâ korkunç bir şey ama insanlar alıştı artık. Alışmak iyi değil. Ama ben hastanedeyken hastalık yeniydi ve nasıl kontrol altında tutulacağını henüz kimse anlamamıştı ve bu yüzden bu hastalıktan mustarip kişilerin hastane odalarının kapısına sarı bir etiket asıyorlardı, etiketleri hatırlayabiliyorum. Üstünde siyah çizgiler olan sarı etiketler. Daha sonra William'la Almanya'ya gittiğimde hastanedeki sarı etiketleri düşündüm. ACHTUNG! yazmıyordu üzerlerinde. Ama yazıyor gibiydi. Ve Nazilerin Yahudileri takmaya zorladığı sarı yıldızları düşündüm.

Annem öyle çabucak toplanıp gitti, ben öyle çabucak sedyeye konup götürüldüm ki kocaman

asansörden paldır küldür çıkarılıp başka bir katın koridorlarından birine park edilince beni orada o kadar uzun süre bırakmalarına hayret ettim. Ama şunlar oldu: Beni koridorun öbür ucundaki bir odayı görebildiğim bir yerde bıraktılar, odanın yarı açık kapısında o korkunç sarı etiketten vardı, yatakta koyu renk gözleri ve koyu renk saçları olan bir adam gördüm ve adam, bana öyle geliyordu, her saniye, gözlerini ayırmadan bana bakıyordu. Ölmek üzere olduğu için kendimi berbat hissettim, o şekilde ölmenin berbat bir ölüm olduğunu biliyordum. Ölmekten korkuyordum ama bende onun hastalığı yoktu ve adam da bunu biliyor olmalıydı – o hastalığa yakalanmış birini beni bıraktıkları gibi koridorda bırakmazlardı. Adamın bakışlarından bana bir şey için yalvardığını hissettim. Başka tarafa bakmaya, ona mahremiyet tanımaya çalıştım, ama ne zaman gözümün ucuyla yoklasam bana bakmaya devam ediyordu gözlerini ayırmadan. O yatakta yatan adamın yüzündeki o koyu gözleri düşündüğüm zamanlar oluyor hâlâ, hafızamda çaresizlik saydığım şeyle beni süzüyor, yalvarıyor. O zamandan beri –yaşlandığımız için doğal bu– birçok kez son nefeslerinde insanların yanlarında oldum ve yanan gözleri, bedenin en son sönen ışığını tanımaya başladım. O adam o gün bana yardım etti bir bakıma. Bakışları dedi ki: Gözlerimi

kaçırmayacağım. Ondan, ölümden, annemin beni terk etmesinden korkuyordum. Ama o adam gözlerini hiç kaçırmadı.

Tekrar ameliyat olmadım. Doktorum yine beni korkuttuğu için özür diledi ama ben, kendi doktorca tarzında beni sevdiğini ve hayatta tutmaya çalıştığını bildiğimi göstermek için başımı iki yana salladım. Her cuma annemin duyduğu şeyi söyledi, “Öyleyse, umarım iyi bir hafta sonu geçirirsin, elinden gelirse tabii.” Ve her cumartesi ve pazar boy gösterip o katta kontrol ettiği başka bir hastası olduğunu ve hazır gelmişken bana da uğradığını söyledi. Babalar Günü’nde gelmedi bir tek. Çocuklarını o kadar kıskandım ki! Babalar Günü’ymüş! Doğal olarak çocuklarıyla hiç tanışmadım. Oğlunun da doktor olduğunu duydum ve sonra –bir iki yıl sonra, muayenehanesine gittiğimde ve sohbet sırasında kızlarımdan birinin pek arkadaşı

olmadığından bahsettiğimde– bana tavsiye verdi, kendi kızlarından birinden örnek gösterip artık diğer çocuklarından daha çok arkadaşı olduğunu söyledi ve endişelendiğim kızım için de aynen böyle oldu. Evliliğimde sıkıntı yaşadığımda –ona kısaca bahsettim– bu şefkatli doktor benim adıma korktu. Bunu gördüğümü ve bana verecek bir tavsiyesi olmadığını hatırlıyorum. Ama şimdi çok eskide kalmış o bahar ve yaz aylarındaki dokuz hafta boyunca –dokuz hafta eksi bir gün, Babalar Günü– bu tatlı doktor baba-adam beni her gün, bazen günde iki kez görmeye geldi. Taburcu olduktan sonra faturalar geldiğinde beni beş vizite için ücretlendirmişti. Bunu da kayda geçmek isterim.

Annem için endişeleniyordum. Arayıp eve vardığını söylememiştii, ben de başucumdaki telefonla sadece şehiriçi arama yapabiliyordum. Ya da ödemeli arayabiliyordum, bu da çocukluğumun geçtiğı evde telefonu kim açarsa ona görüşme ücretini ödemeyi kabul edip etmediğinin sorulacağı anlamına geliyordu; böyleydi bu iş. Bir operatör, “Lucy Barton’la görüşme ücretini ödemeyi kabul ediyor musunuz?” diyecekti. Onları yalnızca bir kez aramıştım bu şekilde, ikinci çocuğuma hamileydim, William’la münakaşa gibi bir şey etmiştik, konu neydi, hiç hatırlamıyorum. Ama annemi özlemiştim, babamı özlemiştim, birdenbire gençliğimin mısır tarlasındaki o ıssız ağacı özlemiştim, hepsini öyle derinden ve öyle feci özlemiştim ki minik Chrissie’yi pusetinde

Washington Square Park'ın yanındaki telefon kulübesine kadar itip ailemin evini aramıştım. Telefonu annem açmıştı, operatör hatta New York'tan arayan Lucy Barton'ın olduğunu söylemişti, annem görüşme ücretini ödemeyi kabul eder miydi? Ve annem, “Hayır. Söyleyin o kıza kendi parası var ve kendi başına harcayabilir,” diye cevap vermişti. Operatör bu sözleri bana tekrarlamak zorunda kalmadan önce kapamıştım telefonu. Dolayısıyla hastanedeki o gece annemin eve varıp varmadığını öğrenmek için ailemi aramadım. Ama William onları Village'daki evimizden aradı, çünkü ben öyle istedim. Ve, evet, dedi, sağ salim dönmüş eve.

“Başka bir şey söyledi mi?” diye sordum. Feci üzgündüm. Üzgün bir çocuk kadar üzgündüm ve çocuklar çok üzgün olabilir.

“Ah, Boncuk,” dedi kocam. “Boncuk. Söylemedi.”

Ertesi hafta arkadaşım Molla ziyarete geldi. Dedi ki, hemen başucuma, biraz fazla yakınıma oturup, Annenin gelmesi ne hoş, onayladım ben de, sonra annesinden müthiş nefret ettiğini söyledi ve bütün hikâyesini, annesinden ne kadar nefret ettiğini, bebekleri olduğunda psikiyatra gitmek zorunda kaldığını çünkü annesinin ona vermediği her şey yüzünden üzüldüğünü baştan anlattı daha önce hiç anlatmamış gibi. Molla bütün bunları anlattı o gün ve şimdi bunları kaydederken Sarah Payne’in Arizona’daki o yazarlık atölyesinde söylediği bir şey geliyor aklıma. “Yalnızca bir hikâyeniz olacak,” demişti. “Bu tek hikâyenizi pek çok şekilde yazacaksınız. Hikâye konusu hakkında hiç endişelenmeyin. Sadece bir tane hikâyeniz var.”

Konuştuğu sırada Molla’ya gülümsedim, onu gördüğüme çok sevinmiştim. Sonunda çocuklarımı sordum, orada olmadığım için çok üzgünler miydi? Chrissie’nin durumu daha iyi anladığını düşündüğünü söyledi, o daha büyüktü, dolayısıyla normaldi bu; Chrissie evin önündeki basamaklarda Molla’yla uzun uzun konuşmuş; Molla, Chrissie’nin annesinin hasta olduğunu ama yavaş yavaş iyileştiğini anlatmasını dinlemiş. “Ona yakında iyileşeceğimi söyledin, değil mi?” dedim doğrulmaya çalışarak. Molla da söylediğini doğruladı. Bunun için çok sevdim Molla’yı, canım Chrissie’mi dert ettiğı için. Jeremy’yi sordum, o nasıldı?

Onu görmediğini söyledi, bir yere gitmişti herhalde. Kocamın da öyle dediğini söyledim.

Molla çocuk parkından tanıdığı diğer annelerden bahsetti sonra, biri banliyöye taşınıyormuş, bir diğeri şehir merkezinin dışına.

Kalktığında yorgunluktan tükenmiştim. Ama onu gördüğüm için mutluydum. Geldiğı için teşekkür ettim. Lafı mı olur, dedi ve alnımdan öptü eğilip.

Kocam ziyarete geldi. Hafta sonu gelmiş olmalı, aklıma başka ihtimal gelmiyor. Çok yorgun görünüyordu ve pek konuşmadı. İriyarı bir adamdı, ama gelip daracık yatağıma uzandı ve ellerini sarı saçlarından geçirdi. Yatağın üstüne asılı televizyonu açtı. Televizyonum olması için para ödüyordu, ama sanırım büyürken televizyonumuz olmadığı için ben bu televizyon işini hiçbir zaman pek anlamadım. Hastanedeyken de çok nadir açtım çünkü televizyonu gün içinde insanların hasta olmasıyla bağdaştırıyordum. Ne zaman egzersiz için koridorda yürümem söylense yanımda o serum askısını sü-rüklerken çoğu hastanın boş boş televizyona baktığını görüyor ve çok üzülüyordum. Ama kocam televizyonu açtı ve yatakta yanıma uzandı. Ben

konuşmak istiyordum ama o yorgundu. Öyle sessiz sessiz yattık.

Doktor onu gördüğüne şaşırmıştı sanki. Belki de hiç şaşırmadı ama ben öyle göründüğünü düşündüm. Bunun, böyle birlikte olmamızın ne hoş olduğuyla ilgili bir şeyler söyledi, o anda kafamda bir sancı ya da sızı hissettiğimi hatırlıyorum, neden olduğunu anlamamıştım. Kimse zamanı geçinceye kadar anlamaz zaten.

O günün kocamın ziyaretime geldiği tek gün olmadığını biliyorum. Ama hatırladığım gün o, o yüzden onu yazıyorum. Evliliğimin hikâyesi değil bu. O hikâyeyi anlatamam: Bataklıklarımızı, çimenlerimizi, üstümüzden geçen temiz ve boğucu hava dalgalarını tutup başkasına açamam. Ama size şu kadarını söyleyebilirim: Annem haklıydı; evliliğimde sıkıntılar çektim. Ve kızlarım on dokuz ve yirmi yaşına gelince babalarını terk ettim, ikimiz de yeniden evlendik. Onu evli olduğumuz zamanlardan daha çok sevdiğimi hissettiğim günler oluyor, ama şimdi böyle düşünmek kolay tabii – birbirimizden bağımsızız, ama değiliz de ve asla olmayacağız. Ve bazı günler kızlar odalarında oynarken onun çalışma odasında, masasının başında otururkenki görüntüsü hayalimde öyle canlı belirliyor ki şöyle haykırmamak için zor tutuyorum kendimi: *Biz bir aileydik!* Cep telefonlarını düşünüyorum şimdi, ne

kadar çabuk temasa geçiyoruz. Kızlar küçükken William’a, keşke bileklerimize takabileceğimiz telefon gibi bir şey olsaydı da sürekli konuup birbirimizin nerede olduğunu hep bilseydik, dediğimi hatırlıyorum.

Ama hastanede ziyaretime geldiği, hemen hemen hiç konumadığımız o gün, babasının İsviçre’deki bir banka hesabında ona yüklü miktarda para bıraktığını öğrendiği zamana denk geliyor olabilir. Dedesi savaştan kr etmiş, İsviçre’deki bir banka hesabına yüklü miktarda para koymuştu ve otuz beine basınca para birdenbire William’ın olmuştu. Bunları sonradan, eve döndüğümde öğrendim. Ama William o paranın ne parası olduğunu ve ne ifade ettiğini dnnce tuhaf hissetmiş olmalı, duygularından kolayca bahseden biri de olmadı hiç ve bu yüzden yatakta benim –yıllar boyunca akasını yaptığımız ya da belki de tek benim akasını yaptığım üzere– “yokluktan gelen” benim yanıma uzandı ite.

Kayınvalidemle tanışmam benim için büyük bir sürpriz olmuştu. Evi bana devasa ve çok iyi denmi gelmişti, ama yıllar içinde öyle olmadığını görmeye baladım, hoş bir evdi sadece, hoş bir orta sınıf evi. Maine’de bir çiftçinin karısı olduğu

için ve Maine'deki çiftliklerin benim Ortabatı'dan bildiğim çiftliklerden daha küçük olduğunu dşndğm için, ırgatların eşlerine benzediğini hayal etmiştim, ama benzemiyordu, yaşından büyük göstermeyen –elli beş yaşındaydı– ve güzel evinin içinde rahatça hareket eden hoş görünümlü bir kadındı, bir inşaat mhendisiyle evli bir kadın. Tanıştığımız gün bana, “Lucy, hadi alışverişe gidip sana giyecek bir şeyler alalım,” demişti. Alınmamıştım, şaşkınlıktan başka bir şey hissetmemiştim aslında, hayatım boyunca kimse bana böyle bir şey söylememişti. Onunla alışverişe gittim, bana giyecek bir şeyler aldı.

Mütevazı düğün trenimizde bir arkadaşına, “Bu Lucy,” dedi. Sonra, neredeyse oyunbaz bir tavırla, “Lucy yokluktan gelmiş,” dedi. Alınmadım ve şimdi de alınmıyorum, gerçekten. Ama şöyle düşünüyorum: Bu dünyada kimse yokluktan gelmez.

Öte yandan şu vardı: Hastaneden taburcu edildikten sonra, Naziler tarafından bebeklerimle ldrldğm rüyalar gördüm tekrar tekrar. şimdi, bunca yıl sonra bile hatırlıyorum. Soyunma odası gibi bir yerdeydik, iki kızım da yanımdaydı; çok kk–lerdi. Rüyamda anlıyordum ki –hepimiz anlıyorduk ki, bu soyunma odasında başkaları da vardı

Çünkü– Naziler bizi alıp öldürecekti. nce buranın gaz odası olduğunu sanıyorduk, ama sonra Nazilerin gelip bizi başka bir odaya gtrecekini ve oranın gaz odası olacağını anlıyorduk. Bebeklerime arkı söylüyordum, kucaklıyordum, korkmuyorlardı. Onları bir köşede, diğerlerinden uzakta tutuyordum. Ve durum uydu: lmm kabullenmiştim ama çocuklarımla korkmasını istemiyordum. Onları benden alacaklar diye dm kopuyordu, Almanlara evlatlık verileceklerdi belki, Aryan çocukları gibi göründükleri belliydi. Onlara kötü davranıldığını düşünmeye dayanamıyordum ve rüyamda kötü davranılacakları hissi –bilgisi– vardı. Deşet verici bir ryaydı. tesine hiç geçmedi. Bu rüyayı ne kadar süre gördüm bilmiyorum. Ama New York’ta belli bir refah içinde yaşarken, çocuklarım sağlıklı büyürken görüyordum. Ve kocama hiçbir zaman anlatmadım bu rüyayı gördüğümü.

Anneme mektup yazdım. Onu sevdiğimi söyleyip hastanede ziyaretime geldiği için teşekkür ettim. Bu yaptığını asla unutmayacağımı söyledim. Üstünde Chrysler Binası'nın gece vakti çekilmiş bir fotoğrafı olan bir kartpostalla cevap verdi. O kartpostalı Illinois Amgash'te nasıl bulduğunu hayal bile edemiyorum ama gönderdi ve dedi ki, *Ben de asla unutmayacağım*. İmzasını *M.* diye atmıştı. Kartpostalı yatağımın başucundaki sehpaye, telefonun yanına koydum ve sık sık baktım. Elime alıp tutuyor, artık aşina olmadığım el yazısına bakıyordum. Bana gönderdiği, üstünde Chrysler Binası'nın gece vakti çekilmiş fotoğrafı olan kartpostalı hâlâ saklıyorum.

Hastaneden çıkabilecek hale geldiğimde ayakka-bılarım ayağıma olmadı. Kilo vermenin kiloyu her

yerden vermek anlamına geldiğini düşünmemiştim hiç, ama öyleymiş –tabii ki– ve ayakkabılarım ayağıma çok büyük geldi. Kartpostalı eşyalarımı koymam için verdikleri poşetin en altına yerleştirdim. Kocamla taksiye binip gittik eve, hastanenin dışında dünyanın çok parlak –insanı korkutacak kadar parlak– görüldüğünü ve bundan korktuğumu hatırlıyorum. Evdeki ilk gecemde çocuklarım yanımda uyumak istediler, William reddetti ama iki kızım yanıma uzandı yine de. Tanrım, çocuklarımı gördüğüm için çok mutluydum, o kadar büyümüşlerdi ki. Becka'nın saç kesimi berbattı; saçma sakız yapışmıştı ve kendi çocuğu olmayan, ben hastanedeyken çocukları yanıma getiren aile dostumuz kesmişti saçlarını.

Jeremy.

Eşcinsel olduğunu bilmiyordum. Hasta olduğunu bilmiyordum. Hayır, dedi kocam, diğer pek çoğunun aksine hasta görünmüyordu. Ve ben yokken gitmişti işte – ölmüştü. Bir süre durmadan, sessiz sessiz gözyaşı döktüm. Ben evin önündeki basamaklarda otururken Becka gelip başımı okşadı, Chrissie de yanımda oturdu ara ara, küçücük kollarıyla bana sarılıyordu, sonra ikisi merdivende bir aşağı bir yukarı sekmeye başlıyordu yine. Molla da

yanıma gelip, Ah canım, Jeremy'nin haberini aldın demek, dedi. Bu erkeklerin başına gelen kötü, korkunç bir şey, diye ekledi. Ve kadınların, diye ekledi. Ben gözyaşı dökerken yanımda oturdu.

Annemin gittiği, beni koridorda odasının karşısına park ettikleri gün gördüğüm, kapısı sarı etiketli adamı çok –ama çok– düşündüm. Bana yanan gözlerinin karanlığıyla yalvarırcasına, çaresizlikle nasıl baktığını. Gözlerimi kaçırmama izin vermeyişini. Jeremy olabilirdi o pekâlâ. Pek çok kez düşündüm: Öldüğü güne, öldüğü yere bakayım, devlet arşivlerinde vardır kesin. Ama hiç bakmadım.

Eve döndüğümde yazdı, kolsuz elbiseler giyiyordum ve ne kadar sıska olduğumun ayırdında değildim. Ama çocuklara yiyecek almak için sokağa çıktığımda insanların bana korkuyla baktığını gördüm. Bana korkuyla baktıkları için öfkelendim. Okul otobüsündeki çocukların yanlarına oturacağımı düşündükleri zaman attıkları bakışlara benzemiyor değildi.

Avurdu avurduna geçmiş bir deri bir kemik erkekler yanımdan geçip gitmeye devam ettiler.

Ben çocukken ailecek Kongregasyonalist Kilise'ye gidiyorduk. Her yerde olduğu gibi orada da dışlanmıştık; pazar okulu öğretmeni bile bizi görmezden geliyordu. Bir seferinde derse geç kalmıştım, tüm sandalyeler doluydu. Öğretmen, "Yere otur o zaman, Lucy," demişti. Her yıl Şükran Günü'nde kilisedeki etkinlik salonuna giderdik ve bize Şükran Günü Yemeği verirlerdi. İnsanlar o gün bize daha iyi davranırdı. Annemin hastanedeyken sözünü ettiği Marilyn de annesiyle orada olurdu bazen, bize taze fasulye ve et sulu sos servis eder, küçük plastik kaplardaki tereyağıyla çörekleri masaya dizerdi. Hatta insanlar bizimle aynı masaya bile otururdu sanırım, o Şükran Günü yemeklerinde aşağılandığımızı hatırlamıyorum. Uzun yıllar boyunca William'la

birlikte Şükran Günü'nde New York'taki barınma merkezlerine gidip yanımızda getirdiğimiz yiyecekleri ikram ettik. Gördüğüm iyiliğin karşılığını veriyormuşum gibi hissettirmede hiçbir zaman. Götürdüğümüz hindi ya da jambonlar gittiğimiz barınma merkezlerinde –çok kalabalık olmasalar dahi– gözümüze küçücük gelirdi. New York'ta karnını doyurduğumuz insanlar Kongregasyonalist cemaatten değildi. Çoğu beyaz değildi, bazılarının da ruhsal hastalıkları vardı ve William bir gün, “Ben bunu daha fazla yapamayacağım,” dedi, ben de sorun olmadığını söyledim ve bıraktım onunla birlikte.

Ama üşüyen insanlar! Buna dayanamıyorum işte. Gazetedeki bir yazıda Bronx'ta yaşayan yaşlıca bir çiftin doğalgaz faturalarını ödeyemedikleri için fırını açıp mutfakta oturduklarını okumuştum. Her yıl insanlar üşümesin diye para veriyorum. William da para veriyor. Ama insanların ısınması için para verdiğimi kayda geçmek bana kendimi rahatsız hissettiren bir şey. Annem şöyle derdi kesin, Kes aptal aptal böbürlenmeyi Lucy Barton, seni köpek...

İyi kalpli doktor eski kiloma dönmemin uzun sürebileceğini söylemişti, haklı olduğunu hatırlıyorum, ama uzun sürenin ne kadar uzun sürdüğünü hatırlamıyorum. Kontroller için ona gittim, önce iki haftada bir, sonra ayda bir. Hoş görünmeye çalışıyordum, hatırlıyorum, farklı kıyafetler deniyor ve onun ne göreceğini görmek için aynaya bakıyordum. Bekleme odasında, muayenehane odalarında ve ofisinde insanlar olurdu, türlü türlü insan malzemesinden yapılmış bir tür taşıma bandıydı sanki. Kaç insanın poposunu görmüştür, hepsi de birbirinden ne kadar farklıdır, diye düşünürdüm. Onun yanında kendimi hep güvende hissettim, kilomla ve sağlığımla ilgili her bir ayrıntıya dikkat ettiğini hissettim. Bir gün ofisine girmeyi bekliyordum;

üstümde mavi bir elbise ve siyah külotlu çorapla kapının hemen dışındaki duvara dayanmışım. Çok yaşlı bir kadınla konuşuyordu; kadın özenli giyinmişti – doktorumuz için temiz ve özenli giyinmek gibi ortak bir noktamız vardı. Kadın, “Gazım var hep. Çok utanç verici bir şey bu. Ne yapabilirim?” dedi.

Doktorumuz halden anlar bir tavırla başını iki yana salladı. “Bu biraz müşkül işte,” dedi.

Kızlarım yıllarca ne zaman bir zorlukla karşılaşsalar, “Bu biraz müşkül işte,” dediler – bu hikâyeyi benden o kadar çok dinlemişlerdi.

Bu doktoru en son ne zaman gördüğümü bilmiyorum. Hastaneden çıkmamdan sonraki yıllarda birkaç kez muayenehanesine gittim, sonra bir gün randevu almak için aradığımda onun emekli olduğunu, meslektaşına görünebileceğimi söylediler. Ona mektup yazıp benim için neler ifade ettiğini anlatabilirdim, ama hayatımda sorunlar vardı ve konsantrasyonum iyi değildi. Ona hiç yazmadım. Onu bir daha hiç görmedim. Gitmişti o çok sevgili adam, yıllar önce o hastanede ruhuma arkadaşlık eden o insan kayboluvermişti. İşte bu da bir New York hikâyesi.

Ben Sarah Payne'in dersindeyken başka sınıftan bir öğrenci onu görmeye geldi. Ders bitmişti, insanlar ders bitince Sarah'yla konuşmak için oyalanırdı bazen, diğer sınıftan gelen bu öğrenci de içeri girip "Eserlerinizi gerçekten çok seviyorum," dedi ve Sarah teşekkür etti, masasında otururken eşyalarını toplamaya başladı. "New Hampshire'la ilgili kısımlar çok hoşuma gidiyor," dedi öğrenci, Sarah çabukça gülümseyip başını salladı. Öğrenci Sarah'ı takip edecekmiş gibi kapıya yönelirken, "New Hampshire'lı biriyle tanışmıştım," dedi.

Sarah, bana kalırsa, kafası karışmış göründü. "Öyle mi?" diye sordu.

"Evet, Janie Templeton. Siz Janie Templeton'la hiç karşılaşmamışsınızdır herhalde?"

“Hiç karşılaşmadım.”

“Babası pilotmuş. Havayolunda çalışıyormuş. Pan Am’de ya da o zamanların havayollarından birinde işte,” dedi bu pek genç olmayan öğrenci. “Sonra bunalıma girmiş, Janie’nin babası yani. Evin içinde dolanırken mastürbasyon yapmaya başlamış. Sonradan biri anlattı, Janie bunu görmüş – lisede filandı herhalde o zaman, bilmiyorum, babası kendine hâkim olamıyormuş, evin içinde dolaşa dolaşa mastürbasyon yapıyormuş.”

Arizona sıcağında buz kestim. Tüylerim diken diken oldu.

Sarah Payne ayağa kalktı. “Çok uçak uçurmuştır umarım. Peki öyleyse.” Derken beni gördü, başıyla selam verdi. “Yarın görüşürüz,” dedi.

Kendi tabirimle O Şey’in başka yerlerde de bizim evimizde yaşandığı gibi yaşandığını daha önce hiç duymamıştım, o zamandan beri de bir daha duymadım.

Sarah Payne’in bize sayfanın başına Tanrı’nın kalbi kadar açık bir kalple geçmekten bahsedışı ertesi gündü sanırım.

İlerleyen zamanlarda, ilk kitabım yayımlandıktan sonra bir doktora gittim, hayatım boyunca tanıdığım en zarif kadındı. Bir kâğıda o öğrencinin Janie

Templeton adındaki New Hampshire'lı hakkında söylediklerini yazdım. Çocukluğumun geçtiği evde yaşanan şeyleri yazdım. Evliliğimde öğrendiğim şeyleri yazdım. Söyleyemediğim şeyleri yazdım. Hepsini okudu ve dedi ki, Teşekkürler, Lucy. Her şey yoluna girecek.

Hastanede beni görmeye geldikten sonra annemi yalnızca bir kez gördüm. Neredeyse dokuz yıl geçmişti. Neden ziyaretine gitmemiştim? Babamı, abimi, ablamı neden ziyaret etmemiştim? Hiç görmediğim yeğenlerimi neden görmemiştim? Sanırım –basitçe söylemek gerekirse– gitmemek kolayıma geldi. Kocam benimle gelmezdi ve onu suçlayamazdım. Ayrıca –bu cümledeki savunmanın farkındayım– annemle babam da, ablamla abim de bana hiç yazmadı, beni hiç aramadı, ben aradığımda da hep zor geçti konuşmalar; seslerinde öfkelerini, o mutlak hıncı duyuyormuşum gibi geliyordu, içlerinden *Sen bizden değilsin*, diyorlardı sanki, onları bırakarak onlara ihanet etmişim gibi. Etmiştim de sanırım. Çocuklarım büyüyordu, sürekli bir şeylere

ihtiyaçları vardı. Gün içinde yazmaya ayırdığım iki üç saat benim için feci önemliydi. İlk kitabım yayıma hazırlanıyordu stelik.

Ama annem hasta oldu ve yatağının ayakucunda oturmak için Şikago'daki hastane odasına giden ben oldum bu kez. Onun bana verdiğini, yanımda kaldığı o günlerdeki o uyanık ve kesintisiz ilgiyi ben de ona vermek istedim.

Hastanenin asansrnden adımıımı atar atmaz babam karşıladı beni, bu yabancının gözlerinde yardımına geldiğim için duyduğu minneti görme- sem onu tanıyamazdım. Olabileceğini düşündüğüm- den çok daha yaşlı görünüyordu ve o zamana dek içimde ya da içinde ne öfke varsa artık bizimle ilişkili görünmüyordu. Hayatımın büyük kısmı boyunca ona duyduğum tiksinti yerinde yoktu. Bir hastanede, karısı ölüm dşğinde, ihtiyar bir adamdı şimdi. “Babacığım,” dedim, gözlerinin içine bakarak. stnde kırışık, yakalı bir tişört ve kot pantolon vardı. Sanırım başta bana sarılmaya çekindi, bu yüzden ben ona sarıldım ve başımın arkasında elinin sıcaklığını hayal ettim. Ama hastanedeki o gün elini başımın arkasına koymadı aslında ve içimde –derinlerimde, çok derinimde– bir şey bir fı- sıltı duydu, *Gitti*.

Annem acı çekiyordu; ölecekti. Görünüşe göre kabul edebileceğim bir gerçek değildi bu. Çocuklarım o sırada ergenliğe girmişti ve özellikle Chrissie için çok endişeleniyordum, acaba çok mu fazla ot içiyordu? Bu yüzden onlarla telefonda konuşuyordum sık sık ve ikinci akşam annemin yanına oturduğumda annem usulca, “Lucy, senden bir şey isteyeceğim,” dedi.

Ayağa kalkıp başucuna gittim. “Tabii,” dedim. “Söyle bana.”

“Gitmeni istiyorum.” Usulca söyledi bunu, sesinde kızgınlık duymadım. Kararlılığını duydum. Ama paniğe kapıldım ciddi ciddi.

Demek istedim ki: Gidersen seni bir daha asla göremeyeceğim. Konu ikimiz olunca hep zorlandık ama beni gönderme, seni bir daha görmemeye dayanamam!

“Peki, anne. Tamam,” dedim. “Yarın gideyim, olur mu?”

Bana baktı, gözünde yaşlar birikti. Dudakları seğirdi. Fısıldadı, “Şimdi, lütfen. Lütfen canım.”

“Ya, anneciğim...”

Fısıldadı, “Bızdık, lütfen.”

“Seni özleyeceğim,” dedim ama ağlamak üzereydim ve buna tahammül edemediğini biliyordum. “Evet, özleyeceksin,” dediğini duydum.

Eğilip hastalıktan ve yatmaktan keçeleşmiş saçlarını öptüm. Sonra dönüp eşyalarımı aldım ve

arkama bakmadım ama kapıdan çıkarken yürüyemez oldum. Arkamı dönmeden geri gittim. “Anneciğim, seni seviyorum!” diye seslendim. Yüzüm koridora dönüktü ama en yakın yatak anneminkiydi ve beni duymuştu eminim. Bekledim. Cevap gelmedi, ses çıkmadı. Beni duyduğunu söylüyorum kendime. Bunu kendime sayısız kez söylüyorum – uzun zamandır hem de.

Hemşire bankosuna gittim hemen. Lütfen acı çekmesine izin vermeyin, diye yalvardım, onlar da bana acı çekmesine izin vermeyeceklerini söylediler. İnanmadım. Apandisim alındığı zaman kaldığım odada ölüm döşeginde bir kadın vardı ve acı çekiyordu. Lütfen, diye yalvardım hemşirelere ve gözlerinde artık hiçbir konuda hiçbir şey yapamayacak durumdaki insanların en derin yorgunluğunu gördüm.

Babam bekleme odasındaydı, gözyaşlarımı görünce başını iki yana salladı hızlıca. Yanma oturdum, annemin söylediklerini fısıldadım, gitmemi istediğini. “Cenaze töreni ne zaman olacak?” diye sordum. “Lütfen, babacığım, söyle, ne zaman, hemen geri geleyim.”

Tören filan olmayacağını söyledi.

Anladım. Anladığımı hissettim. “Ama insanlar gelecektir,” dedim. “Dikiş işlerini yaptığı müşterileri vardı, insanlar gelecektir.”

Babam başını iki yana salladı. Tören yok, dedi.

Ve annem için cenaze töreni yapılmadı.

Ertesi sene zatürreden öldüğünde babam için de yapılmadı; abimin onu doktora götürmesine izin vermemişti. Vefatından yalnızca birkaç gün önce yanma uçtum, onca yıldır görmediğim o evde kaldım. Ev beni korkuttu, kokuları, küçüklüğü, babamın o kadar hasta oluşu ve annemin yokluğu beni korkuttu. Gitti! “Babacığım,” dedim yatakta yanına oturup. “Babacığım, ah, babacığım, çok üzgünüm.” Tekrar tekrar söyledim bunu: “Babacığım, babacığım, çok üzgünüm. Çok üzgünüm, babacığım.” Elimi eline alıp sıktı, gözleri çok sulu, derisi çok inceydi ve dedi ki, “Lucy, sen hep çok iyi bir kızdın. Ne kadar iyi bir kızdın hep.” Bana böyle dediğinden epey eminim. Sanıyorum ki, ama emin değilim, ablam odadan o zaman çıktı. Babam da o gece öldü, daha doğrusu ertesi sabah çok erken bir vakitte, saat üçte. Onunla yalnızdım, o ani sessizliği duyunca ayağa kalkıp ona baktım ve dedim ki, “Babacığım, kes şunu! Yapma, babacığım!”

Babamı –ve önceki sene annemi– gördükten sonra, ikisini de son kez gördükten sonra New York’a döndüğümde dünya bana farklı görünmeye başladı. Kocam yabancı, ergen çocuklarımsa benim dünyama kayıtsız gibiydi. Kaybolmuştum. Paniğe kapılmadan edemiyordum, Barton ailesi, biz beşimiz –tüm acayıplık ve dengesizliğimizle– üstümde yükselen, yıkılana kadar haberdar olmadığım bir yapı gibiydi. Abimi, ablamı ve babam öldüğü zaman yüzlerindeki şaşkınlığı düşünüyordum durmadan. Beşimizin nasıl böyle gerçekten sağlıklı bir ailesi olduğunu düşünüyordum, ama o zaman köklerimiz birbirimizin kalpleri etrafına nasıl bir inatla dolandığını da anladım. Kocam, “İyi de onları sevmiyordun bile,” dedi. İyice korktum bunun ardından.

Kitabım iyi eleştiriler aldı ve birden seyahat etmek zorunda kaldım. İnsanlar, Ne çılgınca, diyorlardı – böyle bir anda parlamak! Ülke çapında yayın yapan bir sabah haberleri programına katıldım. Basın danışmanım, Mutlu davran, demişti. İşe gitmek için hazırlanan bu kadınların olmak istediği şeysin sen, o programa çık ve mutlu davran. O kadını başından beri sevmişimdir. Otoritesi vardı bir kere. Haber programı New York'ta çekiliyordu ve insanların sandığı kadar korkmamıştım. Korku tuhaf şey. Yakamda mikrofonumla sandalyede oturuyordum, pencereden dışarı baktım, sarı bir taksi gördüm ve, New York'tayım, diye düşündüm, New York'u seviyorum, evdeyim. Ama diğer şehirlere seyahat ettiğimde, etmem gerekiyordu çünkü, neredeyse anında dehşete kapılıyordum. Otel odaları ıssız yerlerdir. Of, hem de ne ıssız yerlerdir.

Bunlar insanların birbirleriyle yazışmasının yaygın yolunun e-postalar olmasından hemen önceydi. Kitabım çıktığında insanlardan kitabımın onlar için ne anlama geldiğini anlatan pek çok mektup aldım. Gençliğimdeki ressamdan da kitabımı ne kadar beğendiğini anlatan bir mektup aldım. Gelen her mektuba cevap yazdım ama onunkini cevaplamadım asla.

Chrissie evden ayrılıp üniversiteye gittiğinde, sonraki sene de Becka, ki bunu deyim kabilinden değil, ciddi söylüyorum, öleceğimi sandım. Hiçbir şey böyle bir şeye hazırlamamıştı beni. Ve şunun doğru olduğunu gördüm: Bazı kadınlar böyle hissediyor, kalpleri göğüslerinden sökülmüş gibi, bazılarıysa çocuklarının gidişini çok özgürleştirici buluyor. Anneme benzemememi sağlayan doktor, kızlarım üniversiteye gidince ne yaptığımı sormuştu bana, “Evliliğim bitti,” demiştim. Sonra hemen eklemiştim, “Ama sizinki de bitecek diye bir şey yok tabii.” O da, “Bitebilir,” demişti, “bitebilir pekâlâ.”

William'dan ayrıldığımda, bana teklif ettiği parayı da, kanunun bana ait olduğunu söylediği parayı da almadım. İşin aslı, bu parayı hak ettiğimi hissetmiyordum. Sadece kızlarımın yeterli imkânlarla sahip olmasını istedim ve bu konuda, kızlarımın yeterli imkânlarının olacağı konusunda anlaşıldı hemen. O paranın kaynağı beni rahatsız ediyordu. O kelime aklımdan çıkmıyordu: Nazi. Ayrıca, kendi adıma, param olup olmamasını önemsemiyordum. Hem kendim para kazanmıştım zaten – Hangi yazar kazanıyor ki? Ama ben kazanmıştım işte, dahasını da kazanıyordum ve dolayısıyla William'ın parasını almam gerektiğini düşünmedim. Ama, “Kendi adıma, param olup olmamasını önemsemiyordum,” derken şunu kastediyorum: Benim

büyüdüğüm şekilde, yani çok az şeyle büyüyünce –bana ait diyebileceğim tek şey kafamın içiydi– fazla şeye geresinim duymuyorsunuz. Benim şartlarımda büyüyen başka biri daha çok şey isteyebilirdi, bense önemsemiyordum –önemsemiyordum diyorum– ama yazı işinde şansım yaver gittiği için elime para geçmiş oldu. Annemin hastanede Elvis’le Mississippi Mary’nin paranın bir hayrını görmediğini söyleyişi geliyor aklıma. Ama ben paranın önemini biliyorum, evlilikte, hayatta, para güçtür, bunu biliyorum. Ne dersem diyeyim ya da kim ne derse desin, para güçtür.

Bu benim evliliğimin hikâyesi değil; evliliğimin hikâyesini yazamayacağımı daha önce de söyledim. Ama ilk kocaların neler bildiğini düşünüyorum bazen. William’la evlendiğimde yirmi yaşındaydım. Ona yemek pişirmek istiyordum. Güzel tariflerle dolu bir dergi aldım, malzemeleri topladım. William bir akşam mutfaktan geçerken ocaktaki tavada ne olduğuna baktı, sonra geri döndü. “Boncuk,” dedi “bu ne?” Sarımsak olduğunu söyledim. Tarife göre bir diş sarımsağı zeytinyağında sotelemem gerektiğini söyledim. Bunun bütün bir baş sarımsak olduğunu, soyulması ve diş diş ayrılması gerektiğini açıkladı nazikçe. O tavadaki zeytinyağının ortasına

tünemiş koca bir baş sarımsağı şimdi –çok net– hayal edebiliyorum.

Kızlar doğduğunda yemek yapmaya çalışmayı bıraktım. Arada bir tavuk pişiriyor ya da onlara sarı sebzeler alıyordum ama işin aslı, bu şehirdeki pek çok insanın aksine, yemek meselesi bana çok cazip gelmedi hiçbir zaman. Kocamın eşi yemek yapmayı seviyor. Eski kocamın yani. Eşi yemek yapmayı seviyor.

Şimdiki kocam Şikago'nun dışında büyümüş. Büyük bir yoksulluk içinde büyümüş; evleri bazen o kadar soğuk olurmuş ki paltolarıyla otururlarmış içeride. Annesi akıl hastanelerine girip çıkarmış durmadan. “Deliydi,” diyor kocam. “Hiçbirimizi sevmedi sanırım. Sevemezdi de herhalde.” Kocam dördüncü sınıftayken bir arkadaşının çellosunu çalmış, o zamandan beri de harikulade bir yetenekle çalmayı bırakmamış hiç. Bütün yetişkin hayatı boyunca profesyonel olarak çello çalmış, şimdi de burada, Filarmoni’de çalışıyor. Kahkahası kocaman, çok gür.

Bizim için ne pişirsem seve seve yiyor.

Ama William hakkında söylemek istediğim bir şey daha var: Evliliğimizin ilk yıllarında beni Yankee maçlarına götürürdü; o zaman maçlar eski stad-yumda oynanıyordu tabii. Beni –üç beş kez de çocukları– Yankee maçlarını izlemeye götürdü ve biletlere para verirkenki, bana sosisli ve bira alma-mı söylerkenki rahatlığına şaşıp kaldım, ama şaşıp kalmamalıydım; William para konusunda cömert-ti; şaşkınlığımın babamın bana elmaşekeri aldığı zamanla ilgili olduğunu anlıyorum şimdi. Ama o Yankee maçlarını hâlâ hatırladığım bir huşu içi-nde izledim. Beyzbola dair hiçbir şey bilmiyordum. White Sox bana pek bir şey ifade etmese de onla-ra bir bağlılığım vardı. Ama o Yankee maçlarından sonra tek Yankee’leri sevdim.

O saha! Karşısında büyülendiğimi hatırlıyorum ve oyuncuların topa vurup koşmasını izlediğimi, silindirle zemini düzlemeye gelen adamları izlediğimi hatırlıyorum ve en çok da yakınlardaki binalara, Bronx'un binalarına vuran güneşi izlediğimi hatırlıyorum, güneş bu binalara vururdu, sonra şehrin farklı ışıkları yanardı ve görülmeye değer bir güzellikti bu. Kendimi yeniden doğmuş gibi hissederdim, demeye getirdiğim bu.

Yıllar geçtikten, ben kocamdan ayrıldıktan sonra, nehre çıkan Yetmiş İkinci Sokak'tan East River'a yürür, nehre bakıp uzun zaman önce gittiğimiz o maçları düşünürdüm ve evliliğimle ilgili diğer anılarım söz konusu olduğunda hissedemediğim bir mutluluk sarardı içimi; mutlu anılar canımı yakar, demeye getirdiğim bu. Ama Yankee maçlarının anıları böyle değildi: Eski kocama ve New York'a duyduğum sevgiyi kabartıyorlardı, hâlâ Yankee taraftarıyım, ama bir daha hiç maça gitmeyeceğim, bunu biliyorum. O başka bir hayattı.

Jeremy'nin bana yazar olmak için insafsız olmam gerektiğini söylemesini düşünüyorum. Hep bir hikâye üzerine çalıştığım ve hiç yeterli vaktim olmadığı için abimin, ablamın, annemle babamın ziyaretine gitmediğimi düşünüyorum. (Ama gitmek istemiyordum da.) Hiçbir zaman yeterli vakit yoktu, sonra da anladım ki evliliğimi sürdürürsem bir kitap daha yazamayacaktım, yazmak istediğim gibi bir kitap yazamayacaktım, bir de bu var. Ama hakikaten, insafsızlık sanırım kendimi sıkı sıkı tutmamdan, şöyle dememden ileri geliyor: Ben benim ve gitmeye dayanamayacağım hiçbir yere –Amgash, Illinois'ya– gitmeyeceğim ve sürdürmek istemediğim bir evliliği sürdürmeyeceğim ve kendimi sıkıca tutacağım ve hayatın ilerisine doğru fırlatacağım,

yarasa gibi körlemesine ama ileri atılacağım! İnsafsızlık işte bu sanırım.

Annem o gün hastanede abimle ablama benzemediğimi söylemişti: “Şu hayatına bir bak. Ne yapacaksan gidip yaptın işte.” Belki zaten insafsız olduğumu kastetmişti. Böyle demek istemişti belki ama ne demek istediğini bilmiyorum annemin.

Abimle her hafta telefonda konuşuyoruz. Çocukluğumuzun geçtiği evde yaşamaya devam ediyor. Babam gibi o da tarım makineleri tamirinde çalışıyor ama görünüşe göre o kovulup durmuyor, babamın siniri onda yok gibi. Mezbahaya yollanacak domuzlarla uyumasının bahsini hiç açmadım. Hâlâ o çocuk kitabını, kırlardaki insanlarla ilgili olanı okuyup okumadığını da sormadım hiç. Kız arkadaşı ya da erkek arkadaşı olup olmadığını bilmiyorum. Ama kibar konuşuyor benimle, gerçi şimdiye kadar bir kez bile çocuklarımı sormadı. Ben ona annemin çocukluğuyla ilgili neler bildiğini, annemin kendini tehlikede hissedip hissetmediğini sordum. Bilmediğini söylüyor. Annemin hastanedeki tavşan uykularından bahsettim. Bilmediğini söylüyor yine.

Ablamla telefonda konuştuğumda hep kızgın ve kocasından yakınıyor. Kocasını temizlik, yemek ve çocuklarla ilgili işlerde ona yardım etmiyor. Klozet kapağını indirmiyor. Ablam her seferinden bunun lafını ediyor. *Bencil* işte, diyor. Ablamın yeterince parası yok. Birkaç kere ona para verdim, şimdi iki üç ayda bir çocukların ihtiyaçlarını listeleyip bana gönderiyor, gerçi çocukların üçü de evden ayrıldı. Son seferinde listeye “yoga dersleri” de yazmıştı. Ablamın yaşadığı küçük kasabada yoga dersi verilmesine şaşırdım, ablamın –ya da belki kızıdır– yoga dersi almasına da şaşırdım, ama bana her liste gönderdiğinde ona para veriyorum. Yoga derslerine –içten içe– gıcık oldum. Ama sanırım kendini benden alacaklı hissediyor ve sanırım haklı olabilir. Arada bir kendimi ablamın evlendiği adamı düşünürken buluyorum, klozet kapağını neden hiç indirmiyor sanki? Kızgın, diyor zarif kadın doktorum. Ve omuz silkiyor.

Üniversitedeki oda arkadaşımın ona iyi davranmayan bir annesi vardı; oda arkadaşım ondan pek hazzetmezdi. Ama bir sonbahar, annesi oda arkadaşıma bir kalıp peynir gönderdi, ikimiz de peynir sevmezdik, ama oda arkadaşım peyniri çöpe atmadı, başkasına vermeye bile gönlü razı olmadı. “Peynir burada dursa olur mu?” diye sordu. “Yani, annem verdi sonuçta.” Anladığımı söyledim. Peyniri pencerenin dışındaki pervaza koydu ve peynir orada kaldı, sonunda üstüne karlar yağdı ve ikimiz de unuttuk gitti ama baharda yine oradaydı işte. Nihayetinde oda arkadaşım o dersteyken peynirin icabına bakmam için beni görevlendirdi, ben de icabına baktım.

Bloomingdale's'la ilgili şunu söyleyeyim: Zaman zaman o ressamı düşünüyorum, çünkü oradan aldığı gömlekle gurur duyuyordu, bunu ne kadar sığ bulduğumu hatırlıyorum. Ama kızlarımla birlikte oraya senelerdir gidiyoruz; yedinci kattaki stant en sevdiğimiz yer. Kızlarımla birlikte önce stand da gidip donmuş yoğurt yiyoruz, sonra karnımızın ağrmasına kahkahalarla gülüyoruz, sonra da ayakkabı reyonunda –öyle de başıboşuz– ve genç kadın kıyafetlerinin satıldığı reyonlarda dolaşıyoruz. Neredeyse her zaman her istediklerini alıyorum, iyiler, dikkatliler ve durumdan faydalanmaya çalışmıyorlar hiçbir zaman – kızlarım harika. Benimle gelmeyi istemedikleri seneler oldu, kızgınlardı. Bloomingdale's'a onlarsız gitmedim hiç. Yıllar

geçti, şehre geldiklerinde yine oraya gidiyoruz şimdi. Ressamı düşündüğümde sevecenlikle düşünüyorum onu, umarım hayatında her şey yolunda gitmiştir.

Ama Bloomingdale's –pek çok bakımdan– evimiz oldu bizim, yani kızlarımla benim.

Bloomingdale's şu yüzden bize ev oldu: Çocuklarımla büyüdüğü evden ayrıldığımdan beri yaşadığım her evde kızlarımla gelip kalabilmesi için fazladan bir yatak odası olmasına dikkat ediyorum ama gelip kalmadılar hiç ve hâlâ gelip kalmıyorlar. Kathie Nicely de aynısını yapmıştır belki, hiçbir zaman bilemeyeceğim. Ama çocukları ziyaretine gelmeyen başka kadınlar tanıyorum, o çocukları hiç suçlamadım ve kendi çocuklarımı da hiç suçlamıyorum, öte yandan kalbimi kırmıyor değil. “Üvey annem,” dediğini duydum kızlarımla. “Babamın eşi” kâfi olabilirdi halbuki. Ama “üvey annem” diyorlar. Ben hastanedeyken minik yüzlerinizi hiç yıkamadı ki o, demek geliyor içimden, saçlarınızı bile taramadı, beni görmeye geldiğinizde sokak çocuklarına benziyordunuz, zavalıcıklarım, çok kalbimi kırmıştı kimsenin umurunda olmamanız! Ama bunları söylemiyorum, söylememem lazım. Ne de olsa babalarını terk eden benim, gerçi o sıralar sadece *onu* terk

ettiğimi düşünüyordum gerçekten. Ama bu aptalca bir düşünceymiş, çünkü kızlarımı ve evlerini de terk etmiştim. Düşüncelerim kendi düşüncelerim ya da kocam olmayan kişilerle ortak düşüncelerim oldu. Aklım kolaylıkla çelinebiliyordu, çelinmişti de.

Kızlarımın o yıllardaki öfkesi! Unutmaya çalıştığım ama asla unutmayacağım anlar var. Onların neleri asla unutamayacağını düşünerek endişeleniyorum.

Kızlarımdan daha yufka yürekli olanı, Becka, o süre zarfında şöyle dedi bana, “Anne, bir roman yazdığında onu baştan yazabilirsin, ama biriyle yirmi sene birlikte yaşadıysan roman *budur* zaten, o romanı başka kimseyle yazamazsın bir daha!”

Benim canım, canım çocuğum bunu nereden biliyordu? O genç yaşında biliyordu bunu. Bana böyle deyince ona baktım. Dedim ki, “Haklısın.”

Yazın sonlarına doğru bir gün babalarının evindeydim. Babaları isteydi, ben de her zaman olduğu gibi babasında kalan Becka'yı görmeye gitmiştim. Babaları kızları hastaneye getiren ve kendi çocuğu olmayan kadınla evlenmemişti henüz. Köşedeki bakkala gittim –saat erkendi– ve tezgâhın üstündeki küçük televizyonda bir uçağın Dünya Ticaret Merkezi'ne çarptığını gördüm. Eve dönüp televizyonu açtım hemen, Becka başına oturdu, ben de aldıklarımı mutfağa götürdüm ve Becka'nın “*Anneciğim!*” diye bağırdığını duydum. İkinci uçak ikinci kuleye çarpmıştı ve feryadına cevap vermek için yanına koştuğumda perişan görünüyordu Becka: Hep o ânı düşünüyorum. Düşünüyorum ki: Çocukluğunun sonuydu bu. Ölümler, duman, şehri ve ülkeyi saran

korku, o zamandan beri dünyada olan dehşetengiz şeyler: İçten içe, o güne dair kızımı düşünüyorum sadece. Ondan önce de, sonra da sesinin o feryadını duymadım bir daha. *Anneciğim.*

Ve bazen Sarah Payne’i düşünüyorum, o kıyafet dükkânında karşılaştığımızda adını nasıl zar zor söylediğini. Hâlâ New York’ta yaşayıp yaşamadığını bilmiyorum; yeni kitap da yazmadı. Hayatına dair hiçbir fikrim yok aslında. Ama ders verirken ne kadar yorgun düştüğünü düşünüyorum. Ve hepimizin tek hikâyesi olduğundan bahsedişini düşünüyorum ve sanırım ben onun hikâyesi neydi ya da ne, bilmiyorum. Yazdığı kitapları seviyorum. Ama bir şeyden kaçındığı hissini içimden atamıyorum.

Bugünlerde evde yalnızken, sık sık olmasa da bazen, “Anneciğim!” diyorum yüksek ama yumuşak bir sesle. Ve kendi anneme mi sesleniyorum, yoksa Becka’nın ikinci uçağın ikinci kuleye girdiğini gördüğü anki feryadını mı duyuyorum, bilmiyorum. Sanırım ikisi de.

Ama bu benim hikâyem.

Öte yandan pek çok kişinin hikâyesi. Molla’nın hikâyesi, üniversitedeki oda arkadaşımın hikâyesi, güzel Nicely kızlarının hikâyesi de olabilir pekâlâ. *Anneciğim. Anne!*

Ama bu hikâye benim hikâyem. Bu, benim hikâyem. Ve benim adım Lucy Barton.

Çok olmadı, Chrissie şimdiki kocam hakkında şöyle dedi bir gün: “Onu seviyorum, anne, ama umarım uykusunda ölür ve sonra üvey annem de ölebilir ve senle babam yeniden birlikte olursunuz.” Başının tepesini öptüm. Düşündüm ki: Bunu çocuğuma ben yaptım.

Çocuklarımın ne kadar incinmiş hissettiğini anlıyor muyum? Anladığımı sanıyorum, gerçi onlar aksini iddia edebilir. Ama biz çocukların bağrımıza bastığımız acıyı da, bu acının gözyaşı bile dökemeyeceğiniz kadar büyük özlemlerle nasıl ömür boyu sürdüğünü de çok iyi bildiğimi sanıyorum. Atan kalbin her sarsıntısında sımsıkı tutuyoruz bu acıyı, yapıyoruz bunu: *Bu bana ait, bu bana ait, bana ait bu.*

Bugünlerde sonbaharda güneşin küçük evimizin etrafındaki tarlalarda nasıl battığını düşünüyorum ara ara. Ufuk manzarası, dönseniz etrafınızı olduğu gibi çevreliyor, güneş arkanızda batıyor, gökyüzü önünüzde pembeye çalıp yumuşuyor, sonra yine hafiften mavi, o güzelliğini durduramıyormuş gibi, sonra batan güneşe en yakın yerde toprak kararıyor, ufkun turuncu çizgisine karşı kapkara oluyor neredeyse, ama önünüzde manzara göze hâlâ öyle bir yumuşak geliyor ki, tek tük ağaçlar, örtü bitkileriyle kaplı sessiz tarlalar çoktan sürülmüş ve gökyüzü oyalanıyor, oyalanıyor ve sonra karanlık nihayet. Ruh o anlarda huzura erebilirmiş gibi.

Hayat bütünüyle büyülüyor beni.

TEŞEKKÜR

Yazar bu kitaba katkılarından ötürü şu kişilere teşekkürlerini sunar: Jim Tierney, Zarina Shea, Minna Fyer, Susan Kamil, Molly Friedrich, Lucy Carson, Bogliasco Vakfı ve Benjamin Dreyer.

